

Intensă activitate politică sub semnul patriotismului revoluționar, al cauzei prosperității națiunii române, al înaltei răspunderi față de pacea și securitatea popoarelor

Evenimente de o importanță excepțională au marcat penultima lună a anului 1981, an de referință și cu profunde implicații de ordin economic și social în actuala perioadă istorică a României socialiste. Mai mult, poporul român și partidul său comunist au demonstrat în întregii săi membri că aici, în spațiul de viață și viață al României, istoria se desfășoară în mod conștient prin armele științei și practicii sociale și că ea se întrupează clipă de clipă din conștiința unei întregi națiuni.

Momentul dominant al acestor zile s-a născut în evenimente și semnificații care l-au constituit strălucita cuvântare rostită de secretarul general al partidului la Plenara comună a Comitetului Central al partidului și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, document programatic de o neestimabilă valoare teoretică și practică, cu totul remarcabil prin profunzimea analizei, prin sugestiile și recomandările formulate, prin forța și largul său comprehensiv. Cuvântarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, pe marginea căreia au avut loc variate și fructuoase

discuții, ca și întreg ansamblul de documente elaborate și dezbătute în cadrul plenarei se constituie într-un mobilizator program de muncă și reflectă opțiunea fermă a unui întreg popor pentru o dezvoltare economică și socială echilibrată și armonioasă.

Ne este cunoscută, de asemenea, suita de documente supuse spre dezbateri și aprobare Marii Adunări Naționale, documente elaborate pe baza cercetărilor atente a structurii sociale și economice a unei țări în continuă transformare și reînnoire istorică. Sunt documente care poartă amprenta novatoare, îndrăzneță, puterea de discernământ, spiritul revoluționar atât de caracteristice primului bărbat al țării și care sintetizează în fapt vasta experiență rezultată ca urmare a activității desfășurate în acest prim an al cincinalului în cele mai variate compartimente de activitate ale poporului nostru. Este vorba, după cum se știe, de Legea pentru adoptarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1982, Legea pentru adoptarea Planului de dezvoltare a agriculturii și industriei alimentare pe anul

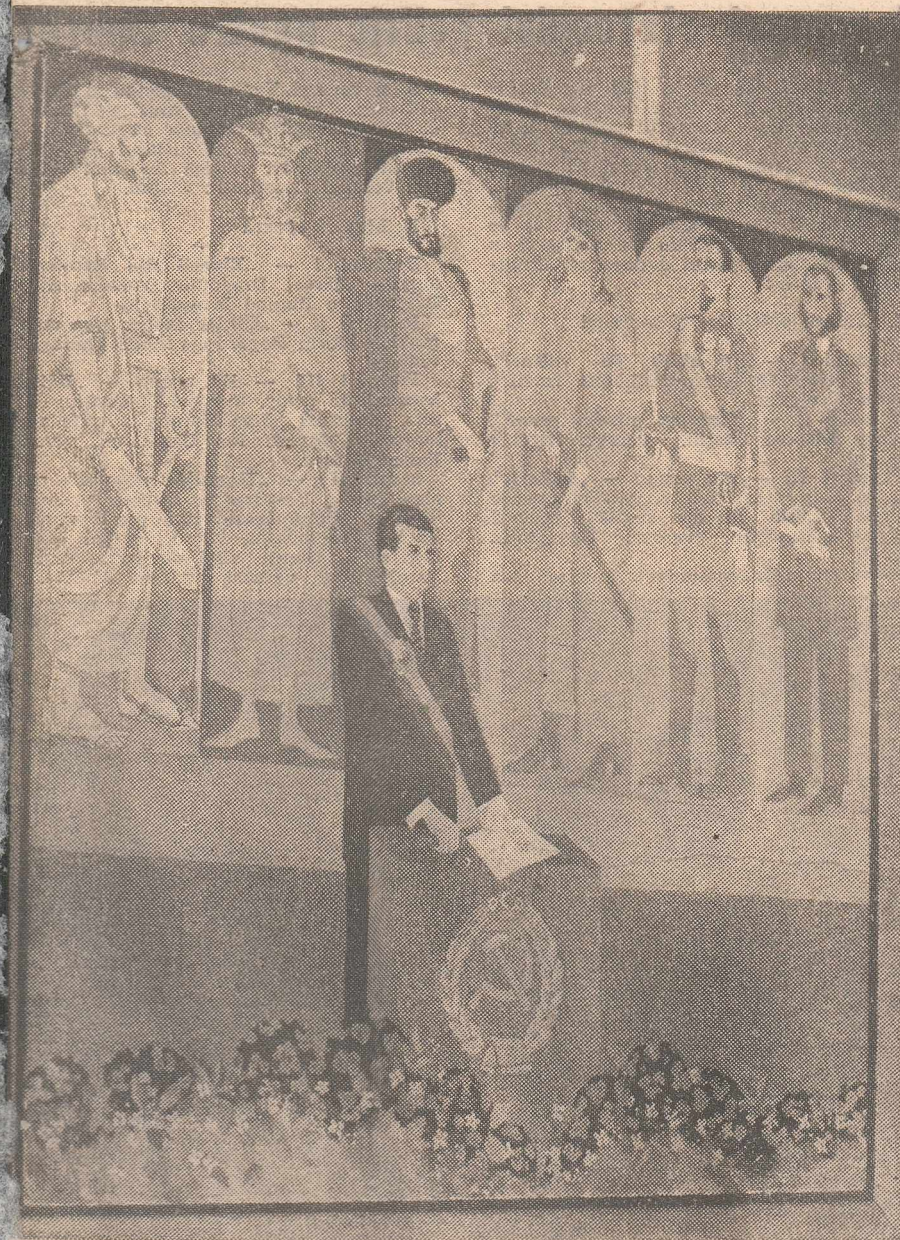
1982, Legea pentru adoptarea Bugetului de stat pe anul 1982, Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială pentru asigurarea populației cu produse agricole animale și vegetale în perioada 1982—1985 și Programul cu privire la aprovizionarea populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe trimestrul IV 1981 și semestrul I 1982.

Un moment emoționant, vibrant și cu largi ecouri internaționale îl constituie strălucita inițiativă de pace a tovarășului Nicolae Ceaușescu, eveniment prin care se continuă o tradițională și permanentă acțiune politică a partidului și statului nostru, intrupată din nestrămută dorință de pace a poporului român, din opțiunea sa pentru un câștig de destindere și de colaborare, pentru o viață mai bună și mai dreaptă pe planeta noastră. În acest larg context se înscriu și recente documente adoptate de Marea Adunare Națională: Hotărârea de a imputernici pe tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru a se adresa tovarășului L. I. Brejnev și președintelui Ronald Reagan, celorlalți șefi ai statelor sem-

natate ale Actului final al Conferinței pentru cooperare și securitate în Europa, în vederea opririi amplasării de noi rachete cu rază medie de acțiune, pentru existența unei Europe fără arme nucleare, și, respectiv, Apelul Marii Adunări Naționale către parlamentele, guvernele și popoarele țărilor europene, ale S.U.A. și Canadei. La temelia acestor solii de pace se află ca și altădată inițiativa și aportul determinant al președintelui României, personalitate-marcantă a vieții internaționale și care a făcut și face atât de mult pentru instaurarea unui climat de pace și colaborare în lume.

Largul ecou al inițiativei țării noastre a demonstrat din nou uriașa voință și dorință de pace a omenirii, faptul că numai în condiții de pace și bună vecinătate popoarele își pot împlini idealurile lor de libertate, progres și dreptate socială. Numai în asemenea condiții — știm cu toții — harnicul nostru popor poate finaliza nestingherit o operă social-umană de proporții: o nouă calitate a societății, a vieții, a omului.

LIVIU TIMBUS ■

Pictură de C. Piliuță

Unirea Transilvaniei cu România

Aniversarea unirii de la 1 Decembrie 1918 a bătut din nou la poarta sufletelor românești. Ea a stîrnit ca întotdeauna un torent de imagini și amintiri istorice, a deschis larg orizontul veacurilor trecute, ca și al mărețelor perspective de viitor ale întregului nostru popor.

Unirea a avut la bază unitatea multi-seculară a tuturor românilor de pe ambele versante ale Carpaților, a graiului din bazinul Dunării, și dincolo, pînă la Marea Neagră, din bazinul Jiului, al Oltului, al Mureșului, al Crișurilor, al Someșului, al Siretului, unitatea culturii și literaturii românești, conștiința permanentă a acestei unități, viața economică comună și totodată voința neînduplecată de a transforma unitatea economică și spirituală într-o mare unitate politică, statală.

De la România graiului, concretizată în mii de doine, balade și colinde, s-a ajuns la România scrierilor lui Coresi, ale lui Varlaam, a Noului Testament, ale mitropolitului Simion Ștefan de la Bălgrad, la cronicile lui Grigore Ureche, a lui Miron Costin, a lui Ion Neculce, a stănicului

Cantacuzino, la tratatul lui Dimitrie Cantemir, la marile articole și gramatici ale marilor învățați ai „Școlii ardelenne”, Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ion Budai-Deleanu.

(Continuare în pag. 9)

VASILE NETEA ■

49

ANUL XXX (1382)
3 DECEMBRIE 1981

Lăcără

Săptămînal editat de
Frontul Democrației
și Uniunii
Socialiste

Un strălucit moment în politica adevărului

Imi pare rău că trebuie să mă repet, dar folosirea cuvintelor mari, și cînd trebuie, și cînd nu trebuie, ne pune în situația ca în fața evenimentului să fim deseori dezarmați, să fim obosiți, să ne lipsească prospețimea de spirit și de cuvînt, singura care ar fi în stare să îmbrace și, deci, să exprime semnificația aceluia eveniment. Un eveniment este Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara din 24—25 noiembrie 1981, o expunere pe care aș considera-o un mare moment al adevărului. Din păcate, de multă vreme, de prea multă vreme, și nu numai în vremea noastră, și nu numai la noi, unii s-au obișnuit și au încercat să-i obișnuiască și pe oameni cu ideea că idealul e totuna cu realul și din moment ce vor ei să rotunjească o cifră, ea și devine rotundă în realitate. S-a mistificat uneori realitatea atât de mult în anumite împrejurări

incît oamenii și-au zis: „Bine, măi fraților, dar noi nu putem minca totuși cifre”. Dar oameni care ziceau aceasta se complăceau ei înșiși în situația de producători de cifre goale, neacoperite de realitate și adevăr. Cerc mai vicios nici nu se poate: ca producătorii acceptă cu plăcere avantajele situației mincinoase, avantajele rotunjirii cifrelor, avantajele eludării adevărului, iar ca beneficiari sînt indignați că unii raportează cifre inexacte și îi mîhnește dezavantajul falsificării adevărului.

Unii ar putea zice că neadevărul trebuie ascuns fiindcă de neiertătoarea demascare a mecanismelor neadevărului vor profita inamicii cauzei. Sigur că ar

(Continuare în pag. 2)

ADRIAN PAUNESCU ■

UN STRĂLUCIT MOMENT ÎN POLITICA ADEVĂRULUI

(Urmare din pagina 1)

părea de „bun” simț să ascundem adevărul dintr-un domeniu sau altul. Dar lecția de formidabilă confruntare cu lumina exactă a adevărului, pe care o dă președintele Nicolae Ceaușescu, are nu doar o semnificație politică ori socială, ori economică, ea are, după opinia mea — și aici cred că ar trebui insistat! — o mare, o foarte mare semnificație morală.

Cred că semnificația morală este pină la urmă cea mai durabilă. Un sector și altul din cele criticate de președinte își vor îndrepta activitatea. Este posibil ca alt sector să continue un timp să rămână în urmă, sau să se ivească defecțiuni în alte sectoare. E omeneste ca sub specie pur economică să se mai greșească. Dar semnificația MORALA a acestui mare gest de curaj și bărbăție, de luciditate revoluționară și dragoste reală față de patrie nu poate trece. Fiindcă, în mod curios, semnificațiile morale, acelea pe care simțurile de primă gardă ale ființei umane nici nu le sesizează, pentru că nu pot fi pipăite, văzute sau auzite, ci doar înțelese și înșușite la nivelul conștiinței morale, se vor insinua ca un exemplu în toate actele de citorie și de continuitate ale colectivității noastre naționale. Vom fi cu atât mai obligați să spunem adevărul și să ne facem datoria, fiecare în sectoarele noastre de activitate după această punere a piciorului în prag. Semnificația morală a Expunerii președintelui Nicolae Ceaușescu din noiembrie 1981 este cea care mută cuvintele sale de sub zodia politicii imediate sub zodia istoriei durabile. Nu e prima luare de poziție, a acestui om al țării, care devine istorie, dar aceasta devine istorie sub un titlu scump tuturor oamenilor de conștiință: politica adevărului.

Desigur, așa cum a și spus-o în expunere, asupra unor probleme președintele nu a insistat, iar altor probleme domnia-sa le-a indicat cu precizie diagnosticul, urmând ca în împrejurări viitoare să se limpezescă și tratamentul ce trebuie aplicat. Mă refer cu deosebire la problemele agriculturii, despre care sintem convinși că reprezintă obiectul meditației și acțiunii de zi cu zi a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Însă majoritatea problemelor și-au și găsit în expunerea din noiembrie rezolvarea principală, aceste probleme fiind mai ales din zona luptei pentru adevăr. Învățăm încă o dată că singura cale de a exista noi cu toții în lume și noi cu toții în lăuntrul țării este adevărul. Și nu învățăm asta după ce neadevărul ar fi făcut victime. Ci învățăm aproape profetic.

Din chiar indemnul pe care secretarul general al partidului l-a adresat tuturor de a trece imediat la treabă, rezultă că

există în perioada următoare un pericol care decurge din obiceiul aplauzelor care țin loc de muncă. Ar fi inadecvat și impropriu ca în loc să ia marele exemplu de luptă necrutătoare pentru adevăr al președintelui drept armă și instrument de lucru în viața noastră de zi cu zi, unii doar să citeze în permanentă cuvintele rostite la această plenară, fără a le aplica ei înșiși asupra lor și asupra sectoarelor în care-și desfășoară activitatea. S-a mai întâmplat asta, spre exemplu la Conferința Națională de la începutul deceniului trecut, cind tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut ritm, a cerut gândire originală iar unii, în loc să impună ritm sectoarelor lor de activitate și să încurajeze gândirea originală, au crezut că datoria lor e doar să aplaude cu entuziasm mediocrul ideile de atunci și în rest să-și vadă nestingheriți de treabă, cu liniștea călduță de dinaintea aceluiași moment al adevărului. Or, importantă este transformarea unei împrejurări date, transformarea unei situații istorice precise, dacă ea ne convine, dacă ea ne este favorabilă, dacă o iubim cu adevărat, în instrument durabil de lucru. Iar gândirea activă a președintelui nostru fiind într-adevăr, în această Expunere, exemplară, atunci să ne devină cu adevărat exemplară, s-o înțelegem ca atare și s-o înțelegem pe propria noastră luptă pentru adevăr în slujba aceleiași cauze. Cind Mihai Viteazul a luat el arma în mână spre a lupta cu dușmanii și spre a da astfel un exemplu ostirii sale, să nu uităm că ostentii lui nu s-au așezat pe două rânduri și au început să-l aplaude pe Mihai Viteazul, considerind că lupta pentru independența națională și pentru unitatea patriei române trebuie dată numai de voievozi. Nu, hai să ne aducem aminte, prima reacție a ostentilor lui Mihai Viteazul a fost să strige „ura!” și să se infierbinte de dorința de a se jertfi pentru patrie, de dorința de a dovedi că sint armata aceluia viteaz, dar în clipele următoare ei s-au apucat de treaba pe care o aveau de făcut. I-au urmat pe Mihai Viteazul în bătălie nu citind pașagalicește fapta lui de vitejie, ci înfățișându-o ei înșiși, fiecare la nivelul puterilor, curajului și capacității sale de jertfă. Aici mi se pare că e nodul problemelor conștiinței tuturor. Lăsându-i la o parte pe cei care consideră că, mă rog, a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu adevăruri mari, dar a spus dumnealui, nu ne apucăm să spunem toți acum, că e periculos, lăsind la o parte pe cei care, deci, nu înțeleg că președintele nu inventează, ci descoperă Adevărul și că domnia-sa este purtătorul aceluia adevăr, din-spre oameni către oameni și că, deci, nici nu putea să nu-l spună, lăsându-i la o parte pe oportuniștii de ocazie, să fim atenți la oportuniștii de durată, care ar putea înțelege că simpla referire la acest moment

ajunge pentru a crea pretutindeni în societate climatul de adevăr al muncii, al valorii, al bune credințe. Datoria noastră de comuniști și patrioți este ca, urmând acest strălucit exemplu, să ne asumăm și noi răspunderea la fiecare nivel de existență și să spunem adevărul și să luptăm pentru adevăr. Firește, fiecare are instrumentele sale. Pentru țaran, a spune adevărul nu înseamnă a explica teoretic de ce n-a fost prezent la lucrările de primăvară sau la lucrările de toamnă. Pentru muncitor, a spune adevărul nu înseamnă a mărturisi în fiecare zi „Dom'ne, n-am putut să lucrez pentru că am avut o treabă eu”. Fiecare spune adevărul cu munca sa. Adevărul țaranului e recolta. Adevărul muncitorului e producția. Adevărul intelectualului este eficiența activității sale. Deci, să creăm o sumă a adevărilor noastre, sub înfruirea acestui mare adevăr de tip politic pe care l-a spus președintele Nicolae Ceaușescu cu privire la problemele interne și internaționale ale României de azi. Plenara din noiembrie 1981 a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a avut în multe privințe greutatea și rezonanța unui congres al partidului.

Remarcam cu câteva fraze mai înainte că un mare om politic nu inventează, ci descoperă adevăruri. Să ne amintim cinstit, de cite ori noi, cetățenii simpli, n-am discutat între noi, uneori ducind mina la gură ca să nu ne audă alții și să ne spună cine știe cui, că nu e bine, pe cuvântul meu de onoare că nu e bine, zicea fiecare, că, uite, unii îl dezinformează pe tovarășul. De ce raportează ei ce nu e adevărat, de ce spun ei că s-a încheiat recoltatul cind nu s-a încheiat, de ce bagă ei în piață produse mai ales la vizita tovarășului? Multe din aceste probleme, cu o fermitate extraordinară și cu o ăcusință de a afla adevărul care te fascinează pur și simplu, președintele Nicolae Ceaușescu le-a spus de la tribuna Plenei din noiembrie. Nu sint exact problemele la care meditam noi înșine? Nu ziceam noi, oh, ce bine-ar fi să afle tovarășul că unii raportează fals și unii sporesc fațadele și înăuntru e dezordine, oh, dacă ar vedea dumnealui cum ne pătimim noi citeodată și dacă ar ști dumnealui. Și iată că le-a aflat și nu le-a ținut pentru dumnealui, ci le-a adus la cunoștința întregului partid și întregului popor. Și le-a mărturisit activ, inițiind și măsurile care decurgeau din cercetarea profundă a acelor neadevăruri. Există, firește, și o altă cale de rezolvare a acestor neadevăruri, o cale tănuțită, cu mici pedepse de cabinet, și măsuri cu ușile închise. Este impresionant că, în ciuda rumorii pe care o va stîrni printre inamicii cauzei noastre, această politică a adevărului s-a desfășurat și se desfășoară cu orice risc în folosul națiunii și al înal-

tei semnificații morale. Pentru că, repet, noi va trebui să înțelegem din această spunere a adevărului că noi înșine sintem datori nu doar să spunem ci și să înfăptuim adevărul, nu doar să cităm, ci să încarnăm adevărul. Trebuie să înțelegem de aci că sintem datori noi înșine cu adevăruri. Piinea e un adevăr și trebuie să o producem. Produsul industrial e un adevăr și el trebuie să fie de o strălucită competitivitate. Produsul intelectual e un adevăr și nu e cazul să ne ascundem după deget și să nu recunoaștem că de prea multe ori ne lășăm pradă ideii că „nu se poate” și încetăm lupta.

Iarăși simțim că dicționarul e puțin obosit de atitea cuvinte mari cite s-au rostit ori s-au scris în diverse ocazii și iarăși trebuie să recunoaștem: avem nevoie de un suflet proaspăt pentru că trăim uneori momente care, prin încălcarea lor reală, devin istorie. Aș considera acest moment al adevărului din noiembrie 1981 între marile bătălii ale națiunii române. El chiar și e o bătălie cu noi înșine. Împrejurarea e în interiorul acestui partid, pornind din conștiința celui ales să-l conducă, se găsesc iată acele forțe ale reimpresărtării morale capabile să dea drum drept corăbiei noastre în furtunile veacului și împotriva moleșelii și minciunii unora dintre vialași, e o dovadă de forță și de vitalitate neostenită.

Aplauzele noastre, tovarășe Nicolae Ceaușescu, aplauzele noastre vor fi, trebuie să fie, faptele noastre. Vă vom cita înțelepțele și curajoasele cuvinte continuind în fiecare zi, la nivelul nostru de muncă și posibilități, ceea ce dumneavoastră ați citorit pentru un întreg partid și pentru un întreg popor: lupta pentru adevăr. Chiar dacă ne va fi neconvenabil citeodată — și știm că ne va fi neconvenabil de multe ori — chiar dacă ne va fi obositor, chiar dacă ni se va părea că sintem în anumite ocazii descendenții direcți ai lui Sisif, vom duce această luptă cu toate puterile și cu acea doză de romantism care n-a dispărut și care nici nu trebuie să se rușineze în fața pragmatismului de joasă speță al unora care consideră că omul e un număr de înregistrare. Și ne vom gândi în continuare la toate, la noul mecanism economico-financiar, la necesitățile limpezirii în statutul țaranului, la necesitatea folosirii mai profunde a celei mai importantă materii prime din cite sint pe lume, materia cenușie omenescă, la nevoia competiției valorilor și a unei juste interesări și la locul nostru în lume și la prietenii noștri adevărați și vom recunoaște onest că viața noastră întreagă, dacă va fi o luptă pentru adevăr, citează prin ea însăși această tulburătoare pleoară pentru adevăr pe care ați făcut-o și ca numai în clipa cind nu vom mai exista vom putea spune: am închis citatul.

Opinia unui alegător

O mare lecție de morală

Privirea lucidă asupra realității, asumarea conștiinței și competența a răspunderii, consacrarea principiului confrunării deciziei cu efectul ei social politic și economic, inclusiv de perspectivă, capacitatea corăbierului de a naviga curajos și destoinic și cu certitudinea direcției chiar și pe timp de furtună, consultarea neostenită a maselor și implicarea lor democratică în actul hotărârii astfel încit opera construcției socialiste să fie cu adevărat operă a întregului popor, creșterea rolului conștiinței politice și validarea ei prin practica și rezultatele concrete ale programului de neconțință ridicare a standardului de viață material și spiritual al maselor largi populare și mai ales conștientizarea acestora în cadrul unei concepții superioare privind un mod de viață rațional, științific, iată citeva, doar, din ideile care au făcut incandescentă ampla cuvintare rostită la recenta plenară a Comitetului Central de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, care au făcut memorabilă această cuvintare și care, pentru noi toți, au transformat-o într-o mare lecție de morală comunistă.

Ea, această mare lecție de morală comunistă, are darul de a se constitui într-un memento cu adinci rezonanțe, cu grave rezonanțe în activitatea noastră, a tuturor, pentru că în ideile ei directe, în logica de oțel a argumentelor ei, în perspectiva pe care o deschide practica noastră nemijlocite, indiferent pe ce treaptă a ierarhiei și răspunderii social-politice ne-am

afla, ea, această mare lecție de morală comunistă este străbătută de fiorul unic al răspunderii cu inima, cu mîntea, cu fiecare fibră a ființei, față de destinul poporului și în fața poporului.

Patima tulburătoare, copleșitoare pentru respectul adevărului, conștiința arzindă că acest adevăr devine în fiecare secundă istorie și istorie a patriei, zguduitorul apel la înțelegerea că nimic nu poate fi mai sfînt, mai scump, mai hotărîtor pentru teoria și practica politică și socială și economică a lumii comuniste decit adevărul, voința și puterea de a-l privi în față și de a acționa în numele lui și în favoarea lui, mi-au apărut în rostirea conducătorului partidului și statului nostru înrămate în lumina care m-a subjugat întotdeauna cind în imaginea mea a apărut chipul aceluia erou al revoluției de la 1848 care s-a numit Bălcescu.

Nu este prima dată cind rostirea și înflăcărea și patima conducătorului nostru cheamă în fața ochilor noștri flacăra de spirit și de dăruire revoluționară și de neasemuit patriotism care arde în conștiințele noastre sub chipul marelui Bălcescu. Sintem, iată, din nou, martorii unui moment pe care istoria construcției socialiste a României îl va consacra cu o valoare greu de măsurat încă, pentru întreaga morală a operei noastre comuniste.

A gîndi și acționa concret, direct, fără aminare, fără șovăire, cu sufletul curat, cu fruntea senină, cu convingerea că nimic nu poate fi mai presus decit voința de a sluji cinstit și competent și la cei mai înalți parametri de conștiință dar și de putere de muncă, și mereu cinstit față de cit poți încit fiecare să se afle la locul lui cu conștiința că îl merită și îl onorează exemplar, a gîndi și acționa azi, în numele și în spiritul acestei mari lecții de morală comunistă, este, pentru semnatarul acestei opinii de alegător, dovada autenticului patriotism.

DINU SARARU

Concursul cîntecului politic pentru tineret

Intre 27-29 noiembrie 1981 s-a desfășurat în Capitală a IV-a ediție a festivalului-concurs „Cîntecul politic pentru tineret”, organizat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Uniunea compozitorilor și Radioteleviziunea Română. Cu ocazia spectacolului de gală, desfășurat în Sala de concerte a Radioteleviziunii, juriul a decernat următoarele premii:

I. Cîntece patriotice și marșuri

Premiul I — „Pe nimb de vulturi”, muzica Irina Odăgescu-Tuțiuianu, versuri, Vasile Nicolescu.

Premiul II — „Tinerete, mîndru nume”, muzica Nicolae Costin, versuri Nicolae Dragos.

Premiul III — Ex aequo — „Cîtorii”, muzica Laurențiu Profeta, versuri George Târnea; „Sub un cer senin”, muzica Gheorghe Bazavan, versuri Constantin Atomii.

Mențiuni: „Ev comunist”, muzica Dan

Bălan, versuri Yvonne Buzescu și George Chirilă; „Statornicie”, muzica Dumitru Crăsnaru, versuri Daniela Crăsnaru.

Premiul special al juriului — „Pace, vis al omenirii”, muzica Adalbert Winkler, versuri Constantin Cirjan.

II. Muzică ușoară

Premiul I — „Tinerii din România”, muzica Marcel Dragomir, versuri Angel Grigoriu și Romeo Iorgulescu.

Premiul II — „Cîntec despre țara mea”, muzica Florin Bogardo, versuri Tania Lovinescu.

Premiul III — Ex aequo — „Balada bobului de griu”, muzica Laurențiu Profeta, versuri Dan Verona; „Vis spre înalțuri”, muzica Ion Cristinoiu, versuri Eugen Rotaru.

Mențiuni: — „Tineretea noastră”, muzica Paul Urmuzescu, versuri Aurel Storin; „Bună seara, țara mea”, muzica Vasile Veselovschi, versuri Mihai Maximilian; „Omul zilei de azi”, muzica Ionel Tudor, versuri Andreea Andrei.

„Cîntarea României” —

SANDA ȘARAMAT

Primul an al noului cincinal, al cărui obiectiv fundamental este trecerea României la stadiul de țară socialistă mediu dezvoltată, se încheie, după cum ne arată documentele recentei plenare a C.C. al P.C.R. și ale Sesiunii Marii Adunări Naționale, cu realizări importante în toate domeniile de activitate. Producția industrială marfă va fi în anul 1981 cu peste 23 miliarde lei mai mare decât cea obținută în 1980, iar producția netă va fi superioară prevederilor stabilite prin plan. Recolta de cereale este de circa 20 milioane tone, producția de floarea soarelui și soia de aproape 1,2 milioane tone, iar cea de cartofi depășește 4,5 milioane tone. S-au obținut realizări importante în dezvoltarea și modernizarea transporturilor, în construcții, în celelalte ramuri de activitate. S-a acționat cu mai multă fermitate pentru îmbunătățirea activității în domeniile învățământului, științei și culturii.

Deși în acest an ne-am confruntat cu numeroase dificultăți generate atât de neajunsurile de ordin intern cât și de o conjunctură economică internațională extrem de contradictorie, este până la urmă reconfortant să constatăm că, în ciuda tuturor acestor dificultăți, economia țării noastre n-a încetat să se dezvolte, că România se menține în continuare în rindul țărilor cu o economie dinamică. La baza succeselor înregistrate în creșterea economiei se află munca, eforturile eroice desfășurate de întregul popor român. „Nu există altă posibilitate pentru noi” — arată în acest sens secretarul general al partidului. Numai prin muncă se pot realiza programele de dezvoltare economică și socială a țării, de creștere a bunăstării materiale și spirituale ale poporului. Această muncă, aceste eforturi trebuie cit mai bine organizate, desfășurate cu un grad sporit de creativitate, într-o ordine și disciplină cit mai desăvârșite, în raport cu exigențele în continuă ameliorare ale dezvoltării și competiției economice. În concepția partidului nostru asemenea imperative reprezintă tocmai acel cadru apt să înlăture neajunsurile din economie, să pună în valoare marile rezerve existente, asigurându-se o îmbunătățire sensibilă a rezultatelor.

În lumina unor asemenea exigențe au fost concepute și sarcinile de plan pentru cel de al doilea an al cincinalului menite să continue amplul proces de trecere de la acumulările cantitative la o calitate nouă a muncii și vieții în toate sectoarele. La indicatorii sintetici, Legea pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în 1982 prevede creșterea producției marfă industrială cu 4,7 la sută, a producției globale a agriculturii cu 6,0—7,9 la sută, a produsului social cu 4,5 la

Planul pe anul 1982

conferă economiei românești

DINAMISM, ECHILIBRU, EFICIENȚĂ

sută și a venitului național cu 5,5 la sută. Aceste ritmuri, chiar dacă nu mai au dimensiunile din fazele anterioare ale dezvoltării extensive, reflectă un dinamism puternic deoarece exprimă sporuri absolute considerabile mai mari. Aceste ritmuri care se situează în continuare peste media europeană și mondială sfidează toate prognozele internaționale, prognoze care, pornind de la accentuarea crizei economice mondiale, estimează o stagnare generalizată a economiei mondiale, iar în unele state chiar un regres economic.

Ce conferă prevederilor planului pe anul 1982 realism, certitudinea înfăptuirii lor? În primul rind, realizările importante obținute în dezvoltarea economiei noastre în anul 1981, care asigură o bază solidă, trainică de plecare. „Aceasta ne dă garanția — arată tovarășul Nicolae

Ceașescu, secretarul general al partidului, la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. — că dispunem de tot ce este necesar pentru înfăptuirea hotărârilor Congresului al XII-lea, a planului cincinal 1981—1985...”

Apoi, mai mult decât în toți anii, s-a asigurat fiecărei prevederi, încă din faza de elaborare, o fundamentare tehnico-economică deosebit de riguroasă. Din acest punct de vedere, dezbaterile din Marea Adunare Națională pun în evidență câteva elemente revelatoare. Producția fizică a fost asigurată cu capacități corespunzătoare, iar ca urmare producția industrială planificată urmează a fi realizată în proporție de 96,5 la sută în unitățile existente, 2,8 la sută pe instalațiile aflate în probe tehnologice și numai 0,7 la sută pe capacități care vor intra în funcțiune în a doua parte a anului, ceea ce conferă mai

multă siguranță în îndeplinirea tuturor prevederilor de plan.

O atenție specială se acordă îmbunătățirii echilibrului material al economiei. Se prevede amplificarea în continuare a bazei proprii de materii prime, de combustibil și energie, paralel cu o dimensionare drastică a consumurilor pe bază de norme tehnice și accentuarea prevederilor cincinalului în domeniul reciclării materiilor prime și materialelor re folosibile. Toate acestea creează condiții ca România să-și acopere în 1982, din resurse interne, 83 la sută din energia primară, 95—98 la sută laminate și țevi, peste 70 la sută fibre și fire textile, ceea ce dă o mai mare stabilitate aprovizionării tehnico-materiale a producției, dezvoltării economiei în general.

Acordând prioritate sectorului primar, planul pe anul 1982 asigură, totodată, adâncirea procesului de modernizare a industriei prelucrătoare. În metalurgie și industria construcțiilor de mașini, în chimie, în industria materialelor de construcție vor cunoaște o dezvoltare accentuată produsele de prelucrare avansată, cu finisaje superioare, limitându-se la strictul necesar fabricația produselor energointensive.

În centrul tuturor preocupărilor rămâne în continuare creșterea accentuată a eficienței economice, factorul hotărâtor al dezvoltării echilibrate a economiei naționale în etapa actuală. De aceea, se prevede o creștere a productivității muncii calculată pe baza producției nete de 7 la sută în industria republicană și 6 la sută în activitatea de construcții montaj și o reducere a cheltuielilor la 1 000 lei producție sau venituri brute cu 15,5 lei în industria republicană și 62,9 lei în agricultura de stat. Ca rezultat al reducerii consumurilor specifice și îmbunătățirii structurii sortimentale, aproximativ 27 la sută din sporul producției marfă industriale va fi obținut prin valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor.

Toate aceste obiective converg spre atingerea țelului suprem al politicii partidului, însuși rațiunea de a fi a planului național — ridicarea nivelului de trai al întregului popor. În 1982, veniturile totale ale populației vor crește cu 2,7 la sută. În corelare cu extinderea activității economice, numărul personalului muncitor va spori cu 50 000. Condițiile de viață ale populației vor fi influențate favorabil prin construirea a 190 mii apartamente, din care 170 mii din fondurile statului.

Dinamism, echilibru, eficiență, dezvoltare stabilă care asigură bunăstarea poporului, iată caracteristicile esențiale ale economiei românești în anul care vine prefigurată de prevederile planului de stat pe anul 1982.

VASILE BARAC

Elaborat din inițiativa și prin aportul nemijlocit al tovarășului Nicolae Ceaușescu, recentul Program privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială pentru asigurarea populației cu produse agricole animale și vegetale în perioada 1982—1985, supus spre dezbateri și aprobare Marii Adunări Naționale — se înscrie în ansamblul de măsuri înfăptuite consecvent de conducerea partidului și statului nostru pentru perfecționarea organizării și conducerii activității în toate domeniile vieții economice și sociale, pentru dezvoltarea democrației socialiste și asigurarea unei participări active a maselor de cetățeni la activitatea de conducere, la actul decizional.

Programul se referă în principal la modalitățile de ordin practic menite să asigure în tot cursul anului o bună aprovizionare a populației cu produse animale și vegetale, cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum, prin stabilirea unei structuri corespunzătoare a consumului pe locuitor, determinată științific, diferențiat, și în funcție de eforturile depuse în producția de bunuri materiale și în celelalte activități. Aplicarea fermă în practică a principiilor autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale va contribui astfel la constituirea, păstrarea și gospodărirea fondului de stat de produse agricole, la satisfacerea cerințelor raționale de consum în conformitate cu principiile etice și echității socialiste și la înlăturarea tuturor formelor de risipă, degradare, stocare și speculă a produselor agroalimentare.

Între anii 1982—1985, — se prevede în Programul adoptat recent de Marea Adunare Națională, — consumul pe cap de locuitor urmează să sporească simțitor, astfel încât la sfârșitul acestei pe-

Un program realist pentru garantarea aprovizionării populației

rioade să se ajungă la un consum mediu de peste 80 kg carne și produse din carne, 250 litri lapte, 300 ouă, 10 kg pește și produse din pește, 185 kg legume, 100 kg cartofi și 87 kg fructe și struguri. Programul stabilește, de asemenea, că, avându-se în vedere creșterea consumului de carne, lapte, ouă, legume și fructe, cantitatea medie de cereale pe locuitor să se reducă în jurul a 140 kg până în 1985. Există toate condițiile, dispunem de tot ce este necesar — a ținut să sublinieze președintele României la recenta Plenară comună a Comitetului Central al partidului și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale — pentru a asigura producțiile stabilite și buna aprovizionare a populației. Dar, în același timp devine evident faptul că fiecarei unități administrativ-teritoriale îi revine răspunderea de a se preocupa de realizarea producțiilor stabilite și de buna lor gospodărire. În acest scop, consiliile populare au sarcina expresă de a elabora programe de autoaprovizionare și de dezvoltare a agriculturii, potrivit principiului autogestunii economico-financiare, și care vor cuprinde sarcini concrete în legătură cu producția, consumul propriu și obligațiile pentru fondul de consum local și fondul de stat centralizat de produse agroalimentare. Creșterea răspunderii organelor locale ale puterii de stat în domeniul aprovizionării populației urmează să se

înăptuiască — se arată în Program — printr-o nouă concepție de utilizare a resurselor de produse, prin constituirea acestora în fondul de consum local și în fondul centralizat. Se va avea în vedere, astfel, ca aprovizionarea să se facă și în funcție de locul de muncă și domiciliul cetățenilor. De notat în această ordine de idei că adoptarea măsurii de aprovizionare a locuitorilor din localitățile necooperativizate cu o serie de produse ce nu se pot obține în zonele respective (griu, porumb, ulei, zahăr) constituie o nouă și puternică expresie a profundului umanism ce caracterizează personalitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu. Evident, locuitorilor din aceste zone le revine datoria de a contribui, prin contractări și achiziții, cu cel puțin 30—35% din producția de lapte de vacă și oaie, precum și cu un număr mare de bovine, porcine, ovine, păsări și ouă la aprovizionarea populației.

Aceste sarcini și direcții de largă perspectivă impun Ministerului Agriculturii și altor organe centrale sarcina de a acorda cea mai mare atenție înlăturării a cauzelor ce au determinat anumite neajunsuri în aprovizionare, de a demonstra eforturi sporite pentru o mai bună organizare a producției agricole în toate zonele și localitățile patriei, în scopul cultivării cu randament sporit a fiecărui metru de pământ și pentru o mai activă și eficientă dezvoltare a sectorului zootehnic, pentru

depunerea unor eforturi suplimentare în direcția obținerii unor sporuri apreciabile în domeniile industriei alimentare în profil teritorial. În același timp, organele și organizațiile comerciale de stat și cooperatiste au obligația de a-și îndeplini cu înalt simț de răspundere sarcinile privind buna aprovizionare a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum.

De remarcat, de asemenea, că Programul stabilește, totodată, în concordanță cu prevederile privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială, ca, în perioada 1982—1985, desfacerea la zahăr, produse zaharose, grâșmi vegetale și animale, mărfuri textile-incălziminte, materiale chimice și combustibili să fie mai mare.

Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea teritorială pentru asigurarea populației cu produse agricole, animale și vegetale în perioada 1982—1985 — se arată în Hotărârea Marii Adunări Naționale — va asigura întărirea autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale, sporirea răspunderii consiliilor populare, a cetățenilor din fiecare județ și localitate, pentru folosirea cu eficiență sporită a întregii suprafețe agricole, a mijloacelor materiale și financiare încredințate de societate, utilizarea rațională a forței de muncă pentru creșterea producției agricole animale și vegetale și buna gospodărire a fondului agroalimentar în vederea bunef aprovizionării a populației de la orașe și sate, a asigurării materiilor prime necesare industriei, precum și pentru satisfacerea altor nevoi ale economiei naționale.

LIVIU MAIOR

O lege necesară

După cum s-a subliniat în cadrul dezbaterilor din Marea Adunare Națională care au premers adoptării Legii privind obligația activiștilor de partid, de stat și ai organizațiilor de masă și obștești, a cadrelor din conducerea unităților socialiste, a specialiștilor din agricultură și din alte domenii de activitate de a locui în localitățile în care își desfășoară activitatea, ideile cuprinse în această lege se regăsesc în numeroase cuvintări și indicații ale secretarului general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Dealtfel, după cum bine se știe, de multe ori oamenii muncii, mai ales cei din mediul rural, au cerut cu insistență ca activiștii,

cadrele din conducerea unităților socialiste, specialiștii, să locuiască acolo unde muncesc, să fie în permanență alături de cetățeni împreună cu care își asigură existența și își desăvârșesc personalitatea.

Realizarea marilor sarcini ce revin agriculturii — s-a arătat în expunerea la proiectul de lege, ulterior adoptat — nici nu poate fi concepută fără participarea continuă și nemijlocită a inginerilor agronomi, a zootehnicienilor și medicilor veterinari, a celorlalți specialiști în unitățile agricole de stat și cooperatiste, în fermele de producție, pe ogoare, acolo unde se hotărăște soarta recoltei. Firește, și asigurarea sănătății populației impune prezența permanentă a medicilor, după cum grija pentru educarea copiilor, pentru formarea noii generații face necesară activitatea neîntreruptă a profesorilor și învățătorilor în

rindul tinerilor de a căror pregătire răspund.

Pentru realizarea acestor obiective, noua lege prevede măsuri concrete pentru asigurarea condițiilor corespunzătoare de muncă și de viață persoanelor respective, și anume: obligația consiliilor populare și a unităților socialiste de a le pune la dispoziție locuințe cu chirie, sprijinul statului în construirea de locuințe proprietate personală, sprijinirea încadrării în muncă a soțiilor, respectiv a soților, acordarea, în sate și comune, a unor suprafețe de teren pentru a fi cultivate și a crește animale și păsări etc.

În cursul dezbaterii s-a arătat că fenomenul de navetism, existent practic în toate județele țării, cu toate consecințele sale defavorabile asupra vieții sociale, a fost favorizat, printre altele, și de ab-

sența unor reglementări unitare în această privință. Pe de altă parte, lipsa unor astfel de reglementări nu a stimulat în suficientă măsură nici preocupările unităților socialiste din mediul rural, ale consiliilor populare comunale de a crea condiții corespunzătoare de muncă și de viață cadrelor de conducere, specialiștilor care își desfășoară activitatea în comune și în sate. Legea recent adoptată își propune să creeze cadrul juridic necesar pentru a se pune capăt unor astfel de situații nedorite. În ansamblu, legea contribuie la materializarea indicațiilor secretarului general al partidului privind ridicarea continuă a nivelului de dezvoltare a localităților rurale și apropierea lor treptată de nivelul celor urbane.

L. NICULESCU

„CE VREȚI VOI ?

Să apărăm prezentul și viitorul omenirii!

„Deși există deosebiri esențiale între declarațiile celor doi șefi de stat, opinia publică europeană și mondială apreciază că ele exprimă dorința celor două state de a duce tratative și nutrește speranța că acestea vor duce la un acord privind eliminarea armamentelor cu rază medie de acțiune, a oricărui fel de armament nuclear în Europa” — se subliniază în APELUL.

Este necesar ca toate statele Europei, ale lumii, să participe concret la depășirea actualei situații internaționale. România declară că este gata să susțină și să ia parte la orice acțiune constructivă orientată în acest sens,

imputernicind guvernul român să „întreprindă tot ce este necesar pentru a-și spori contribuția la eforturile generale pentru dezarmare, destindere și pace”.

Conștient și patetic totodată, APELUL M.A.N. se înscrie în aria stringentă a necesității contemporane de a lua atitudine. De a nu sta pasiv — atunci când, și istoria o confirmă, pasivitatea poate apărea dacă nu ca o eroare, cel puțin ca o posibilă culpă în ochii generațiilor viitoare.

Act public de mare rezonanță, APELUL constituie, încă o dată, gândul și speranța oamenilor muncii din România — năzuința unui popor conștient,

cinstit și muncitor și mai ales dornic de pace — de a salva RAȚIUNEA :

„Înainte ca rachetele să intre în acțiune, înainte ca bombele să fie aruncate asupra continentului, acum, până nu este prea târziu, când sintem în viață și putem acționa, să facem totul pentru a reduce și elimina arma nucleară de pe continentul nostru, pentru a împrăștia morii amenințatori care s-au adunat deasupra Europei, pentru a apăra dreptul fundamental al popoarelor noastre, al popoarelor de pretutindeni la viață, la libertate și pace !”

HORIA PATRAȘCU

Intrunită în sesiune în zilele de 27-28 noiembrie, Marea Adunare Națională a Republicii Socialiste România a adoptat, în cea de a doua zi a lucrărilor și prin votul entuziast și unanim al deputaților, APELUL Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România către parlamentele, guvernele și popoarele țărilor europene, ale Statelor Unite ale Americii și Canadei.

Document de referință internă și internațională, APELUL reprezintă punctul de vedere al întregului nostru popor în ceea ce privește actuala situație mondială. Dând o înaltă apreciere și aprobând întru totul expunerea făcută de secretarul general al partidului, președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta plenară a C.C. al P.C.R., APELUL se constituie ca un fiabil și responsabil îndemn către pace, către oprirea aberanței și monștrului cursă a înarmărilor, către înclinație politică.

Salutând apropiata deschidere a negocierilor de la Geneva, dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii, APELUL cere soluții concrete, practice, care să ducă la soluționarea divergențelor actuale dintre Est și Vest, la înlăturarea neîncrederii instalate între acestea în ultimul timp.

Marea Adunare Națională a luat act cu satisfacție, salută și dă o înaltă apreciere declarațiilor secretarului general al C.C. al P.C.U.S., Leonid Brejnev ; în același timp, în act cu interes și apreciază pozitiv declarațiile președintelui Statelor Unite ale Americii, Ronald Reagan — potrivit cărora se întrezăresc, pe multiple planuri, dar mai ales referindu-ne la atât de incercatul nostru continent european, posibilități concrete de prevenire a unui holocaust atomic.

NOI, BUNĂ PACE !

Daruri

Foaie verde, salcă fosnitoare,
vine Anul Nou pe-un tun călare
prin omături termo-nucleare...

Nu-l duc iepurașii-n sănioară
ci un ciob de bombă nucleară
fără dor de pace, inimioară...

Generalii-o fac pe iepurașii
costumați cu gloanțe, ca pungașii,
dorule, ce tragici mai sînt lașii...

Sacul lui-cutie de Pandoră
daruri are, de ultimă oră,
nu mai amiroase-n lume-a horă...

Fiecare are pregătită
o bombiță-n moarte invelită,
brazii lunari, cu crengi de dinamită...

Frunză verde, foaie de blestem,
să-l oprim venirea mai putem
dac-am vrea cu toții. Dar, să vrem !

Mai sînt poeți !

Ce bine-i că e iarnă și că avem copii
și vin și piine-avem, la noi, pe masă !
Serghei Esenin cîntă poezii
tunînd, din steпа lui misterioasă.

Dacă mai sînt pe Terra mari Poeți
cu mult mai mari decît sînt neutronii,
acestui veac i-am atrîna pecefi
sub care-ar zace,-n colburi, avortonii

acestor clipe triste, mult prea triste,
acestor zile-piatră grea de moară,
ce-n pagini de ziare și reviste
pretînd că Terra trebuie să moară.

Dar eu știu sigur că Poeți mai sînt
cu mult mai mari decît e Himalaia
ce pot să născocescă un cuvînt
care să stingă-n veac de veci văpaia !

ION IANCU LEFTER

După două războaie mondiale, ora exactă a păcii !

Atomul să fie folosit numai în scopuri pașnice !

Cu o misiune grea, o misiune pentru o
ăscruce istorică a omenirii, a fost investit
tovarășul Nicolae Ceaușescu în aceste zile
către Marea Adunare Națională, de că-
e întreg poporul român. Cu misiunea de
se adresa șefilor de state ai celor două
mari puteri deținătoare de arme atomice,
Uniunea Sovietică și Statele Unite, Leonid
Brejnev și Ronald Reagan, intrînd
30 noiembrie la masa tratativelor de la
Geneva, ca și celorlalți șefi ai statelor sem-
tate ale Actului final al Conferinței pen-
cooperare și securitate în Europa, în
derea opririi amplasării de noi rachete
rază medie de acțiune, pentru retrage-
celor existente, pentru o Europă fără
me nucleare.

Cu acest prilej, șeful statului român a
fît un cuvînt de răspuns, o cuvîntare
urtă cu o deosebită încărcătură de idei și
nificații, asumîndu-și cu înaltă respon-
silitate și cu binecunoscuta-i luciditate
citică această nobilă misiune. Cuvîntarea
rimă încă o dată consecvența cu care
șeful general al partidului nostru s-a
at direct, activ, cu propuneri con-
de un mare realism și profundă cu-
ere a problemelor lumii contemporane
în salvagardarea păcii și securității po-
celor. A exprimat încă o dată ideea că
voie de acțiune în comun a tuturor gu-
nelor și statelor, o acțiune sinceră și
structivă, pentru găsirea celor mai bune
cluții menite să oprească amplasarea de
oi rachete nucleare, să ducă la retragerea
lor existente, la realizarea unei Europe
ră arme atomice de nici un fel. Pacea,
zarmarea, securitatea privesc toate po-

poarele lumii și, prin urmare, nu pot fi
probleme pe care s-o discute și s-o rezolve
doar marile puteri ; indiferent de contextul
politic mondial la un moment dat, nimeni
nu poate să fie stăpîn și să decidă, viața și
destinele popoarelor. De aceea, secretarul
general al partidului nostru reafirmă și ac-
centuează ideea luptei pentru întărirea
solidității și colaborării cu toate popoare-
le europene, cu toate popoarele lumii în
lupta pentru dezarmarea nucleară, pentru
o lume a înțelegerii și păcii. „Știm că lupta
pe care o duc astăzi popoarele europene —
și la care poporul nostru participă activ —
lupta popoarelor lumii nu e o luptă ușoa-
ră. Sînt multe greutăți de invins”, subli-
niază șeful statului nostru cu viziunea
omului politic care s-a situat întotdeauna
în miezul realităților, în centrul cunoașterii
și analizei evenimentelor, al evoluției situa-
ției internaționale, descifrîndu-i tendințele
și caracterizînd-o de la o etapă la alta, în
scopul firesc al acțiunii constructive, al
rezolvării pașnice a marilor ei probleme.

Nu este ușoară lupta oamenilor de bună-
credință de pretutîndeni pentru menținerea
păcii, pentru că „s-au acumulat multe
armamente, s-a acumulat multă neîncre-
dere ; dar este o luptă dreaptă și ea va
triumfa !” O frază ce sintetizează întreg
tabloul politic al lumii de azi, cu toată po-
vara de consecințe a cursei nebunești a în-
armărilor și mai ales a celei nucleare, ex-
trem de costisitoare, care dezzechilibrează
economia mondială, generează crize, șo-
maj, subdezvoltare, subnutriție, decalaje
tot mai mari între țările avansate indus-
trial și cele rămase în urmă, crăhuri, de-

valorizări galopante ale valurilor, inflație,
ridicarea costului vieții, violența, criminali-
tate, spionaj, atentate... Forme tot mai ra-
finate și mai atroce ale războiului rece ! La
care se adaugă povara și mai grea a neîn-
crederii, a unei veritabile „crize la care
asistăm azi a încrederii între Est și Vest”,
precum caracterizează, cu real teame, ac-
tuală etapă internațională tovarășul
Nicolae Ceaușescu. Asigurînd — cu toată
conștiința și autoritatea sa de personalita-
te politică marcantă a epocii, recunoscută
pe plan mondial pentru politica promova-
consecvent de pace și înțelegere pașni-
că, de respect reciproc între statele lumii
indiferent de mărimea lor, — că „voi in-
deplini în cele mai bune condiții impu-
ternicirea și încrederea acordată de Marea
Adunare Națională, încrederea poporului
nostru de a face totul pentru ca națiunea
noastră să poată să trăiască în pace și să
făurească societatea socialistă și comunistă,
pentru ca toate națiunile europene, între-a-
gă lume să trăiască în pace și colaborare”,
tovarășul Nicolae Ceaușescu promovează
ideea necesității de a se acționa acum, cu
vigoare, în direcția dezvoltării încrederii
între Est și Vest, între cele două mari pu-
teri deținătoare de arme nucleare, în ca-
drul propunerilor Uniunii Sovietice și ale
Statelor Unite. Încredere care să se so-
ldeze cu măsuri ferme și concrete, vitale
azi, cînd deasupra capetelor noastre stu-
mii de focoare nucleare ce ne pot pierde
într-o clipă, ce pot distruge tot ceea ce a
acumulat omenirea în secole și milenii.

Analizînd și cîntărînd evenimentele, sta-
rea de spirit a popoarelor, președintele
României rămîne încrezător, ca întotdea-
una, în forța lor, în lupta lor dreaptă, în
triumful rațiunii și al dreptății. Se expri-
mă convingerea că Apelul Marii Adunări
Naționale, Hotărîrea Marii Adunări Națio-
nale, Scrișorile ce vor fi adresate conducă-
torilor statelor europene vor găsi ecou la
șefii de state, la guverne, la parlamente, la

popoarele europene, și că vor fi interpre-
tate ca expresie a dorinței poporului nos-
tru de a ajunge la înțelegerile necesare
pentru viața și existența continentului nos-
tru și a lumii, că șefi de state — și în pri-
mul rînd, ai Uniunii Sovietice și Statelor
Unite — vor acționa în așa fel încît să răs-
pundă speranței omenirii, care dorește ca
aceste două mari puteri ce dețin arma-
mentul atomic să nu-l folosească nicio-
dată, să renunțe la armele nucleare, iar
atomul să fie folosit în scopuri pașnice
pentru știință, cultură, pentru o viață
mai bună. Un mesaj al umanismului, un
mesaj al rațiunii, un mesaj al unui po-
por al cărui ideal și ale cărui credințe
au fost întotdeauna, în îndelungata lui
istorie, pacea, înțelegerea, buna vecină-
tate pentru a-și desăvirii statele și ora-
șele, economia, cultura, civilizația, pen-
tru a-și crește nestingherit copiii.

Fiecare român, fiecare locuitor al țării,
are convingerea și încrederea că cel
mai iubit fiu al neamului, tovarășul
Nicolae Ceaușescu, consecvent acestui
crez cultivat prin veacuri, va avansa și
de data aceasta importante propuneri
concrete, realizabile, iar propunerile sale,
logice și umaniste, vor afla ecoul cuvenit.
Pentru o Europă fără rachete și arme ato-
mice, o Europă care să-și găsească liniș-
tea după atîtea veacuri de zbucium, după
atîtea războaie. Dacă se apreciază pe plan
internațional faptul că, în esență, tova-
rășul Nicolae Ceaușescu a formulat înain-
tea președintelui Reagan așa-numita „op-
țiune zero”, trezînd un larg ecou în în-
treaga lume, vrem să sperăm că misiunea
sa, misiunea României socialiste, va fi
incununată de succes și că cel cărora se va
adresa vor reflecta profund la propunerile
sale. De acțiuni concrete și imediate au
nevoie acum Europa și Lumea, pentru a
scăpa de spectrul nesiguranței, al morții
atomice, al morții universale.

CICI IORDACHE

La baza agriculturii montane:

O atitudine științifică față de pământ și de animale

Munții, constituindu-se ca tot unitar și distinct, inconfundabil, cu reguli biologice de producție și de existență umană, specifice și precise, sint totodată un furnizor important de energie, atât prin minerale, vegetația lemnoasă și ape cit și prin produsele pe care le furnizează agricultura montană, ca sursă de energie alternativă în primul rând, respectiv ca resursă de materii prime pentru industrie.

Mutațiile demografice survenite în secolul XX au impus tratarea problemei alimentației populațiilor — mai ales a celei bazate pe proteina animală și care face obiectul unei îndelungate „crize mondiale” — ca factor de preocupare ardentă.

În acest context, utilizarea după potențial a întregii suprafețe de pământ aptă de producție agricolă — inclusiv montană — constituie o necesitate efectivă, adresată direct actualității.

Experiența existentă la nivel mondial în domeniul agriculturii montane a demonstrat că indiferent de mărimea și caracteristicile arealului montan în discuție, datorită marii variabilități a condițiilor naturale, dificultăților muncii legate de climă, relief și starea inevitabilă de relativă izolare socială, formulele aplicate tardiv și care au avut la bază proiectări unilaterale, insuficient de viguroase, necolaborative, nu au putut atinge rezultate satisfăcătoare, înregistrându-se fenomene de depopulare treptată, duse uneori până la desființarea agriculturii ca ocupație.

Aceeași experiență demonstrează însă și posibilitatea menținerii agriculturii montane în poziție de producție și chiar a sporirii aportului acestor regiuni defavorizate de factorii naturali la formarea fondului alimentar mondial, astăzi o condiție de bază a păcii, dependent de o susținere specială și adaptată, de cooperarea disciplinelor implicate la formarea unei concepții unitare, în măsură să poată asigura înflorirea și perenizarea activităților economice, mai ales a creșterii animalelor, a formelor sociale, estetice ș.a., corectate însă față de condiția lor tradițională, devenită nesatisfăcătoare și aceasta neapărat corelat cu o încadrare echilibrată sub raport ecologic.

Și regiunile noastre de munte se caracterizează printr-o varietate de condiții naturale. În categoria celor pedoclimatice, există zone cu climat mai blând sau mai aspru, cu sau fără curenți marcanți, zone secetoase, zone cu umiditate mijlocie sau foarte umede, microzone cu climat local specific, o caracteristică relativ comună fiind dată de variațiile periodice sau chiar diurne ale temperaturilor și umidității. Terenurile agricole sint în general podzolice, cu diverse înclinații de pantă, tipuri și adâncimi de sol productiv — în general subțire —, suprafețe restrinse de terenuri plane, vegetație furajeră variată, zone pretabile sau improprii pentru pomicultura, arbuști fructiferi, unele microculturi cerealiere ș.a.;

Fiecare dintre situațiile enumerate influențează sau determină la rindul său, o anumită condiție economică, neasociabilă unor poziții uniforme.

Privitor la experiența tradițională se înregistrează, de asemenea, o varietate de situații. Importanța acestor experiențe este maximă, deoarece exprimă un cumul de cunoștințe îndelung verificate în funcție de condițiile naturale locale și nu se poate pune — logic — problema intervenirii prin noi „zonări” și „profilări”, altfel decât în corectarea treptată a bazei tradiționale existente, cu rezultate garantate prin practica secolelor.

Tradiționalitatea economică privește fie profilări pe creșterea animalelor, cu preponderanța bovinelor sau ovinelor, fie pe pomicultura imbinată cu zootehnia și în toate cazurile cu o mică agricultură.

Devine deosebit de importantă clarificarea noțiunii de „agricultură montană”, care definește în fapt un tip special de agricultură, ce privește prioritar finetele și pășunile, aservită deci creșterii anima-

lelor, mai ales rumegătoarelor domestice: bovinele și ovinele. Acest tip de agricultură este supus unor influențe biologice care privesc covorul vegetal, rasele de animale, precum și adaptarea organismului uman la condițiile de viață și muncă proprii regiunilor de munte. O importanță mare o mai prezintă pomicultura și grădăritul. Culturile cerealiere, în special cele de grâu și porumb, ocupă un loc secundar, datorită suprafețelor cultivate restrinse și producțiilor mici la hectar, cheltuielilor importante de energie suplimentară, necesare executării lucrărilor în condiții de pantă ș.a.

Și denumirea de „pajiști naturale”, utilizată curent, ni s-a părut prea largă, fiind deseori interpretată neclar, deoarece tratează problematica pășunilor împreună cu cea a finetelor, deși cele două noțiuni implică diferențieri de esență, majore, privitoare la modalitatea, la formele de utilizare, destinație, întreținere, compoziție, ș.a., devenind o necesitate ca mînuirea acestor noțiuni să se facă strict diferențiat, fără posibilități de confuzie, spre a sluji și astfel și cit mai apropiat de realitate, orientarea modului de evoluție a agriculturii intramontane.

În problematica fondului furajer montan, ca factor esențial se înscrie în înțelegerea exactă a faptului că în compoziția floristică a pășunii intră un număr destul de restrins de specii de plante furajere, pășunea aducînd astfel un aport nutritiv mai limitat. În mod deosebit, finurile, obișnuit polimorfologice, înmagazinează calități complexe, reflectate în unități nutritive, proteină digestibilă, aport polivitaminic-mineral, alți principii activi, aspecte caracteristice florei spontane montane carpatice, substituind în mare măsură necesarul furajelor concentrate (care aici joacă numai un rol completativ) și aproape în totalitate alte adaosuri.

În viziune economică, pășunile reprezintă o formă necesară dar extensivă, inferioară, de exploatare a terenului agricol montan, limitată la scurta perioadă a sezonului cald, 3-4 luni anual, călcarea și astfel pierderea unui important volum de furaje fiind inevitabilă. Finetele însă, se constituie ca soluția intensivă de folosire a terenurilor agricole montane, finurile reprezentînd baza furajării animalelor pentru lungă perioadă a stabulației, de 7-8 luni de zile pe an. Motiv care presupune ca în perspectivă, atenția să se concentreze asupra finetelor, în prim-plan. Reprezintă însă o realitate faptul că realizarea de finuri polimorfologice, cu compoziție cit mai completă sub raport calitativ, cu bogat conținut mai ales de trifoliene, nu preocupă decît pe acei producători agricoli care cresc animale în mod direct, pe terenurile și în gospodăriile proprii și nu pe alții „deținători” de terenuri, care se limitează la simpla producere de finuri în scop de vânzare, preocuparea vizînd cantitatea și nu calitatea acestor finuri, explicîndu-se și astfel apariția tendințelor de înlocuire a îngrășămintelor naturale cu cele chimice, al căror efect practic s-a reflectat în obținerea unor volume sporite (un număr de citiva ani) însă cu predominarea speciilor de plante cu bogat conținut de celuloză și sărăcire în trifoliene și alte specii valoroase, consecință a „concurenței interspecifică”, inevitabile.

În orientarea modului de practicare în perspectivă a agriculturii montane, a creșterii animalelor, se înscriu astfel necesar: mărirea suprafețelor de finete cu o compoziție floristică bogată în trifoliene, echilibrată și cu mare valoare furajeră; raționalizarea modului de utilizare a pășunilor prin parcelări și rotații; sporirea treptată a perioadelor de stabulație pentru bovine, în special pentru vacile cu producții mari de lapte; sporirea concomitentă a calităților de producție ale tuturor speciilor și raselor de animale crescute la munte ș.a.

În problematica specifică a agriculturii montane, mai precis a zooculturii, care

privește o altă latură strict biologică, se înscrie, determinant, și condiția de rasă, respectiv a varietăților din cadrul raselor de bovine și ovine, adaptate condițiilor naturale și de exploatare specifice montane.

Condiția de rasă privește un mănunchi de aspecte mai importante: capacitatea de deplasare pe distanțe lungi, rezistența copitelor la umezeală și uscăciune, a tendoanelor, sistemului muscular, la cățărare pe pante, echilibrul în cazul pășunării pe terenurile cu grad mare de înclinație — calități ce pot fi grupate în categoria „picioare bune” —, capacitatea de a valorifica cit mai complet vegetația furajeră prin actul pășunării și de a utiliza unele plante cu conținut mai ridicat de celuloză, aristoase, etc., calități ce pot fi grupate în categoria „gură bună”. Se adaugă rezistența la frig, umiditate și unele îmbolnăviri, în special cele afrigore, determinate de frecvențele schimbări bruște de vreme, lapovițe, ninsoși, ploici, precum și o bună fecunditate și natalitate — proprii dealtfel unui anumit grad de rusticitate și mod de exploatare.

În clarificarea economicității, a rentabilității creșterii animalelor la munte, apare necesitatea explicării faptului că sistemul de creștere și exploatare a ovinelor — prin transhumanță — nu se constituie ca regulă ci ca o excepție, care în perioadele agriculturii extensive din cimpie a găsit condiții de înflorire, condiții care odată cu extinderea agriculturii de tip intensiv s-au restrins considerabil. Metoda, perpetuată în actualitate și limitată la un număr redus de localități, reprezintă astăzi suz 10 la sută din oieritul montan. Prin transhumanță s-au înregistrat unele rezultate economice favorabile, favorizate de posibilitatea iernării pe bază de reziduuri agricole pășunabile în anumite regiuni cu climat blînd și nu pe bază de finuri, obținute în zona de munte, la care s-au adăugat și a avantajele condiției de „nucleu amelioratoare” pentru rasa de oi „Turcană”, exprimate în sporirea prețurilor pentru animalele de această rasă, selecționate.

Restul ovinelor, adică peste 90 la sută, se cresc în condiții de pendulare scurtă, cu o pășunare în munte de numai 3-4 luni pe an și retragere pentru iernare pe bază de finuri, aspect care schimbă esențial datele problemei, necesitînd un alt tip de bază materială, eforturi și cheltuieli în plus, legate de recoltare, uscare, conservare, transporturi, cu rezultate economice incomparabil mai scăzute, ceea ce corelat cu micșorarea numărului de ciobani profesioniști explică o stare de involuție a acestei specii, la munte.

Aceeași problemă — esențială — a iernării pe bază de finuri și în sistem auto-gestionar închis, vîrat-iernat, se pune și în cazul creșterii taurinelor. În toate situațiile, gospodăriile țărănești montane se constituie ca reprezentînd soluția economică și aptă — în anumite condiții — de rezultate eficiente, în calcul intrînd nu doar limitarea volumului investițiilor necesare ci și consumul de energie și alte cheltuieli generale.

Referindu-ne la „transhumanța” din spre munte spre cimpie, (trans = peste; humus = pământ); cu animalele deținătoare a unor calități ce privesc rezistența organică și producții bune în condiții vitrege naturale montane, se subînțelege că acestea se vor adapta cu relativă ușurință unui regim climatic blînd. Chiar mai mult, trecînd de la un regim alimentar bazat pe finuri și pășune la unul cu aport crescut de concentrate și economii energetice, deplasările diurne sau sezoniere fiind mult reduse, producțiile de lapte și carne vor putea sporii, desigur dacă și celelalte condiții privitoare la îngrijire și exploatare sint îndeplinite.

Dacă, spre exemplu, pentru specia ovină, rasa „Turcană” o putem considera ca fiind tipică pentru regiunile de munte, dacă varietatea „de munte” a rasei „Tigaie” suportă bine unele etaje de altitu-

dine și un anumit regim de temperaturi și umiditate, în mod diferențiat, pentru rase ca „Merinos”, „Karakul”, diverși mețiși sau rase de import, crescute în climatul blînd al zonei de cimpie sau deal, o schimbare a sensului de mișcare, o deplasare fizică de la șes spre munte, s-ar constitui ca factor de mare risc. După experiențele existente se confirmă frecvențele îmbolnăviri afrigore, în special bronhopneumonii, boli parazitare (dichtiocauloză, fascioloză, echinococoză, ș.a.), podale, ș.a., în masă, cu consecințe economice dintre cele mai nefavorabile. Este necesar de avut în vedere și faptul că, dacă spre exemplu în regimul climatic al unor zone montane transilvănene, străbătute de curenți calzi (propice pomiculturii și unor mici culturi cerealiere), mai sint cu puțință unele toleranțe, dimpotrivă, în multiple alte zone și văi intramontane carpatice, cu climat excesiv, rece și umed, se impune un mod de acțiune diferențiat, adaptat.

O situație asemănătoare o întîlnim și privitor la specia taurină. Rase ca Pinzgau, Grauvieh, Fleckvieh, varietățile montane ale raselor Brună și Băltată românească, rasa „Brună de Maramureș”, unele bine reprezentate și acclimatizate în condițiile naturale geoclimatice ale montanului românesc, reprezintă rase de taurine și varietăți „de munte”. Unele dintre aceste rase dețin calități „specializate” chiar mai înguste, pentru un anumit tip de condiții montane, ca spre exemplu rasa „Pinzgau” — pentru regiunile reci și umede —, rasa Grauvieh — pentru condițiile „de extremă”, de pantă accentuată și altitudine înaltă, cu mare putere de valorificare a furajelor greu pășunabile, cu valoare mediocră ș.a.

Experiența practică a demonstrat labilitatea în munte a unor rase de bovine ca spre exemplu „Holstein Friză”, formate și adaptate unor condiții de creștere și exploatare și în regim climatic de cimpie, blînd, specializate pentru producție de lapte mari, prea grele în greutate, consumatoare excesive de concentrate, expuse la munte în mod frecvent riscurilor de îmbolnăviri, cu rezultate de producție slabe, nerentabile, în raport și cu investițiile.

S-a mai demonstrat prin experiență practică și necesitatea tratării diferențiate a unor categorii de animale în cadrul aceleiași rase, ca spre exemplu nerecomandarea sistemului de pășunare în turme a tineretului taurin mascul, necastrat, un comportament mai favorabil al vițelelor, în aceeași condiții, dependent de criteriul rezistenței organice.

Toate aceste aspecte legate de exploatarea rațională a terenurilor agricole montane, în diverse condiții naturale, de utilizarea celor mai potrivite rase și varietăți de rase, a speciilor de plante furajere și soiurilor de pomi și arbuști fructiferi, selecționarea celor mai valoroase experiențe tradiționale, stabilirea unor tehnologii variate agrozootehnice montane, a unor principii și metode de gospodărire reprezintă importante necesități de preocupare în perspectivă, de la nivelul de specialitate a unei noi ramuri posibile în cadrul agriculturii românești: agricultura montană.

Se impun deci serioase studii și analize ale condițiilor de climă și relief, pe spații restrinse, o procedură selectivă, cu adaptări de la caz la caz, experiența tradițională dobîndind o mare valoare de orientare, mai ales în stabilirea speciilor, raselor, soiurilor și anumitor metode de lucru.

Asadar un complex de motive determinate de factorii naturali, biologici, economici și sociali, care ne conduc la ideea că nu este suficient să discutăm numai despre o singură „strategie montană”, decît eventual în cadrul unor principii foarte generale. Varietatea condițiilor din munții noștri, marcanțele diferențieri nu doar de la județ la județ, de la zonă la zonă, ci după multiplele situații microzonale, impun necesitatea tratării agriculturii montane, a creșterii animalelor, de pe poziția unor mai multor strategii, a unei „varietăți de tactici”, care în sensă privesc profilul teritorial, suma de situații locale, în viziune globală și adaptată specificității montane.

RADU REY

Bals. Liceul industrial nr. 1 și personalitatea lui

La recenta Plenară a partidului, cuprinzătoare Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu a reafirmat pregnant rolul școlii noastre în făurirea omului nou, a celor care miine preiau stafeta glorioasă a îndeplinirii obiectivelor construcției socialiste. În lumina acestor exigențe, care sint preocupările unui liceu industrial, cum este cel din Bals? Poșosim pe strada Nicolae Bălcescu la nr. 213. Să începem cu locul cel mai îndepărtat de poartă. De pe un teren se string morcovii plantați printre cei 500 de puieți de meri care, în scurtă vreme, vor rodi și ei. Puțin mai departe se zărește lașul. De pe terenul din jurul lui se adună catofii de pe cele două hectare afectate acestei culturi. Livada și grădina de zarzavat ale unui I.A.S. sau C.A.P.? Poate. La limita curții, cotețe bine amenajate în care, în condițiile cerute de o crescătorie model, se află cîteva zeci de porci și alte cîteva zeci de pui. Puțin mai departe se plimbă calmi, fără să se teamă, unii din cei 250 de pui. În alt loc, cîteva femei sortează și adăpostesc cele 500 kilograme ceapă obținute de pe aceleași terenuri. Împreună cu un coleg de la TV și primarul Balsului, Dumitru Zamfir, pătrundem în seră. Castraveții stau pe lujere și impresionează prin lungime ca și prin

numărul mare. Am uitat să spunem că depășisem centrala termică proprie iar, în stînga, se află căminel și cantina cu șapte sute de abonați. În fine, tot pe dreapta, spre intrare, sint atelierele școlii. Ne aflăm — căci e cazul să deconspirăm locul dacă cititorul nu i-a bănuit natura — la Liceul industrial nr. 1 Bals, iar gazda noastră este prof. Minel Diaconescu. Are alura unui pivot dintr-o echipă de baschet, e tînăr, decis, explică scurt și lasă mult loc pentru priviri și constatări proprii. În afara atelierelor școlii de aici mai există un complex în uzină (e vorba de I.O.B., cea care patronază liceul. Acesta dispune de 15 maiștri și 80 de profesori). Aflăm că, la 15 septembrie, cînd în oraș se serbea un sfert de veac de cînd a ieșit prima promoție de liceeni bășeni, această școală a împlinit 10 ani. Ce pregătesc liceul industrial? Prof. Minel Diaconescu răspunde: „Prelucrători prin așchiere, mecanici mașini și utilaje, oțelari, turnători, forjori, sudori, electromecanici. De fapt, e vorba de un grup școlar ce are cursuri de zi și serale (liceul), o școală de maiștri și una profesională. Apoi el adaugă că acest institut de învățămînt pe care-l conduce are un plan anual de producție globală de

2 600 000 lei și că s-au realizat peste trei milioane lei. Vizita prin clase ne anulează imaginea (patriarhală?) a celor cu bănci, catedră și tablă intrucit azi, aici, procesul de învățămînt e bazat pe sistemul cabinete-laborator, dotate corespunzător cu mijloace audiovizuale construite — mi se spune iarăși — de cadre didactice și elevii școlii. Cadrele, aici, sint stabile ceea ce, desigur, avantajează atît procesul de învățămînt cit și colectivul respectiv, repercutîndu-se în rezultatele bune ale școlii.

Am înțeles sau, mai curînd, realitățile arată că liceul este în mare parte autodotat, că, de asemenea, el se bazează pe autoaprovizionare înțeleasă în adevăratul său sens. Ce s-ar mai putea adăuga, îl întreb pe însoțitorul nostru. El sustine că vremea noastră nu e una a experimentărilor sau a bijubiilor și-mi argumentează că cei 2 000 de elevi ai acestui grup școlar au perioade compacte de studiu și de practică, iar aceasta se face permanent pe repere din planul de producție al I.O.B. (nu ca acum două decenii cînd, la practică, pileam „piesă” pînă răminea de citiva milimetri și strălucea ca luna plină, adăugă prof. Diaconescu), cit și lucrări de autodotare. Toate au un grad ridicat de complexitate, permițînd defalcarea lor pe diferite meserii. După ce mi le specifică, interlocutorul arată și cîteva fotografii din care ne zîmbesc, timizi dar bucușii, citiva elevi.

Sint unii dintre cei care au participat în ultimii ani la olimpiadele republican pe meserii și care, în competiție cu coșer din alte școli cu tradiție, s-au întors mereu cu premii. Alțvea deosebit, între eu: „Deosebită este însă pasiunea cu care se învață muncind și se munceste învățînd la o adresă care, acum 11 ani, nu există iar azi are o personalitate ademenitoare — Bals, strada Nicolae Bălcescu nr. 21 Liceul industrial nr. 1 — făurită de dascăli și elevi ce au conferit valențe n unei școlii noi”, conchide gazda noastră.

C. DUMITRU

Starea Oltului (II)

CAUZA APELOR CURATE

Pe cursul său superior, după ce izvorăște din masivul Hăghimașul Mare, apele Oltului udă depresiunea Ciucului, îndreptându-se spre centrul țării. Primele cantități de poluanți, așa cum am arătat în numărul trecut, apar la numai 9 km de la izvoare, la Bălan, apoi mai jos, la Sinsimion. Unitățile amintite au produs ani de-a rândul mari probleme stațiunii balneoclimaterice Tușnad-Băi și, așa cum veți constata în continuare, aceste probleme nu sînt încă rezolvate complet. Din județul Harghita vor trece în Covasna, apoi în Brașov, cu mențiunea că în această din urmă zonă geografică starea Oltului suferă transformări foarte importante, incomparabile aproape cu tot ce s-a petrecut pînă aici. Dar, să nu anticipăm.

REPROGRAMAREA TERMENELOR REPROGRAMATE, CONTINUA!

Sfîntu Gheorghe. Nici aici, nici la Tg. Secuiesc, pe riul Negru, stațiile de epurare a apelor uzate menajere și industriale totodată nu merg prea bine. În plus, la Sf. Gheorghe o altă problemă: necesitatea racordării la stația de apă industrială a tuturor unităților din oraș, dintre care multe folosesc în momentul de față apă potabilă pentru utilizări tehnologice, lucru care aduce desigur cheltuieli inutile. Mergem întii la această stație. Sîm de vorbă cu electricienii Francisc Colan și Tibor Györgyjakob, ca și cu laboranta Piroška Szekeradi. Stația, aflăm, nu lucrează decît la 20-25 la sută din capacitatea sa (funcționînd o singură pompă din trei), din lipsă de beneficiari. Unii susțin că n-ar avea încredere în apa tratată în această stație, preferînd apa potabilă. Toțiș Oltul poate fi filtrat și tratat corespunzător, singura problemă vine de la proasta calitate a sulfatului de aluminiu, care sosește citeodată cu multe impurități, plumb, ciment, care rîmîn în apă. Laboranta Szekeradi ne explica duritatea excesivă a apei (15 în loc de 10, cifră maximă) prin neputința folosirii procedeeilor de dedurizare, care ar avea drept urmare ridicarea acidității. Este însă evident că vor trebui evitate într-un fel aceste neajunsuri, iar apa potabilă să rîmînă numai pentru folosința menajeră, domeniu în care orașul a avut destule probleme. Într-o altă parte a orașului, la stația de epurare a apelor uzate, muncitorul Ștefan Fejer ne arată un fel de canal betonat care trece pe lângă bazinele de decantare, îndreptîndu-se direct spre Olt! Capacitatea actuală a stației este de 140 litri/oră, dar sînt multe momente ale zilei cînd spre ea se scurg și peste 300 l/oră, iar singura soluție este cea a deversării, desigur apă neepurată în nici un fel, într-un pîriu, apoi în Olt... Sînt aici ape uzate menajere

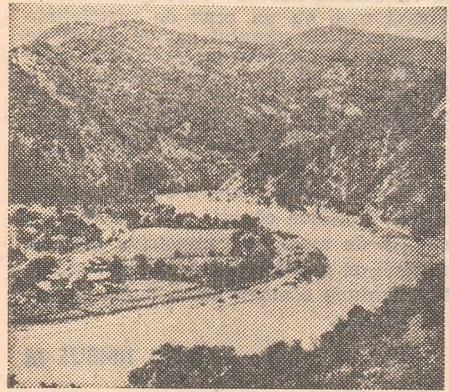
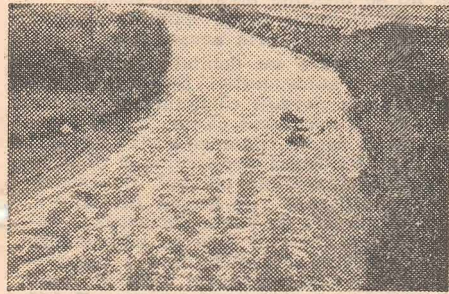

din tot orașul, ca și ape industriale de la unitățile în funcțiune. O.G.A. Covasna a aprobat deversarea mai întii numai între orele 9 și 11, apoi a aprobat pe tot cursul zilei. Nu se mai poate vorbi despre randamentul stației, de vreme ce aproape jumătate din apele uzate sînt deversate fără nici un fel de epurare! Valeriu Șerban, directorul E.J.G.C.L. Sf. Gheorghe: „Se realizează în momentul de față mărirea capacității stației cu încă 8 bazine de decantare, care cuprind și treapta biologică. Investiția trebuia să fie gata de multă vreme, ultimul termen (reprogramat) a fost la 30 iunie anul acesta, dar constructorul — este vorba de I.J.C.M. — întîrzie în continuare. Se speră ca pînă la sfîrșitul anului să fie încheiate lucrările, dar ritmul rîmîne slab. Pînă atunci, alte soluții decît poluarea riului nu există!“

În cazul că vă mirați de faptul că o astfel de stație de epurare, precum cea din Sf. Gheorghe, primește totuși aviz de funcționare din partea Oficiului pentru gospodărirea apelor din județul Covasna, e momentul să precizăm că toate aceste O.G.A. se află în subordinea directă a consiliilor populare județene și nu a Consiliului Național al Apelor. Cu alte cuvinte, pentru a propune închiderea măcar a unei secții excesiv poluante, O.G.A. trebuie să capete mai întii aprobarea Consiliului popular județean, iar lucrul acesta nu se întîmplă niciodată. Deocamdată însă ne oprim aici, dar investigația noastră continuă.

(Va urma)

DUMITRU GRAUR

DE CE VIERMIȘORII DIN UNDIȚĂ NU MAI PLAC PEȘTELOR

Tușnad-Băi. La 85 km de la izvoare, Oltul pătrunde în defileul dintre virfurile Ciumatului și Cucului. Pînă în acest loc a cîștigat afluenți de pe o suprafață de 1.295 km². Aici trece din depresiunea Ciucului în cea a Birsei. Debitul mediu anual este de 7,9 m³ pe secundă (în 1970, la inundații, a avut 158 m³!). Oltul îngheață aici peste 100 de zile dintr-un an. În primăvară aduce aluviuni care ajung pînă la aproape 1 kg pe secundă! Locul este superb, vizitat de peste 70.000 de turiști anual. Primarul Iuliu Tanko, om energetic și plin de inițiativă, mărturisea că activitatea de curățire a Oltului și a afluenților săi este mai mult formală, fiindcă adesea lipsesc utilajele și numai cu lopata nu se poate face mare lucru. O.G.A. Harghita a realizat totuși o investiție de 8,7 milioane pentru regularizarea riului, dar fundul apei este încă prea ridicat. În mijlocul stațiunii se află renumitul lac Ciucaș, fost loc mlăștinos, drenat și amenajat în 1926 ca lac de agrement (Ioan Dumitrescu, secretar al Consiliului popular, autor al unei interesante monografii a locurilor, susține că ar fi găsit în arhive un ziar care vorbea, la 1859, despre necesitatea reamenajării lacului Ciucaș!). Lacul este proprietatea Oficiului județean de turism, este adevărat că într-un timp scîldatul a fost interzis, apa miroasă rău chiar pentru cei care se plîmbau cu bărcile, dar anul acesta (din fondurile Consiliului popular județean) s-a realizat o investiție care asigură alimentarea sa direct dintr-un pîriu de munte, traversînd Oltul și calea ferată prin conductă. Lacul s-a curățat, a fost populat cu crap și fîtoflagi, iar tăblițele privind scîldatul au fost înlocuite cu interdicerea pescuitului. Alături a fost descoperit un izvor cu apă termală,

O întreprindere care va produce zahăr cu un an mai tîrziu

Vechea fabrică de zahăr din Arad produce la capacitatea ei maximă de peste o jumătate de secol. Fabrica a fost inaugurată în 1926 dar continuă să producă zahăr într-un ritm învidiat de constructorii și montorii noii fabrici de zahăr proiectată pe altă platformă industrială, tot în orașul Arad, și rîmasă, pînă în această fază a proiectului, fără agent termic deși trebuia să intre în funcțiune în acest an! Inițial — spune inginerul șef Ioan Stanciu — întreprinderea nouă urma să intre în funcțiune în 1983. Necesități stringente la nivelul economiei naționale au făcut ca termenul să fie devansat în anul 1981. Cu toate că lucrările fundamentale, cele două decantoare și stația de pompare, vor fi încheiate pînă la sfîrșitul lunii viitoare, fabrica nu va putea intra în producție din cauza întîrzierilor înregistrate la livrarea utilajelor care compun propriu-zis uzina. Adevărul e că nici pînă la această oră întreprinderea de utilaj tehnologic din Buzău nu a expediat două filtre cu vid și două reductoare. Secția de confecții și construcții metalice din Curtea de Argeș nu a trimis mantalele pentru cuptoarele de var. Întreprinderea de piese de schimb și utilaje chimice din Satu Mare n-a adus două transportoare cu plăci iar întreprinderea Aversa din București nu a pus la dispoziția montorilor trei pompe cu vid.

Constructorii și montorii se află într-o fază avansată a edificării întreprinderii dar nu pot trece mai departe pentru că se află în strînsă legătură cu utilajele care trebuie instalate în halele rămase deschise anume pentru aceste restanțe. Ca să nu mai vorbim de faptul că lipsește din dotare un utilaj cheie pentru această fabrică și anume: reductorul. Reductorul este utilajul producător de zahăr, conform definiției date de specialiști. Or, acest utilaj, care nu se află încă pe platformă și care se execută ca prototip în țara noastră, cere șase luni

pentru asamblare și verificare în sistem productiv! În aceste condiții, chiar dacă fabrica va fi complet utilată și cu întreg echipamentul funcționînd ca un ceasornic, pînă la 1 ianuarie 1982, ceea ce e puțin probabil (avînd în vedere restanțele înregistrate pînă acum), instalațiile nu vor putea produce nici o sariă de zahăr pentru că nu mai prînd decît campania agricolă din anul viitor. Oricum, nu trebuie uitat, nu trebuie scîpat din vedere faptul că în paralel trebuie asigurat și

agentul termic necesar funcționării întreprinderii!

În ceea ce-l privește pe constructorii și pe montorii, aceștia sînt singurii care își onorează în mod constant obligațiile și încă la un nivel înalt, avînd în vedere soluțiile ingenioase, originale propuse sau executate pînă acum.

Judecînd realist această fază a construcției și utilării, fabrica nu va putea intra în circuit industrial decît în trimestrul II al anului viitor, deci scînd recolta de zahăr din acest an, an în care ar fi trebuit să producă la capacitate maximă, conform celor stabilite în ultimele zile ale anului trecut.

ANDREI PETRESCU

Iubirea de frumos Un atelier de pictură

La parterul unui bloc din Drumul Taberei lucrează pictorul Reinhardt Schuster din generația noastră, fiu de țărani sași din Transilvania, legat trup și suflet de acest spațiu românesc pe care îl cinstește prin munca sa de artist cu o recunoscută valoare, atît în țară, cînd și în străinătate. De curînd întors din Italia și Anglia, unde a avut expoziții personale, l-am revăzut lucrările pe care le cunoșc, multe din ele din expozițiile ce le-a deschis de-a lungul anilor în Capitală, cea mai recentă din acest an fiind cea de la galeria Orizont.

Schuster este pictor al elementelor, al pămîntului și al pîinii. Două pinze de-o mare frumusețe celebrează, una, Misterul pămîntului concentrat cosmic la rădăcina unui bob de grîu care moare în măruntăiele lui, din care izbucnește verzei, cit firul de lacrimă, flacăra holdei viitoare, iar cealaltă, de dol

metri, ține în brațele culorilor o piine de aur, crăpată de dozoarea focului, proaspăt scoasă din iarl cuptorului transilvan, aburîndă chiar pe masa istoriei.

Lupta ce o duce acest zugrav, atît de aproape în culorile sale de vitralii medievale, este împotriva violenței culorilor, împotriva strigătului netrecut prin umbra spiritului. Materia culorilor devine produs spiritual, piine a sufletului, pentru a dura gînd și perspectivă în geometria imaginii. Nu redarea naturii în primul rînd, ci a feței ascunse a feșturii spirituale ce durează invizibil, cearcă să surprîndă aceste culori, stîsne, surprinse în momentul cînd devin extensive, cînd intră în comuniunea celorlalte, cînd se jertesc pe sine pentru izbăvirea unui spațiu, fără să-și piardă originea și nădăjduirea.

Reinhardt Schuster, un nume despre care s-a scris și se va scrie în pictura noastră contemporană, acest om, fragil ca un fulg de păpădie, numai privire și iubire pentru tot ce există.

IOAN ALEXANDRU

Desene pe asfalt

Acasă

...Am să încep cu o mică istorioară.

Mă aflam, mai demult, într-o călătorie americană în vestita localitate Santa Barbara din California. Eram însoțit de fiul unui român stabilit încă de la începutul veacului în țara — în vechi speranțe — a aurului. Bărbatul — să-i zicem Ion-John —, cu care străbătînd „coasta barbară“ vorbeam vrute și nevrute într-o locanță așezată miraculos pe o stîncă abruptă asupra oceanului, privea ca și mine apele de plumb topit ale Pacificului. Totul era învăluit în penumbra fantastice, plajele intermitent cotoprite de ape, puținii arbuști, soselele însoțind țărnul, Ion-John mi-a cuprins pe neașteptate umerii cu brațul stîng, în vreme ce cu dreptul întins imperativ în aerul ca de lavă părea să indice acolo, în valurile fără capăt ale oceanului, un punct anume, un reper teribil pe care ochii mei se căneau zadarnic să-l deslușesc. Nu vedeam, evident, nimic. Nimic deosebit și mă pregăteam să i-o spun cînd, brusc, glasul lui s-a auzit rîndind cuvinte cu sunet fantast: „Uite, acolo trebuie că e România!“ L-am privit stupefiat. La capătul minii lui puteau fi Japonia, China, Birmania, Rusia, Afganistan, Pakistan și între ele mari fluvii, cei mai înalți munți ai lumii și cîteva mări și abia după marea cu apă dulce, Neagră, s-ar fi putut bănui ograda patriei. Dar Ion-John putea privi, prin toate aceste țări ca după parcurgerea, cu viteza a milioane de leghe pe secundă, a unei jumătăți de glob, conturul unic al patriei... Ne-am apropiat de buze paharele cu zornăitoare mărgele de gheață și, la plecarea, cînd a scos carnetul de securi să plătească, Ion-John mi-a spus că nici securile milionarilor nu concurează bileful albastru, de avion, pe care eu îl țineam în buzunarul de la piept și pe care scria Los Angeles-București. „Am tot ce-mi trebuie, obișnuia să spună, dar, vezi, tu ai ceva în plus, tu mergi acasă!“

Acasă: cuvînt simplu ce are pentru noi, românii, o încărcătură magic-afectivă. Acasă e podeaua de lut, de gresii și de lemn înflorit ce n-o îngroapă timpul nicicînd, ca punctele de corabie.

Ce e acest acasă?

Să vedem cum ne apare el în desenele copiilor concurîndu-l fastuos pe Hokusai: o casă (mai degrabă căsuță) cu ferestre luminate de mușcate, cu o ușă întredeschisă, semn că e gata să primească oaspeți, cu acoperiș sîndrilit și cu horn pe care iese — vara și iarna — fumul. Fum cald, hrînit cu mirsemele lemnului ars, cu ale grîului zdumicat, fum blînd alungit peste zare ca un cablu de conexiune cu lumea și ea părelnică a poveștilor.

E o imagine frapant idilică pe care și-o însușesc însă și cei mai autentici cetățeni fiindcă, oricît de mari ar fi orgoliile orașelor, noi ne plasăm memoria copilăriei într-o copilărie în care megalopolisul e doar un sat mare „cu cîmp mare de-alergat / și cu apă de spălat“, cum zice lăutarul bucurestean.

Acasă e statornicia, e nemurirea, e poate singurul dor împlinit al vieții noastre. Acasă e pragul ros de trecerea pașilor așteptați, e desemnul pe zid al umbrei adorate, e fîntina cu cînturile, amîndouă pline în cumpănirea lor sfidînd prin precizie mecanică astrală.

Acasă e puterea.

Acasă e puritatea. Mestegugul așteptării pline de înțelepție a clipei de logodnă cu perfectiunea. Sîpetul cu fluturi albind cerul, lăcra cu scule de preț a cîntecului, șerparul plin cu limbile șalaurilor uciși.

Pat de viață, de iubire, dar și de moarte.

Acasă înseamnă aici, înseamnă pămîntul (acest pămînt), istoria istoriilor noastre, git de amforă și vin (bătrîn îndeobște), și e pofta la soldul iubitei.

Dar e și liniștea păcii. Păduri de crîni și — la nevoie — păduri de brațe inarmate gata să-i apere țării pecețile de noblețe.

Acasă poate fi și un vers. Dar un vers cit o țară.

Spiralat spre soare ca o coloană infinită.

Și scris — cînd e scris — în metru antic...

GHEORGHE TOMOZEI

Acupunctura nu e panaceu universal, nici magie

— Interviu cu tovarășul DUMITRU CONSTANTIN, medic neurolog, doctor în științe medicale

— Ne-au scris și ne scriu în continuare nu puțini cititori, exprimându-și cind mulțumirea cind dezamăgirea în legătură cu tratamentele prin acupunctură. Ni s-au citat, evident, în acest context, nume de medici și de „persoane” care folosesc aceste procedee curative, foarte mulți dintre corespondenții noștri întrebându-se în ce mod se efectuează specializarea celor care vor să învețe această străveche practică terapeutică. Am mai fost întrebați ce maladii se pot vindeca sau ameliora prin tratament acupunctiv, ce înseamnă a cunoaște secretele acestei profesii, cit trebuie să dureze un tratament și dacă sugestia și autosugestia influențează în vreun fel tratamentele. Sînt întrebări pe care, la rîndul nostru, vi le adresăm dumneavoastră, reamintind cititorilor că sinteți medic neurolog, că practicați tratamentele prin acupunctură de mai bine de 15 ani și că sinteți autorul unor numeroase comunicări și lucrări tipărite în acest domeniu.

— Acupunctura este o metodă care folosește anumite puncte de pe suprafața tegumentului, acționînd asupra lor în scop terapeutic prin mijloace mecanice, termice, chimice și electronice (acupunctură, presopunctură, electropunctură etc). Ea poate fi utilizată cu succes în combaterea și ameliorarea unor boli funcționale și în unele afecțiuni dureroase. Interesant de remarcat că ea dovedește rezultate bune mai ales în afecțiunile acute. Se pot trata

cu rezultate multumitoare: dischinezii, tulburări de dinamică sexuală, enurezis (dar nu în situația în care boala este provocată de cauze de ordin organic), unele migrene și nevralgii, unele afecțiuni alergice (în mod special rinita alergică), lombagii, dureri articulare acute, nevroze, stări anxioase. Ea poate fi folosită și în scopuri preventive. Aria de acțiune a tratamentelor este după cum vedeți restrînsă, acupunctura nefiînd deloc un panaceu universal așa cum pretind unii. Cîndva am vrut să scriu un articol pe care să-l intitulez: „Negustorii de iluzii”. Medicul nu are dreptul să vîndă iluzii, să spună că poate face mai mult decît permite știința și practica terapeutică pînă în momentul respectiv. Pentru a-și vedea de sănătate, omul vine de la sute de kilometri, vine cheltuînd o groază de bani, el și cei care îl însoțesc, vine deoarece a auzit că cineva de undeva pretinde că vindecă prin acupunctură scleroza în plăci, encefalita, diverse sechele grave vasculare sau diferite boli genetice, între care, miopia. Și evident, dezamăgirea este cumplită. Nimeni pînă azi nu a vîndecă prin acupunctură asemenea afecțiuni.

— Ce pregătire trebuie să aibă un medic acupunctur ?

— În primul rînd o pregătire teoretică temeinică, capabilă de a aduce practicianului o cit mai vastă informație în acest univers vast și încă indeajuns de nebulos. Acupunctura nu se poate „prinde” din ochi, nu se poate învăța după carte sau prin simplă imitație. Mai trebuie arătat apoi că multe din modelele de aplicare

ale acupuncturii nu pot fi explicate prin noțiuni aparținînd medicinei clasice, de aceea pentru înțelegerea lor sînt necesare cercetări fundamentale. Și încă ceva: este cazul să ne îndoim întotdeauna de un medic de o anumită specialitate care pretinde că poate vindeca boli care nu aparțin specialității lui. Tocmai de aceea consider că și în acupunctură specializarea trebuie să se facă și ea în funcție de diferitele compartimente ale medicinei curative. Numai un neurolog, de pildă, poate preciza dacă o cefalee poate fi tratată prin acupunctură, sau afecțiunea are un substrat lezional și necesită investigații de ordin neurochirurgical.

— Unii medici-acupuncturatori susțin că pot vindeca surditatea, diverse accidente vasculare cerebrale, boala lui Parkinson și encefalopatii infantile.

— Tratarea hipoacuziilor și surdității impune o tehnică specială. Eu am văzut în străinătate cum se efectuează aceste tratamente, dar nu pot afirma că ele au avut și rezultatele scontate. Cert este că în acest domeniu avem nevoie de medici specialiști, de oameni care să învețe la fața locului această tehnică terapeutică. Specialiștii cei mai renumiți se află în China și tot de acolo ne vin și informațiile cele mai promițătoare. În cazul maladiei lui Parkinson, efectele obținute prin acupunctură sînt minore și asta deoarece tremurul extrapiramidal nu poate fi influențat acupunctiv. Nu cunosc de asemenea cazuri în care acupunctura să se fi dovedit de bun augur în ameliorarea unor sechele de accidente vasculare sau în vindecarea encefalopatiilor infantile.

— Se mai vorbește apoi despre folosirea acupuncturii în cura de slăbire.

— Vă voi răspunde, amintind în primul rînd că în țara în care acupunctura se bucură de cele mai bogate tradiții și ono-

ruri, metoda nu se folosește împotriva obezității. Rezultatele pe care le-au dobîndit europenii mi se par modeste. Pacienții slăbesc într-adevăr. Ia început, un număr apreciabil de kilograme, dar efectul nu se menține prea mult timp.

— Autosugestia poate potența cumva efectele obținute prin acupunctură ?

— Rezultatele nu depind de forța sugestiei sau autosugestiei. Experiența personală mi-a dovedit că numeroși bolnavi care mi-au mărturisit că nu au nici o încredere în aceste tratamente s-au bucurat totuși de vindecări spectaculoase. Și vice-versa! Tratamentele nu sînt, de asemenea, condiționate de gradul de cultură, de profesia sau de vîrsta pacientului. Totul este ca stimulul care se interferează cu capacitatea de reactivitate a organismului să obțină răspunsul dorit din partea sistemului nervos vegetativ. Există bolnavi care au un prag de reactivitate mai înalt decît stimulul dat de noi și de aceea nu reacționează la terapia acupunctivă. Toată arta medicală este de a găsi stimulii cei mai potriviți. Este tot aici locul să precizăm că o sedință de acupunctură durează cel puțin 30—45 de minute. Iată de ce am pus întotdeauna sub semnul întrebării activitatea celor care susțin că pot efectua zilnic peste o sută de tratamente. Consider că este umilitor pentru condiția de medic și împotriva oricăror principii de deontologie să faci din această profesie o magie sau o sursă de venituri ilicite.

LIVIU TIMBUS

N. R. Pentru o cuprindere cit mai largă a problemelor legate de tratamentele prin acupunctură vom cere în viitor și opiniile altor specialiști în materie.

Breviar științific

INSTALAȚIE DE RĂCIRE

Este cunoscut faptul că, la autovehicule, răcirea motoarelor se face, de obicei, cu ventilatoare. Aceste ventilatoare consumă însă o parte destul de importantă din puterea motorului. Pentru a remedia această situație, inginerul Călin Viorel Boroș a imaginat și construit un ingenios mecanism. Cu ajutorul acestuia, aerul de răcire se distribuie prin modificarea unghiului de atac al paletelor și în funcție de temperatura lichidului de răcire. Invenția contribuie la reducerea puterii consumate de ventilator, deci, implicit, și a consumului de benzină.

MEDICAMENT ANTIREUMATIC

Recent a fost experimentat (cu rezultate multumitoare) un medicament anti-reumatic care utilizează acetilsalicilatul de arginină asociat cu fenacetină, cofeină, codeină sau acid feniletilbarbituric, amestecul puînd fi condiționat sub formă de comprimate. Autorii brevetului sînt: ing. Benedict Roch, ing. Viorela Adămuț, ing. Maria Moldovan, iar titular este Întreprinderea de morărit, decorticat, panificație și produse făinoase „Timiș” din Timișoara.

UN NOU SOI DE SFECĂ

Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice Fundulea a devenit titularul unui brevet de invenție care se referă la un soi de sfecă de zahăr de calitate superioară. Varietatea se caracterizează printr-un procent ridicat de zahăr, cuprins între 17,4 și 18,4%, ceea ce îmbunătățește în mod sensibil productivitatea în zahăr a recoltelor.

Această realizare, dobîndită după numeroase studii și ameliorări succesive permite să se obțină în țara noastră, rezultate comparabile cu cele mai bune performanțe pe plan internațional înregistrate în acest domeniu. Autorii invenției sînt inginerii dr. Zenovie Stănescu și Septimiu Pop.

FOLOSIREA GAZULUI DE MINĂ

În multe varietăți de cărbuni există și importante cantități de gaze combustibile ce se degajă ușor, constituind un veritabil pericol pentru cei ce lucrează în subteran. Recent un colectiv constituit din inginerii Nicolae Tivig, Titus Costache, Nicolae Popescu și Jianu Fărcașu, cu toții din cadrul Exploatarea miniere Lupeni, au pus la punct o instalație de folosire a gazului de mină obținut prin degazarea minelor de cărbuni.

Avantajele sînt evidente: gazul extras poate fi utilizat în diverse scopuri, iar subteranul beneficiază de o nouă și eficace măsură pentru protecție a muncii.

Flacăra revine

Primul betatron medical românesc

La București se va construi primul betatron din țară pentru tratamentul cancerului. Ideea și inițierea proiectului au pornit, cu mai mulți ani în urmă, de la profesorul universitar doctor docent Ion Birzu, șeful Clinicii de radiologie a Spitalului Cantacuzino, om de suflet și eminent specialist. Din păcate, pînă la materializare au trecut ani, prea mulți ani (despre această întîrziere „Flacăra” a mai avut ocazia să scrie), dar azi avem bucuria să anunțăm că betatronul medical va deveni în curînd realitate. Un larg colectiv de specialiști au contribuit la această realizare, betatronul de 40 MeV fiind practic în întregime de concepție și execuție românească. Șeful proiectului instalației: doctorul inginer Florin Scarlat de la Institutul de fizică și inginerie nucleară, iar proiectul de execuție aparține Institutului de proiectări „Carpați”.

Construcția va începe anul acesta — ne-a declarat inginerul Lucian Rotaru, șeful serviciului. Investiții din Ministerul Sănătății — și va fi gata în 1982, cînd va intra în probe.

Betatronul, care nu este altceva decît un accelerat de particule, va fi prima instalație de acest gen din țara noastră și va asigura tratamentul bolnavilor, el va fi amplasat în incinta Spitalului Fundeni și a viitorului Spital clinic de oncologie ce va fi construit în aceeași incintă. Totodată, vor beneficia de tratament bolnavii ambulatorii din întreaga țară.

Proiectanții construcției s-au orientat după ideea ca acest centru anticancer să fie cit mai uman.

Iată cîteva detalii. Sectorul betatronului propriu-zis va fi alcătuit din două camere: una pentru accelerator, cealaltă pentru tratament. Sectorul tehnic va cuprinde atelierul electronic și unul mecanic, precum și camera de comandă, iar sectorul medical va include, în afară de cabinetul de consultații, o cameră-simulator, un la-

borator de radiofizică și un calculator electronic. Finisaje speciale vor tînde să creeze o atmosferă caldă: pereți fonoabsorbanti, silențiozitate în manevrarea aparaturii, panouri „sandvis” de aluminiu cu silan și tencuie cu barită; o tratare deosebită a pereților, culoarea, lumina naturală, fotografiile-gigant etc. sînt menite să diminueze starea de stress și senzația de clausturare (construcția este subterană!). În afară de sistemul de condiționare a aerului, care a pus probleme cu totul deosebite, toată aparatura este produsă în țară, inclusiv instalația de televiziune în circuit închis.

La acest proiect unicat au colaborat, în afara celor mai sus-mentionați, și specialiști de la Institutul de proiectări pentru laminare, Electrouzini-proiect, Întreprinderile „1 Mai”, Ploiesti și „23 August” din București.

Betatronul va funcționa în strînsă cooperare cu secțiile din actualul Spital Fundeni, Centrul de hematocardiologie și viitorul Spital de oncologie și Centrul de iradiere.

Date suplimentare am obținut de la arhitectii Ana Vasileache și Silvia Ursu, de la Institutul „Carpați”, proiectanții clădirii.

Fasciculele de electroni și radiațiile gama generate de betatron oferă, față de alte surse de radiații folosite în terapia anticancer, numeroase avantaje: variația continuă a energiei electronilor accelerați, doze mici de absorbție în cîmpurile de intrare și ieșire, puternică intensitate la nivelul tumorii (maximum de randament, la tumorile situate la 8—10 cm adîncime), uniformizarea coeficienților de absorbție pentru mușchi, grăsimi și os, siguranță crescută în funcționare pentru personalul medical.

În proiectarea clădirii, s-a ținut seama de necesitatea ca bolnavii ambulatorii să aibă acces cit mai direct de la intra-

rea principală în incintă și să se asigure legături directe, prin spații subterane acoperite, cu celelalte unități existente ale Spitalului Fundeni.

Alte caracteristici determinate de condițiile speciale de utilizare:

● Pereți de beton groși de 1 m—1,80 m pentru încăperea betatronului și camera de tratament.

● Lumină de zi și ventilație naturală (cu excepția sălii betatronului) pentru evitarea claustrofobiei.

● Transportarea pe verticală a bolnavilor și a unor piese și subsamble ale betatronului printr-o rampă cu pantă foarte mică, legînd cele două nivele subterane.

● O clădire de formă cit mai simplă, pentru a se asigura o cit mai bună hidroizolare: ne aflăm la 8 m sub nivelul terenului, iar la această adîncime apele subterane, fără a mai vorbi de cele de infiltrații, de ploaie, pot crea probleme!

● Realizarea planșului peste încăperea betatronului propriu-zis a avut în vedere situații care pot apărea peste... 50 sau o sută de ani. În adevăr, cel mai mare ansamblu al betatronului cîntărește 45 t și el va fi amplasat cu macaraua înainte de închiderea definitivă a construcției. Dacă peste ani se va dori instalarea unui alt utilaj, ar fi fost foarte dificilă spargerea unui planșeu de beton monolit de 1,5 m grosime, cit măsoară el. Motiv pentru care s-a ales varianta unui planșeu din prefabricate de beton, a cărui desfacere, în caz de nevoie viitoare, este mai lesnicioasă.

La nivelul solului, clădirea își va manifesta prezența prin „curți de lumină”, jardiniere în terase succesive, care delimită spațiile de circulație și împiedică staționarea, oferind, totodată, o imagine plăcută.

Dincolo de aceste aspecte arhitectonice, constructive, esențial rămîne însă faptul că, în fine, România va avea un betatron medical de mare putere. În viitor — ne-a declarat inginerul N. Mogoș — se va monta un alt accelerator, de 17 MeV (liniar, spre deosebire de cel de la Fundeni, care este ciclic, circular) la Institutul oncologic din Cluj-Napoca.

LIONEL NIȚESCU

Pe nedrept uitați

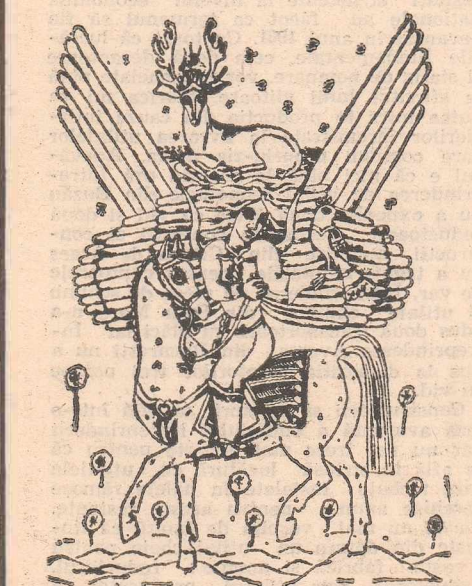
Se vorbește puțîn, nedrept de puțîn, despre Aurel CRAIFĂLEANU, acest pionier al școlii românești de chimie biologică. S-a născut la 1 august 1884 la Buzău și a murit la București la 10 martie 1938. După absolvirea liceului în orașul natal, a urmat secția de științe fizico-chimice a Universității din București (1905—1909). S-a format ca cercetător în Laboratorul de chimie organică din București, sub îndrumarea fondatorului școlii de chimie din capitala țării, dr. C.I. Istrati. Și-a continuat studiile la Berlin, unde maestru i-a fost E. Fischer, fondatorul chimiei biologice moderne, iar în teza sa de doctorat, susținută aci în 1914, a obținut par-nitrofenil (hidrazona alfa dicetozel, primul compus realizat în această clasă de zaharuri), diploma sa fiind semnată de Max Planck. Și-a continuat specializarea la Institutul Pasteur din Paris și la Institutul de fiziologie din Neapole, în acest ultim oraș fiind și director al Laboratorului de chimie biologică și al Stațiunii zoologice.

Întors în țară, desfășoară o adevărată bătălie pentru introducerea chimiei biologice în învățămîntul românesc, mai întîl la Facultatea de medicină veterinară apoi la Facultatea de științe din București, unde predă această disciplină. Elaborează primul curs românesc de chimie biologică (1924), organizează un laborator modern de specialitate, inițiază editarea unei reviste.

Lucrările sale în acest domeniu reprezintă un exemplu de creativitate științifică. A obținut rezultate însemnate în studiul hemocianinei (pigmentul respirator al animalelor cu sînge albastru) și al proprietăților chimice ale fermenturilor intracelulare la animalele marine, a pus în evidență alcătuirea unei nucleoproteide cu rol important în compoziția și funcția mucoasei intestinale. A fost un pionier pe plan mondial al cercetării biochimiei creierului, elucidînd, între altele, rolul enzimelor proteolitice, în diferite condiții experimentale. A obținut pentru prima dată, în colaborare cu F. Botazzi, suc nervos și, din acesta, mielină pură, așa cum se găsește în tecile fibrelor nervoase. A descoperit procesul prin care se sintetizează acidul uric în ficatul păsărilor, fază importantă în metabolismul proteinelor din amoniac și bioxid de carbon, concluzie confirmată în zilele noastre de cercetările cu izotopi radioactivi. A decedat prematur, ca un martir al științei, în urma unei intoxicații cu gaze de laborator.

Studentii săi și-l amintesc ca un bărbat foarte înalt, cu părul negru revărsat bogat în bucle, constituind o prezență fizică impunătoare. Avea un glas înec, dar o rostire foarte limpede, care se auzea în tot amfiteatrul. Știa să minuiască cu subtilitate anecdotică și umorul, pentru a descreși frunțile cînd expunea probleme dificile în cadrul cursului său.

L. M. ȘTEFAN

Un documentar istoric

„VĂ AȘTEPTAM, FRAȚILOR, DE O MIE DE ANI ȘI AȚI VENIT CA SĂ NU NE MAI DESPĂRȚIM NICIODATĂ” Unirea Transilvaniei cu România

(Urmare din pagina 1)

Totul a crescut din adâncuri, limpede, organic, plenitudinar, cuprinzând semnele, izvoarele de viață și stincile a tot ceea ce era românesc.

La 1600 Mihai Viteazul a înfăptuit actul cel mai strălucit al evului mediu românesc, realizând unirea politică a românilor în granițele vechii Dacii.

„POHTA CE AM POHTIT”

În memoriile adresate marilor căpetenii ale Europei din acel timp, Mihai arătase în spațiul pe care îl dobîndise cu genul și spada sa, Ardealul reprezenta „pohta ce a pohtit”, cea mai înaltă pohtă a sa și a tuturor românilor.

„Pohta”, dorința și voința unirii, a rămas întreagă și după ce inima sa a fost ucisă mișelește la Turda, fiindcă Mihai nu reprezenta în perspectiva veacurilor numai o „pohtă” izolată, un vis răzlet, ci în primul rînd o tradiție de peste 1500 de ani care venea de la Burebista și Decebal, de la Traian, de la Dacia felix și totodată un gând viu al tuturor țărănilor ardeleni care de veacuri își pășteau oile din culmile Oasului și pînă la Pontul Euxin.

Țara zilelor noastre a fost întotdeauna o Românie a graiului și a sufletului românesc, a cîntecelor și a tuturor cărților noastre, ceea ce i-a lipsit în fața Europei și ceea ce a voit să-l dobîndească, Mihai Viteazul fiind numai alcătuirea de stat unitară, recunoașterea diplomatică și juridică a spațiului ei unitar. Mihai Viteazul — Viteazul Unirii — trăia în toate conștiințele românești „Ca vechiul Carol cel Mare — scria N. Iorga în 1915 — invocat veacuri întregi de oricine dorea liniștea și ordinea, ca Frederic Barbă Roșie, viu pentru aceia cari doreau să înceapă țaraș marile isprăvi de vitejie, ca Matias Craiul și regele Eduard al Angliei, ale căror nume iubite erau legate de oricine rivnea către dreptate, astfel Mihai străbunul a fost neîntinșat legat de orice avînt al nostru pentru dezrobirea neamului, către adunarea laolaltă și legarea pentru totdeauna a fărîmelor trupului nostru național, Biruința lui lumina dintr-un trecut tot mai depărtat, și noi o vedem într-un tot mai apropiat viitor. De la cîntecul învățat la școală pînă la cel dinții fior spre fața eroică a tinereții, pînă la cugetările temeinice ale bărbatului, ale cetățeanului cu privire la viitorul neamului și pînă la părărierile de rău ale moșneagului că el va trece de pe pămînt fără ca lucrul cel mare să se fi împlinit, el a fost tovarășul nostru, generație după generație. Uneori ne-a zîmbit de speranță, alteori a încrunțat asupra noastră sprincenele lui groase, totdeauna ne-a arătat cu dreapta lui, pe care am făcut-o de bronz, drumul către sfintele noastre locuri, către moaștele sfinte ale sale”.

Sensul geografic, istoric și politic al Transilvaniei a fost înțeles și proclamat încă din zorii istoriografiei noastre, cel dinții care i-a consacrat în acest punct de vedere un adevărat imn fiind cronicarul Grigore Ureche în Letopisețul Țării Moldovei scris între anii 1642—1647.

„ARDEALUL SE CHIAMĂ MIJLOCUL ȚĂRII”

„Țara Ardealului nu este numai o țară — preciza bătrînul cronicar, invocînd toate țările românești — ci Ardealul se chiamă mijlocul țării, care multe cuprinde în toate părțile, în care stă și scaunul crăiei. Iară pre la marginile ei sint alte țări mai mici carele toate de dînsă se țin și supt ascultarea ei sint. Întîiu, cumu-i Maramureșul, despre țara leșască, și țara sa-culască despre Moldova și țara Oltului, despre țara muntenească, și țara Bârsei, țara Hațegului, țara Oasului, și sint și alte holde” (ținuturi).

Iar mai departe adăuga: „Este țara Ardealului plină de toată hrana, cită trebuie vieții omenești, că piine peste seamă rodește multă, de nimenea nu o cumpără, ci tuturor prisosește; vin pretutindenea nimănu-i nu lipsește; miere multă și bună, de care fac mied așa de bine, cit se potrivește cu marmaziul” (un soi de vin nobil).

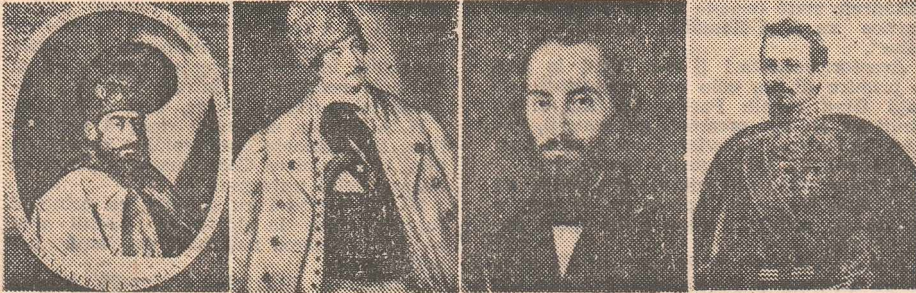
Același Grigore Ureche a ținut să afirme totodată că: „Românii, ciți se află înăcuiori la țara ungurească și la Ardeal și la Maramureș, de la un loc sint cu Moldovenii și toți de la Răm se trag”.

Frumusețile și bogățiile Transilvaniei aveau să fie descrise mai tîrziu cu o înaltă iubire de către Nicolae Bălcescu și Ioan Sirbu, ambii autori ai unor mono-

grafii consacrate lui Mihai Viteazul. Descrierea lui Bălcescu a rămas pînă astăzi neîntrecută. Ea, evocînd Munții Apuseni și Munții Făgărașului, este deopotrivă opera unui poet, a unui istoric și a unui pictor. Epitetele și metaforele ei cuprind accente și emoții de simfonie beethoveniană.

„O ȚARĂ MINDRĂ ȘI BINECUVINTATĂ”

„Pe culmea cea mai naltă a munților Carpați se întinde o țară mindră și binecuvîntată între toate țările semănate de Domnul pre pămînt. Ea seamănă a fi un măr și întins palat, cap d-operă de arhitectură, unde sint adunate și așezate cu măiestrie toate frumusețile naturale ce împodobesc celelalte ținuturi ale Europei, pe care ea cu plăcere ni le aduce aminte. Un briu de munți ocolesc, precum zidul o celate, toată această țară, și dintr-insul, ici-colea, se distace, întinzîndu-se pînă în centrul ei, ca niște va-

luri proptitoare, mai multe șiruri de dealuri nalte și frumoase, mărțe pedestaluri inverzite, care varsă urnele lor de zăpadă peste văi și peste lunci. Mai presus de acel briu muntos, se înalță două piramide mari de munți, cu creștelele încununete de o vecinică diademă de ninsoare, care, ca doi uriași, stau la ambele capete ale țării, cîntînd unul în fața altuia”.

Al doilea istoric al lui Mihai Viteazul, bănăneanul Ioan Sirbu, nu se lăsa nici el mai prejos, aducînd Transilvaniei, în preajma primului război mondial, același înalțator primos: „Transilvanie, Transilvanie! Țară a munților păduroși, Țară de peste pădure, Țară de peste munți! Țară plină de atîtea daruri dumnezeiești! Pămînt roditor, păduri cu tot felul de lemn și fiare sălbatice, munți ce ascund bogății de aur, sare și de cărbuni, munți ce și-au deschis sinul să verse riuri binecuvîntate peste căile și cîmpurile tale! Țară întinsă! Hotarele tale ajung pînă unde se sfîrșesc poalele dealurilor, copiii munților ce te înconjoară. Țară frumoasă! Tu toate le ai, ca să poți fi fericită!... Și totuși ce gemete infundate se ridică prin văzduhul tău și se respiră departe peste hotarele tale. Cimpia de la Apus și cimpia de la Răsărit — Meazăzi sunt cutremurate de suspinele tale”.

Ideea motrice a acestei istorii a fost neconținut conștiința naționalității sale, conștiința unității naționale. Marele ei doctrinar în secolul al XIX-lea, după inflăcăratele catechisme ale lui Samuil Micu și a celorlalți corifei și luțeferi ai „Școlii ardelenice”, a fost Simion Bărnuțiu, oratorul cel mai renumit al secolului și al revoluției transilvane de la 1848. „Fără naționalitate — afirma Bărnuțiu în discursul său de la 2/14 mai 1848 — nu e libertate nici lumină nicăieri, ci pretutindeni numai lanțuri, întuneric și amorțire. Ce este apa pentru pești, aerul pentru sburătoare și pentru toate viețuitoarele; ce este lumina pentru vedere, soarele pentru creșterea plantelor, vorba pentru cugetare; aceasta e naționalitatea pentru oricare popor: într-însa ne-am născut, ea este mama noastră; de sintem bărbați, ea ne-a crescut; de sintem liberi, într-însa ne mișcăm; de sintem vii, într-însa viețuim; de sintem supărați ea ne alină durerea cu cîntecetele naționale. Prin ea vorbim astăzi cu părinții noștri, cari au trăit înainte cu mil de ani; prin ea ne vor cunoaște strănepoții și posteritatea peste mii de ani. Naționalitatea e indemnul cel mai puternic spre lucrare pentru fericirea neamului omeneș...”

„DEȘTEAPTĂ-TE, ROMÂNE!”

Pe Cimpia Libertății s-a strigat astfel din zeci de mii de piepturi „Noi vrem să ne unim cu țara”, cu țara visurilor noastre, cu țara poruncilor venite din adîncul istoriei, iar Andrei Mureșanu prin „Deșteaptă-te, române!”, mărturisea în numele întregii Transilvanii că: Murlm mai bine în luptă cu glorie deplină / Decît să fim sclavi iarăși în vechiul nost pămînt.

Românii din Ardeal, scria George Barițiu în aceeași perioadă, se simt atrași de românii din Muntenia și Moldova ca de un adevărat „magnet”, legăturile dintre ei fiind permanente și fecunde. „A fost de secole — preciza M. Kogălniceanu — o mișcare continuată de români între ambele coaste ale Carpaților. Niciodată această comunicațiune frățească n-a fost întreruptă. Ideea română purerea a însuflețit și pe acei ce veneau la noi, și pe acei ce mergeau la ei!”

Necesitatea acestor legături ca și a unirii la rîndul ei a fost relevată în 1860

„LA NOI DE JALE POVESTESC...”

Idealul unirii Transilvaniei cu țara la începutul secolului al XIX-lea a fost mărturisit prin impletiturile de fuigere și oțel ale lui Octavian Goga, poetul „pătimirii noastre”.

Cîntarea lui se închea din gemetele veacurilor și din așteptările a milioane de iobagi ai gliei:

La noi sint codri verzi de brad
Și cimpuri de mătăș
La noi atîția fluturi sint
Și-atîta jale-ncasă.

Priveghetori din alte țări
Vin doina să ne-asculte,
La noi sint cîntece și flori
Și lacrimi multe, multe..

La noi de jale povestesc
A codrilor desigur,
Și jale duce Murașul
Și duc tustrele Crișuri.

Iar codrii ce înfrății cu noi
Își înfioară sinul,
Spun că din lacrimi e impletit
Și Oltul nost bătrînul.

La începutul primului război mondial problema unității naționale s-a pus cu o acuitate mai vibrantă ca oricînd. Personalitățile politice de frunte, printre care Ion I.C. Brătianu, Take Ionescu, Nicolae Filipescu se opun politicii regale de a merge alături de Germania și Austro-Ungaria, propunînd în schimb orientarea dorită de popor: dezrobirea fraților aflați în robie, Octavian Goga și bătrînul luptător memorandist Vasile Lucaciu, martirul inchișorilor de la Debrețin și Seghedin, se refugiaseră la București pentru a susține politica dezrobirii și a alianței cu Puterile Aliate: Franța, Marea Britanie, Rusia, Italia. Guvernul de la Budapesta pronunță împotriva lor sentința de condamnare la moarte. În acest context, Take Ionescu, Nicolae Filipescu, N. Iorga, Barbu Delavrancea, Nicolae Titulescu împreună cu reprezentanții Ardealului iau cuvîntul la nenumărate întruniri pentru a arăta opiniei publice calea de urmat. Din toate cuvîntările se desprindea aceeași flăcără: Transilvania și celelalte provincii românești aflate sub stăpînire străină.

Sentința nu însoăimînța pe nimeni, fiindcă pe urma celor condamnati porniseră și Onisifor Ghibu, Octavian C. Tăslăuanu, Ghiță Pop, Florea Bogdan, Avram Imbroane, Sebastian Bornmiza și atîția alții.

La 15 martie 1915 se ținea la București sub prezidenția lui Simion Mindrescu primul congres al tuturor refugiaților din Ardeal. Banat și Bucovina, care cere neîntîrziata intrare în război a României pentru realizarea unității naționale.

„ROMÂNIA NU POATE FI ÎNTREGĂ FĂRĂ ARDEAL”

„România, afirma într-un discurs rostit la Ploiești la 3 mai 1915 Nicolae Titulescu, nu poate fi întregă fără Ardeal.

Ardealul e leagănul care i-a ocrotit copilăria, e școala care i-a făurit neamul, e farmecul care i-a susținut viața, Ardealul e scînteia care aprinde energia, e mută-lărea care strigă răzburare, e fătărnicia care cheamă pedecapsa, e sugrumarea care cere libertatea! Ardealul e românismul în restrîct, e întărirea care depărtează vrăjmașul, e viața care cheamă viața!”

Ne trebuie Ardealul! Nu putem fără el! Pentru Ardeal nu-i viață care să nu se stingă cu plăcere; pentru Ardeal nu-l sfortare care să nu se ofere de la sine; pentru Ardeal totul se schimbă, totul se infrumusețează, pînă și moartea se schimbă; încetează de a fi hidoasă, devine atrăgătoare!

Ardealul nu e numai inima României politice; priviți harta: Ardealul e inima României geografice!

Din culmile lui izvorăse apele cari au scaldat românismul în istorie. La miez-noapte, Somesul, la apus Mureșul, la miezăzi Oltul! De-a lungul Carpaților, România de azi se întinde ca o simplă zonă militară a unei fortărețe naturale, încăpută în miini străine!”

Din partea ardelenilor Vasile Lucaciu preciza la 14 iunie 1915 într-o cuvîntare rostită la București:

„Aici — în capitala României — văd reinviată strămoșeasca gîndire românească: unul pentru toți și toți pentru

(Continuare în pag. 10)

(Urmare din pagina 9)

unul, aici văd împlinit dorul sfânt al inimilor curate românești, ca frate întâlnindu-se cu frate, să spună pe față ceea ce de veacuri și totdeauna purtăm în taina sufletului. Aici constatăm cu nespuse bucurie, mărturisirea sărbătorească și în cuvinte, și în fapte, că avem aceeași limbă și lege, și că suferințele și prigonirile vremurilor trecute n-au putut să ștergă din inimile noastre sentimentul de frățească iubire și conștiința că avem dreptul de a ne uni într-o singură țară, să trăim sub aceeași oblaudire românească. ...Spre voi, spre frații liberi — afirma în încheiere bărnul luptător — zboară glasul de chemare al fraților din robie și toate ruriile vă aduc lacrimile de durere ale văduvelor și orfanilor ce se sting în deznădejde. Noi am venit ca soli ai fraților încetușăți și chinuți până la moarte”.

Take Ionescu motiva politica de intervenție a României printr-un discurs rostit în Camera deputaților în zilele de 15—16 decembrie 1915 afirmând cele ce urmează: „Fiecare popor are dreptul să-și trăiască viața lui, să și-o trăiască întreagă, cu toți ai lui, fiindcă numai așa poate și el să creieze o civilizațiune a lui, care să intre în armonia tuturor celorlalte civilizațiuni. Acest drept îl simte fiecare popor, acest drept este dreptul primordial, dreptul esențial... Scopul final — afirma Take Ionescu în continuare — scopul din toate sufletele, scopul din toate inimile a fost totdeauna același: unitatea națională, nu numai culturală, dar și politică, întregirea noastră a tuturor în granițele în cari ne-au pus Traian, călare peste Carpați, fulgerind și în dreapta și în stînga a toate puterile noastre! Acuma, d-lor venit-a ceasul!”

VENIȚI ROMÂNI !

Octavian Goza, manifestindu-se atît ca poet, orator și publicist, lansa prin noul său volum de poezii, intitulat simbolic Cîntece fără țară, un adevărat ordin de mobilizare adresat întregii țări :

Veniți Români ! Porniți-vă spre munte !
V-arată drumul morții din morminte.
Să nu uitați a veacurilor carte,
Veniți, veniți !... Căci adevăr zic vouă :
Ori vă mutați hotarul mai departe,
Ori veți muri cu trupul frînt în două !

Pe urmele lui Goga se pornesc atîția alți poeți și scriitori care dau expresie

Ardealul

(Vechi cîntec de luptă)

Un cîntec istoric ne-aduce aminte
Că frații în veci vor fi frați
Un cîntec de luptă bătrîn ca Unirea
Voi compatrioți ascultați

„Treceți batalioane române Carpații
La-arme cu frunze și flori
V-asteaptă izbînda, v-asteaptă și frații
Cu inima la trecători

Ardealul, Ardealul, Ardealul ne cheamă
Nădejdea e numai la noi
Sărut-ți copile părinții și frații
Și-apoi să mergem la război

„Nainte, înainte spre Marea Unire
Hotarul nedrept să-l zdrobim
Să trecem Carpații, ne trebuie Ardealul
Ie-o fi să ne-ngropăm de vii”.

Nu săbii făcură Unirea, ci inimi
Spre Alba cu toții mergem
Toți oamenii țării semnau întregirea
Voința întregului neam

Cu toții eram regimente române
Moldova, Muntenia, Ardeal
Fireasca Unire cu patria mamă
Ne-a fost cel mai drept ideal

Aceasta-i povestea Ardealului nostru
Și-a neamului nostru viteaz
Istoria-ntr-oarecă cu lupte și jertfe
Trăiește-n Unirea de azi

Dreptatea și pacea veghează Carpații
Și țara e frunze și flori
A noastră-i izbînda ; ai noștri sint frații
Trăiască în veci trei culori

Vrem liniște-n țară și pace în lume
Dar dac-ar veni vreun blestem
Carpații și frații sări-vor ca unul
Urînd comandantul suprem.

acelorași sentimente patriotice : Zaharia Bărsan, Corneliu Moldovan, Victor Eftimiu și numeroși alții.

La 15/28 august 1916 zarurile se aruncă, ostașii români, reinnoind epopeea lui Mihai Viteazul, trec Carpații. În cele din urmă frontul se stabilizează pe linia Mărașești, Oituz, unde, sub deviză „Pe aici nu se trece”, se dau cele mai îndrăznețe lupte din istoria poporului nostru.

Trupele invadatoare germano-austro-maghiare și turco-bulgare sint oprite. Eroismul românesc triumfă încă o dată.

În timpul războiului s-au produs noi manifestații de solidaritate românească și de angajare în marea luptă începută. Cîtam ca un document memorabil declarația de la Darnița a foștilor prizonieri de război din armata austro-ungară aflați în Rusia, constituiți acum — sub conducerea lui Victor Deleu — într-un corp de voluntari români.

DECLARAȚIA VOLUNTARILOR ROMÂNI

„Astăzi — se arată în această declarație care a fost trimisă tuturor guvernelor puterilor Antantei — cînd noi românii ca și celelalte neamuri subjugate ne-am convins definitiv că nouă, ca români, nu ne mai e posibilă existența în cadrul statului austro-ungar ; noi care în limbă, în cultură, în structura socială, și în întreaga ființă a noastră etnică și politică formăm un trup unic și nedespărțit cu toate celelalte părți constitutive ale națiunii române, cerem cu voință nestrămutată încorporarea la România liberă, pentru a forma împreună cu ea un singur stat național românesc, pe care îl vom zidi pe bazele celei mai înaintate democrații. Pentru acest ideal ne punem în cumpănă tot ce avem, viața și averea noastră, femeile și copiii noștri, viața și fericirea urmașilor noștri și nu ne vom oari, pînă ce nu vom învinge, ori vom pieri”... „Noi foștii prizonieri de război, — se prezintă în continuare — cari, îndată ce ni s-a dat putința, am venit de bună voie la luptă și la moarte, noi, ofițerii, aproape în totalitate aci, precum și zecile de mii de sol-

și condițiuni să poată încheia acea mare unire a popoarelor, care va fi chemată să reprezinte o concepție superioară pe scara civilizațiunii și să sporească astfel fericirea omenească pe pămînt”. Iar în continuare : „Națiunile trebuie liberate. Între aceste națiuni se află și națiunea română din Ungaria, Banat și Transilvania. Dreptul națiunii române de a fi liberată îl recunoaște lumea întreagă, îl recunoaște acum și dușmanii noștri de veacuri. Dar, odată scăpată din robie, ea aleargă în brațele dulcii sale mame. Nimic mai firesc în lumea aceasta. Libertatea acestei națiuni înseamnă unirea ei cu Țara Românească”.

CE S-A HOTĂRÎT LA ALBA IULIA

Discursul lui Vasile Goldiș s-a încheiat prin citirea hotărîrilor ce urmau să fie adoptate de adunare. Ele aveau să fie primite cu unanimitate, reprezentînd nu numai crezul național al unui popor robit, ci totodată și aspirațiile sale democratice.

Iată-le, după însuși textul publicat de Vasile Goldiș :

Vasile Lucaciu, Simion Bărnuțiu, Octavian Goga, Nicolae Iorga

HOTĂRÎRE

I. Adunarea națională a tuturor românilor din Transilvania, Banat... adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba Iulia în ziua de 18 noemvrie (1 decembrie) 1918, decretază unirea acelor români și a tuturor teritoriilor locuite de dinșii cu România. Adunarea națională proclamă indeosebi dreptul inalienabil al națiunii române la întreg Banatul, cuprîns între riurile Mureș, Tisa și Dunăre.

II. Adunarea națională rezervă teritoriilor sus indicate autonomie provizorie pînă la întrunirea Constituantei, aleasă pe baza votului universal.

III. În legătură cu aceasta, ca principii fundamentale la alcătuirea noului stat român, adunarea națională proclamă următoarele :

1. Deplină libertate națională pentru toate popoarele conlocuite. Fiecare popor se va instrui, administra și judeca în limba sa proprie prin indivizi din sinul său și fiecare popor va primi drept de reprezentare în corpurile legiuitoare și la guvernarea țării în proporție cu numărul indivizilor ce-l alcătuiesc.

2. Egală îndreptățire și deplină libertate autohtonă confesională pentru toate confesiunile din stat.

3. Înfăptuirea desăvîrșită a unui regim curat democratic pe toate terenele vieții publice. Votul obștesc, direct, egal, secret, pe comune, în mod proporțional, pentru ambele sexe, în vîrstă de 21 ani, la reprezentarea în comune, județe ori parlament.

4. Desăvîrșită libertate de presă, asociere și întrunire ; libera propagandă a tuturor gîndurilor omenești.

5. Reformă agrară radicală. Se va face conscrierea tuturor proprietăților, în special a proprietăților mari. În baza acestei conscrieri desființînd fidei-comisurile în temeiul dreptului de a micșora după trebuință latifundiile, i se va face posibil țăranului să-și creeze o proprietate (arător, pășune, pădure) cel puțin atît, cît să o poată munci el cu familia lui. Principiul conducător al acestei politici agrare e pe de o parte promovarea nivelării sociale, pe de altă parte potențierea producțiunii.

6. Muncitorimei industriale i se asigură aceleași drepturi și avantaje, cari sunt legiferate în cele mai avansate state industriale din apus.

IV. Adunarea națională dă expresiune dorinței sale, ca congresul de pace să înfăptuiască comuniunea națiunilor libere în așa chip, ca dreptatea și libertatea să fie asigurate pentru toate națiunile mari și mici deopotrivă, iar în viitor să se elimineze războiul ca mijloc pentru regularizarea raporturilor internaționale.

V. Românii adunați în această adunare națională salută pe frații lor din Bucovina scăpați din jugul monarhiei Austro-Ungare și uniți cu țara-mamă, România.

VI. Adunarea națională salută cu iubire și entuziasm liberarea națiunilor subjugate pînă aci în monarhia Austro-Ungară, anume națiunile : cehoslovacă, austro-germană, iugo-slavă, polonă și ruteană și hotărăște ca acest salut al său să se aducă la cunoștința tuturor acelor națiuni.

VII. Adunarea națională cu smerenie se închină înaintea memoriei acelor bravi români, cari în acest război și-au vărsat sîngele pentru înfăptuirea idealului nostru, murînd pentru libertatea și unitatea națiunii române.

VIII. Adunarea națională dă expresiune mulțumitei și admirațiunii sale tuturor puterilor aliate, cari prin strălucite lupte purtate cu cerbie împotriva unui dușman pregătît de multe decenii pentru război, au scăpat civilizațiunea din ghiarele barbariei.

IX. Pentru conducerea mai departe a

afacerilor națiunii române din Transilvania, Banat și Țara Ungurească adunarea națională hotărăște instituirea unui Mare Sfat Național Român, care va avea toată îndreptățirea să reprezinte națiunea română oriînd și pretutindeni față de toate națiunile lumii și să ia toate dispozițiunile, pe care le va afla necesare în interesul națiunii.

Trăiască România Mare !

În procesul verbal al acestei ședințe, într-adevăr istorice, se precizează că ora în care au fost rostite cuvintele prin care se anunța libertatea și unirea tuturor românilor, era ora 12 a zilei de 1 decembrie 1918. Momentul a fost zguduitor. „În fine — scria unul din participanții la adunare, notarul A.P. Boțian de pe valea Mureșului — după atîtea veacuri de lacrimi îndurate, azi a pornit izvorul lacrimilor de bucurie, a bucuriei tuturor, fiorul bucuriei care nu se poate descrie. O lume cuprinsă de delirul bucuriei meritate. Mulți plîngeau, alții chioteau, alții ingenunchiau și înălțîndu-și privirile și miinile spre cer, rosteau rugăciuni atît de fierbinți, că trebuiau să se audă pînă la al 7-lea cer. Am înnebunit cu toții — mărturisește cu entuziasm memorialistul — năzărindu-ni-se că vedem în văzduh pe însuși Mihai, Mircea, Ștefan, Avram Iancu etc. Credeam că în acea zi și sfîinții în cer poartă costume naționale românești, iar Dumnezeu haina albă a dreptății pentru toți”.

Reprezentantul Partidului Național Român a spus : „Noi, Onorată Adunare Națională, privim în înfăptuirea unității noastre naționale, un triumf al libertății omenești, noi nu voim să devenim din oprimați, oprimatori, din asupriți, asupritori. Noi voim să intronăm pe aceste plaiuri libertatea tuturor neamurilor și a tuturor cetățenilor. Noi propunem decretarea unirii cu Regatul României, a întregii Transilvanii, a întregului Banat”.

Reprezentantul socialistilor, răspunzînd socialistilor maghiari care cereau menținerea Transilvaniei în cadrul statului ungar, a declarat că „social-democrația nu-l identică cu lipsa simțului național : „Noi nu zicem — a precizat cuvîntătorul socialist — că ubi bene ibi patria, ci dimpotrivă, zicem că unde ție patria acolo trebuie să-ți cauți de ea... Astăzi... — accentua reprezentantul muncitorilor — e vorba de libertatea, de posibilitatea dezvoltării în viitor a culturii românești și astăzi venim și noi aici... să declarăm în fața preacinstitiei adunări, să declarăm în fața internaționalei socialiste, că vrem unirea tuturor românilor”, fiindcă „noi muncitorii români ne simțim una cu întreg neamul românesc”.

De la 14 tribune s-au citit apoi miilor de ascultători hotărîrile adunării, ele avînd astfel caracterul unui act într-adevăr național unanim.

În zilele următoare actul a fost prezentat apoi regelui Ferdinand I și guvernului de la București, în numele căruia a răspuns Ion I. C. Brătianu : „Vă așteptăm fraților de o mie de ani și ați venit ca să nu ne mai despărțim niciodată. Sunt în viața unui neam clipe de fericire atît de mari încît ele răsclipără veacuri întregi de suferință.

Bucuria noastră nu este bucuria unei singure generații. Ea este sfînta tresărire de bucurie a întregului popor român care de sute și sute de ani a îndurat suferințele cele mai crude, fără să-și piardă dinținea neclintită în sosirea acelei zile care ne unește astăzi și care trebuia să vie, care nu se putea să nu vie.

Fraților, fiți bine veniți”.

La 4 ianuarie 1920 hotărîrile de la Alba Iulia cu privire la teritoriul național au fost recunoscute de toate marile și micile puteri participante la război, cu aliate ale României, semnarea tratatului de către români făcîndu-se prin Nicolae Titulescu și dr. Jean Cantacuzino, ambii protagoniști prestigioși pentru înfăptuirea unității naționale române.

RODUL LUPTEI ÎNTREGULUI POPOR

Actul de la Alba Iulia, a declarat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al C.C. al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România, la sărbătorirea unei jumătăți de veac de la Adunarea de la Alba Iulia, reprezintă „incununarea aspirațiilor de veacuri ale poporului nostru pentru eliberarea națională, rezultat al luptei duse de cele mai înaintate forțe sociale-politice ale vremii — în cadrul cărora rolul hotărîtor l-au avut masele populare — unirea din 1918 a reprezentat o adevărată piatră de hotar în dezvoltarea României moderne... Unirea Transilvaniei cu România — afirma în continuare tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu a fost actul citorva persoane sau grupuri izolate, ci opera întregului popor, a întregii noastre națiuni. Iată de ce nimeni în afară de popor nu poate pretinde că a înfăptuit unirea. Analiza desfășurării evenimentelor demonstrează elocvent că formarea statului național unitar român nu este rezultatul unor înțelegeri încheiate la masa tratatelor, ci rodul luptei întregului popor, insufletit de năzuința seculară a unității, de hotărîrea de a împlini visul pentru care au luptat și s-au jertfit atîtea generații de înaintași”.

Unirea, prin păstrarea graiului și a etnicității românești și apoi prin realizarea ei politică, a fost astfel opera tuturor generațiilor poporului nostru, care au oferit istoriei un sublim și neîntrecut exemplu de conștiință, dirzenie, eroism, spirit de creație și spirit de sacrificiu. Exponenții lor au fost înșiși primii voievozi ai Ardealului și Banatului Gelu, Menumurut, Glad, care au căzut cu sabia în mină pentru apărarea plaiurilor și a cetăților lor, pentru apărarea primelor țări românești. Rînd pe rînd au apărut apoi pe arena istoriei transilvane marea pleiadă de eroi care s-au ridicat ca niște vifore pentru apărarea

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Cu Gerda Barbilian, despre Ion Barbu

„In toamna lui, copacul se-nclină către glie“

O casă, sub pecetea tainei. Bătăuță de plozi, de zăpezi, împregnată de fum, de timp, o casă păzită de semnele egale a șapte plozi din a căror mută înaltare nu vei afla nimic în plus. Viața infocată a toamnei o acoperă într-o țesătură grea, ca de brocart. Acesta este singurul lux al casei în care a trăit marele poet și matematician Ion Barbu, dar cit de fastuoase sint frunzele de aur și de aramă, cit de măreți sint plozi...

Intr-o cameră apăsată de tumultul anilor, într-o cameră ce pare a fi locul întoarcerii unui hieratic Pasadia, lucrurile par a nu însemna decât ceea ce sint: alcătuirii de care ne lovim, în viață, pentru că nu sintem destul de decisi să renunțăm la ele... O femeie cu ochii albaștri, cu trăsături încă frumoase, cu toate că în obraji au scris timpul și durerile, privește lucrurile acestea, tovarășele ei de o viață, dar ceea ce caută nu se afla la suprafața lor. Suprafața lucrurilor nu o interesează. Dacă se aronpie de bibliotecă este pentru a căuta o carte a poetului, soțul ei. Dacă deschide un sertar este pentru a descoperi revista în care s-a scris despre Ion Barbu. Dacă urcă scările este pentru a aduce o fotografie.

Gerda Barbilian s-a desprins odinioară din ritmul firesc al vieții de tină studentă, s-a desprins de pavăza casei din Cottbus, un oraș din Germania, pentru a-l urma pe cel care i se păruese atât de altfel, pentru a fi Gerda Barbilian.

„Herr Barbilian aus Bucharest“, așa a început, așa l-a prezentat gazda la care stătea. „Venisem în Tübingen în vizită la niște prieteni. Fusesem în Pădurea Neagră și voiam să admir orașul poezilor șvabi“.

Gerda Barbilian începe să povestească. Extraordinar, sentimentul că trebuie să-și ducă pînă la capăt menirea, că lupta care a început acum 20 de ani — Ion Barbu a murit în 1961 — trebuie să fie încununată de totală împlinire. Că nici o umbră nu va mai exista...

„A doua zi a cerut permisiunea gazdei la care stăteam de a mă însoți. Mi-a arătat orașul de sus, de pe o colină. Ne-am plimbat pe o alee de platanii și a început să-mi povestească despre România, despre părinți, despre reușcirile pe care le avea, pentru că nu își terminase stu-

dile, dezamăgindu-l pe tatăl său și pe Titeica. Dan studia matematicile. Nu se putea adapta într-o țară străină, totdeauna a fost așa. După două luni petrecute departe de țară nu mai avea răbdare, trebuia să ne întoarcem. Era legat de Cimpulung.

Dar să mă întorc cu șizeci de ani în urmă După ce am văzut orașul de sus, ne-am oprit la o „Café-Garden“. Mi-a spus: „Să știi că am scris părinților că mă însor cu fata care-mi trebuie“.

Vorbim despre anii de creație și întreb care era rolul soției marelui Ion Barbu alături de poet, de matematician.

„Corecturile erau făcute de mine, pentru că i-am tradus mai mult de 40 la sută din opera matematică. Trebuia să discutăm traducerile, de aici porneau furtuni. Ei era lene să se ocupe de corecturi, îl plicăseam. Nu vroia să luăm mașina de scris, el era în stare să scrie de nu știu cite ori o lucrare, pentru a-i aduce îmbunătățiri, și în opera matematică, și în poezie. Marea lui fericire era să creze. Să ea culcat pe canapea și scria, nu la birou. Eu traduceam, făceam corectură. Duminea priveam pe fereastră și vedeam femele care se plimbă. Le invidiam puțin! Cafeneaua îl atrăgea, zi de zi pleca la „Capsa“, dealtfel era și lângă Universitatea. Se obișnuise cu cafeneaua încă din anii studenției. Socrul meu a fost un magistrat cinstit. Aveau vreo zece pogoane de pămînt lângă Giurgiu, crescătorilor de albine li se dădea o bucată de pămînt. Soneca că nu ar putea trăi la București, viața era scumpă în Capitală. Socrul meu nu făcea politică. Și avea curajul să-l apere pe țărani... Ion Barbu i-a apărut și el pe cei năpăstuiți. La 1 octombrie 1949 a fost dat afară din postul pe care-l deținea la Asigurările Sociale. I s-a făcut un raport și la facultate și la Asigurări, în care se motiva scoaterea din postul respectiv pentru că era democrat și prieten al evreilor...“

La noi în casă a locuit, în timpul războiului, un văr al meu, Rudolf Schindt, asesor. A refuzat să depună jurămintul față de Hitler și a trebuit să fugă din Germania, unde era muritor de foame. În 1936 a reușit să treacă granița. Persecuțiile începuseră din 1933. În 1933 nu mai avea pașaport. Nemții cereau liste cu numele celor veniți din Germania. A primit o scrisoare, să se prezinte la poliție. În decembrie 1943 a fost arestat de Gestapo. Am telefonat și mi s-a spus că pleacă la Viena. Știam că trenul pentru Viena pleacă din București la opt seara, iar Rudolf fusese ridicat la opt dimineața. M-am îmbrăcat și am alergat la sediul Gestapoului, la hotel „Splendid“, Ion Barbu nu a vrut să mă lase, spunea că e prea periculos, dar eu am intrat acolo. L-am găsit, la etajul I, într-o cameră, ca o celulă, cu gardian la ușă. De atunci s-a pierdut orice urmă. Nu se știe unde a pierit. Ion Barbu și-a riscat situația șapte ani, ținînd în casă un german fugit din țara lui Hitler. Nu s-a ținut seama de asta. Dar citi oameni pot spune că au făcut ceva, real, pentru un democrat, în acea epocă?

În anii cînd a avut de întîmpinat ostilități, Ion Barbu spunea: „De ce să mă supăr? Nu e locul poeziei mele. Nu e locul unei poezii așa cum este cea pe care o scriu eu...“ Nu putea fi persecutat ca matematician. Dar Ion Barbu spunea că pentru el matematica și poezia sint totuna, tot creație. Academia a refuzat să publice opera sa matematică, cu toate că era cunoscut pe plan internațional. Cînd Miron Constantinescu a fost

numit ministrul învățămîntului, primul lucru pe care l-a făcut a fost să publice opera matematică a lui Ion Barbu. Volumele nu au fost reeditate. Am văzut cum se vindeau operele matematice ale lui Dan Barbilian, la librăria „Eminecu“, cu preț redus... Am dus-o foarte greu“...

Ne întoarcem la amintirile de început. Un splendid ceasornic de porțelan, care alături de plozi, de vița sălbatică, pare a inchipui, de sub volute de alb și aur, misterul, arată sau nu timpul, nu știu; important mi se pare doar să ascult cum Gerda Barbilian rețraiește o epocă, o viață.

„După ce ne-am căsătorit, Ion Barbu avea, ca asistent, o leafă de 8500 de lei. Chirie plăteam 5500 de lei pe lună. Nu aveam unde sta. Era în 1927“.

Amintirile Gerdei Barbilian sint legate de mari nume ale literaturii române. Nu folosește vorbe mari, și nici vocea nu-i e patetică. O micuță femeie în vîrstă, povestind firesc, despre Blaga, Călinescu, Arghezi, Vianu...

„Cu Vianu a fost prieten toată viața. Aveam un cult pentru Mateiu Caragiale, pentru „Craii de curte veche“. Pe Blaga îl prețuia. Întîlnirile lui cu George Călinescu semănau cu întîlnirile dintre doi cocosi furioși. Se certau de fiecare dată. Ea puteam să-i spun lui Călinescu orice, nu se supăra, dar un cuvînt de-al lui Dan îl făcea să izbucnească. Ion Barbu traducea primele două acte din „Richard al III-lea“. Zaharia Stancu spunea că traducerea din Shakespeare este minurată. Ei bine, Ion Barbu, care citea extraordinar poezii, a deschis cartea și a început lectura. George Călinescu i-a luat cartea din mină și a început să citească el. Se știe cum citea Călinescu. Dan s-a supărat și i-a smuls cartea din mină, plecînd furios. Călinescu, după el. S-a spus că ar fi aruncat cu un gașoș după Călinescu, dar nu poate fi adevărat, nu a venit niciodată acasă cu un singur gașoș... Eu i-am spus lui George Călinescu părerea mea, că citește prost, și nu s-a supărat! La Lovinescu nu-i plăcea să meargă. El enerva „canapeaua cucoanelor“. Evita să treacă pe la Lovinescu duminicile, cînd salonul era plin, trecea în cursul săptămîinii. Arghezi... Prin '32, '33, făcuse casa de la Mărtisor. Ne-a spus că ne va invita, că vom putea sta la el la sfîrșit de săptămîină cînd va fi gata turnul. Nu știu cînd a fost gata turnul... În ultimii ani își vorbeau“.

Gerda Barbilian își mărturiseste că nu se încumetă să discute despre poezia lui Ion Barbu și mi se pare extraordinară modestia femeii care a stat alături de poet o viață, dar în fata operei păstrează aceeași sfiiciune, același mare respect, cu toate că paginile domniei sale de „Amintiri“ — după cum arată în prefața volumului Ov. S. Crohmălniceanu — sint întesate de date exacte și lungi pasaje din corespondența lui Ion Barbu, cele mai multe absolut inedite. Istoriei literare i se furnizează astfel un material copios, de o valoare rară.

„Nu pot despărți, spune Gerda Barbilian cu aceeași voce calmă, egală, vocea care aducea pace în prea zbucumatele clipe ale poetului, nu pot despărți cele două mari seisme care au clătinat sănătatea, viața soțului meu: În 1938, Ion Barbu era conferențiar. Ministrul învățămîntului de atunci era Colan, un preot. S-a obținut un decret regal pentru a-l numi profesor pe soțul meu. Am plecat în străinătate, decretul nu apăruse în Buletinul Oficial. O telegramă din partea lui Alexandru Rosetti, prietenul din copilărie al soțului meu, prietenul drag care a știut totdeauna ajută, ne anunță că Dan fusese numit profesor. Primul lucru pe care l-a făcut noul guvern, în 1949, a fost ștergerea lui ca profesor. Ion Barbu a cerut să fie primit în audiență, dar nu i s-a admis... Soțul meu a muncit pentru țara sa, fiecare filă a operei matematice,

(Continuare în pagina 17)

PIA OLARU

Vorbii și scrieți românește

Mareea... pleonasmelor (II)

De multe ori auzim spunîndu-se (și scriîndu-se!): prevenit dinainte, prevăzut dinainte, deseori, cu sensurile „a informa“, „a avertiza“, „a aviza“ etc. Neajunsul vine și aici din cauza determinativului adverbial (dinainte), deoarece prefixul pre- al verbului conține ideea de singură dată (vezi Flacăra, nr. 4, din 1981, p. 2) sub forma pre-pacient, de data aceasta înaintea unui nume. Oricum, a prevedea (nu a prevedea!) înseamnă, în primul rînd a deduce mersul evenimentelor viitoare din unele fapte prezente sau trecute a căror legătură causală cu ele este evidentă. În textele juridice are și sensurile „a stabili“, „a specifica“, în altele „a echipa“, „a înzestra cu“. For-

mația este un (semi) calc după corespondentul francez *prévoir* sau italian *prevedere* (=lat. *praevidere*). Lucrul apare și mai evident cu a preveni = „a înștiința dinainte, a avertiza, a preîntîmpina, a înlătura“ și chiar cu sinonimele lui: avertiza, preîntîmpina. Din această cauză, nu trebuie să zicem a avertiza dinainte, a preîntîmpina dinainte etc. A preveni s-a format după francezul *prévenir* (=lat. *praevenire*). Prefixul pre- (= fr. *pré-*) are la bază latinescu *prae-* care exprima anterioritatea spațială și temporală. „înainte, înainte de“ (de ex. *prefață*, *preorășenesc*, *preistoric*, *presimți*, *prezice*, *pregăti*, *prevesti*, *prevedea* etc.) și este astăzi foarte productiv, cu sensul de anterioritate „înainte“. Sinonimul lui pre- este prefixul de origine greacă *pro-* (de exemplu: *program*, *prolegomene*, în greacă, însemna „lucruri spuse înainte“, dar și „preambul, introducere“), tot cu sensul temporal (și local) „înainte“. În aceeași situa-

ție, adică de a da naștere unor pleonasmе, trebuie socotit și prefixul *pro-*, în cazuri ca a proiecta, a programa, a progresa, etc., cînd sint însoțite de determinanți cu sensul de „înainte“ (de ex: a progresa înseamnă „a merge înainte, a înainta, a propăși“; nu poți progresa... înapoi; a proiecta înseamnă, în vorbirea populară, în primul rînd „a plănuși, a avea de gînd“ (dealtfel, în acest plan apar pleonasmеle, căci textele științifice nu utilizează verbul cu determinanți temporali sau spațiali).

Nu-i mai puțin adevărat că aceiași determinanți pot genera construcții pleonastice (de ex. a plănuși, a unelti, a pune la cale etc.). Exemplele menționate, la care pot fi adăugate multe altele, a preveni, a prevedea, a proiecta etc., „provin“ din literatura textelor, nu... „survin“ între timp. Vom mai avea ocazia să... „revenim“! Nu vor fi... neavenite.

GH. POALELUNGI

Lecția dialecticii hegeliene

Feuerbach spune că Hegel face parte dintre acei filosofi care se iau la întrecere cu gîndirea în gîndire. Afirmatia este perfect adevărată, dar nu sunt adevărate concluziile pe care le trage el. Lui Hegel, în cel mai înalt grad, i-a reușit o dublă performanță: să întrecă gîndirea, prin gîndire, în gîndire; altfel spus: să depășească gîndirea care gîndește dialectic și să instituie gîndirea care gîndește dialectica sau conceptul dialectic (= adevărul dialectic sau dialectica la nivelul adevărului); să întrecă (s-o ia înaintea ei, cum spunem astăzi, cînd respingem teza dogmatică a rămînerii în urmă a conștiinței față de realitate) realitatea prin gîndire (în primul rînd în gîndire) și să dea naștere relației dialectice subiect-obiect.

Hegel a gîndit dialectica contradicției la nivelul tuturor categoriilor filosofice: necesitate-libertate, cantitate-calitate, esență-fenomen, subiectiv-obiectiv, finit-infinit, adevăr-eroare, adevăr general-adevăr particular, logic-istoric etc. Dacă n-ar fi procedat în acest mod, dialectica nu s-ar fi putut constitui ca mod de gîndire, ne de o parte, ca o cunoaștere adevărată acestui mod (= cunoașterea obiectivă a determinanților dialectice obiective), ne de altă parte. Din această cauză, modul dialectic de gîndire este: metodă obiectivă de gîndire și cunoaștere comandată de această metodă.

Dar Hegel nu s-a oprit la nivelul categoriilor, ci a mers mai departe: la nivelul modurilor de gîndire: metafizică și dialectică. Metafizica instituie, în virtutea dialecticii interne a gîndirii, determinanți care ascund dialectica. Și metafizica este în căutarea absolutului ca totalitate, dar ea nu-l găsește decît sub forma unui absolut concret pe care-l pune însă sub forma unui adevăr absolut ultim. Dialectica, dimpotrivă, caută absolutul de unde l-a lăsat metafizica și îl găsește în absolutul ei ca pe un moment istoric, ca pe un adevăr concret, dar fără conștiința adevărată. Adevărul metafizicii nu-i absolut, cum cred metafizicienii, dar nici de neluat în seamă. Dialectica, sore deosebire de metafizică, caută adevărul sau absolutul și îl găsește sub forma diversității absolutului inclusiv sub forma absolutului metafizicii, dar fără conștiința epistemologică a acestuia.

În opoziție dialectică cu metafizica, dialectica reprezintă o altă poziție față de realitate, o poziție nouă, ireductibilă la o poziție unică, o poziție infinită sau infinitatea pozițiilor. Conceptul de adevăr care rezolvă aceste poziții este oușul intern al cantității: conceptul de calitate. Hegel ocupă un loc aparte în filosofie: dacă toți filosofil de pînă la el au gîndit dialectic (ideea absolută chiar fapt ni-l arată), el este cel care (dusă Heraclit și Platon) a gîndit dialectica în determinanții ei ireductibile, în determinanții conceptelor.

„Ideea absolută“ (nu ar fi în contradicție cu gîndul dialectic hegelian s-o numim conceptul dialecticii sau adevărul obiectiv al dialecticii) este chiar conceptul dialectic al totalității, conceptul obiectiv al dialecticii. Elaborînd forma de bază a oricărei dialectici (Marx). Hegel reprezintă o permanență a gîndirii filosofice și metodologice. Împotriva valorilor de cernelă pe care o varsă detractorii săi asupra operei sale aceasta își păstrează monumentalitatea. Raporturile științei cu filosofia sint astăzi în discuția aprinsă a gînditorilor. Iată ce ne spune dialecticianul Hegel: „Modul filosofic de expunere nu este doar capriciul de a merge și pe cap, ca să schimbăm, dubă ce am mers multă vreme pe picioare, sau de a ne vedea chipul de fiecare zi și sulemenit: ci, fiindcă modalitatea fizicii nu satisface conceptul, de aceea se face un pas mai departe“. („Filosofia naturii“, p. 17).

Adevărurile filosofice, prin urmare, nu sint exterioare cunoașterii obiective, teoretice, ci un moment constitutiv al ei, un moment mai profund, momentul în care legile ni se dezvăluie ca fiind determinate de principiul dialectic al contradicției.

Cum ne vom raporta astăzi la dialectica hegeliană? Nu încercînd s-o alungăm din concept, ci continuînd-o în concepte noi. Căci a încerca s-o cobori din concept echivalează cu a tăia orice punte între conștiință și realitate.

Fără dialectica ireductibilă a gîndirii exprimată în conceptele dialecticii hegeliene (Radu Stoichită), în metoda hegeliană este de neconceput dialectica concepută: dialectica conceptelor, adevărul dialectic.

ION STROIE

O carte în dezbatere

Al. Piru: „Istoria literaturii române de la început pînă azi”

Ierarhizarea valorilor

De mai multe decenii, Al. Piru a căutat în literatura română un spațiu de expansiune din ce în ce mai mare al cercetărilor sale. De la articolele polemice, provocate de unele controverse metodologice sau judecățile de valoare pînă la vastele panorame sintetice despre literatura veche și premodernă, reunite în *Istoria literaturii române de la origini pînă la 1830* (1977), *Varia, I* (1972), *Varia, II* (1973), *Panorama deceniului literar românesc, 1940-1950* (1968), *Poezia românească contemporană, 1950-1975* (1975), *Marginalia* (1980) etc., Al. Piru ne lasă de multă vreme să întevădem năzuința sa, realizată treptat, de-a conține o istorie a literaturii române de la origini pînă în prezent. Să nu uităm că Al. Piru este în primul rînd profesor și că cele mai semnificative opere ale sale s-au născut din dorința de a informa a finețului universitar și a profesorilor. Grefate pe un anumit spirit umoral, aceste intenții s-au soldat și cu judecăți de valoare extrem de tranșante, împinse adeseori pînă la intoleranță evidentă față de un alt punct de vedere. Faptul acesta conferă multora dintre afirmațiile sale foarte autoritare și lapidare un anumit umor absurd care procura o imensă plăcere autorului și ascultătorilor din sălile de curs, dar el aduce în rîndurile scriitorilor în viață o reacție cu totul diferită. Fără îndoială că Al. Piru este un spirit enciclopedic, iar cele mai multe aprecieri despre scriitorii români bine personalizate sau despre unele fenomene de ansamblu ale culturii noastre nu se întemeiază doar pe o profundă cunoaștere a literaturii române, ci și pe o firească relație cu scara de valori de factură europeană. Într-un articol despre *Conceptul de istorie literară*, autorul afirmă în mod tranșant că: „N-am nici o încredere în istoricul literar român specializat într-o singură perioadă a literaturii române”. Mecanismul judecăților de valoare exprimate de Al. Piru derivă din comparații de opere ce funcționează atît în planul diacronic, cît și în cel sincron. Raportarea la anumite modele europene, destul de frecventă în diversele studii ale autorului, nu este de natură să diminueze valorile spirituale românești. Ea are doar rostul să fixeze coeficientul alevărat de originalitate a unor opere literare.

Profesorul Al. Piru venea astfel spre *Istoria literaturii române de la început pînă azi* (1981) înarmat cu superbe principii metodologice, precum și cu o vastă informație, acreditată de numeroasele sale cărți, topite în mare măsură în această viziune panoramică. Putine afirmații sînt inedite în noua operă de sinteză, în raport cu scrierile sale mai vechi. Dar într-un *compendiu* atît afirmative și negative, cît și actele frecvente de omisiune capătă un caracter mult mai șocant prin însăși enunțarea lor lapidară sau caracterul inconsecvent atît al unor opinii ale autorului, cît și al omisiunilor sale.

Primul fapt asupra căruia Al. Piru nu s-a putut decide rezultă din năzuința spre exhaustivitate și nevoia de esențializare. Voină să satisfacă și cerințele cititorului român, cît și ale celui străin, Al. Piru nu renunță la menționarea unor scriitori minori din generația de la 1848 sau din perioada interbelică, dar încearcă să enumere, totodată, cît mai mulți scriitori contemporani în opera sa. În felul acesta discursul său critic este cînd amol și convingător, cînd redus la un inventar de nume și opere, fapt care îl apropie de enunțul-eliptic din dicționarele literare sau simo-a citare bibliografică, lipsită de orice comentariu.

Fără îndoială că Al. Piru aduce în acest *compendiu* un spirit critic mai pronunțat decît alți cercetători români. El se desprinde și dintr-o despărțire mai tranșantă a literaturii de cultural, prezentată atît în aprecierea literaturii vechi, cît și a unor fenomene artistice cu va-

Acordăm acest spațiu generos dezbaterii istoriei... lui Al. Piru pentru că înseși titlul și destinația ei suscită un larg interes. Este vorba despre o sinteză menită, cel puțin în intenție, să călăuzească generațiile de acum și de mâine. Este vorba, apoi, despre o sinteză gândită (după cum declară mai jos editorul cărții) să circule în lume, în mai multe limbi străine, și implicit să ne reprezinte. Cu alte cuvinte, nu ne poate fi indiferent dacă o operă de acest gen își atinge sau nu scopurile. Și am procedat ca atare, cu speranța că și colaboratorii noștri din acest număr vor proceda ca atare. (N.B. - Titlurile din aceste pagini aparțin redacției.)

lori amestecate, decelate în epocile de mai târziu.

Actul valorizant este formulat de cercetător fie printr-un anumit mod de rezumare al unei opere, fie prin unele epitețe laconice. Esențializarea este adeseori pe cît de elocventă pe atît de șocantă. Al. Piru enunță judecăți de valoare ca un spirit omniscient, dar nu le motivează decît arareori. Dar autorul care mătură: „fug de rigidități și nu am prejudecăți”, nu a putut ieși total din capcana acestor ispite, mai ales atunci cînd prezintă acel succint tablou despre literatura și critica actuală.

Dacă intransigența spiritului critic ar fi funcționat cu consecvență, atunci această remarcabilă operă de sinteză nu ar mai fi fost minată de unele contradicții flagrante, rezultate din includerea unor scriitori minori în cartea sa, și excluderea altora, care ar fi meritat măcar beneficiul unui inventar critic.

Fără îndoială că *Istoria literaturii române* concepută de Al. Piru este o operă de autor care și-a asumat riscul unor opinii și omisiuni în fața posterității. Asemenea riscuri și-au asumat, la rîndul lor, N. Iorga, G. Călinescu, E. Lovinescu, iar discuțiile pe seama lor continuă și astăzi. Stim că personalizarea unei cărți rezultă și din „erezile” sale, dar a practica la modul excesiv critica de omisiune într-o cultură unde valorile se cer a fi resituate este mai grav decît a enunța unele aprecieri strivoare, care, de altfel, nu lipsesc în această operă.

Cînd am citit prima dată *Istoria literaturii române* de Al. Piru, mi-am spus că este un test asupra publicului larg, ca și asupra criticii. Consensus sau lipsa de consensus, privitoare la judecățile sale critice, vor rezulta numai dintr-o amplă dezbateri publică. Abia după aceasta, drumul ei spre lume, în alte limbi, va putea deveni posibil și firesc.

ROMUL MUNTEANU

Materie și organizare

Cum e organizată, materia unei asemenea lucrări de amploare mi se pare un lucru hotărîtor, în bună măsură, pentru reușita ei. Comprimarea reclamei o mare decizie, fiindcă trebuie lăsată multe deoparte și numai cine stăpînește bine întreaga istorie a literaturii române poate și ce merită cu adevărat să rămînă și ce nu. Alexandru Piru se numără printre foarte pușinii care au azi o atare pregătire, dovădindu-și competența în toate epocile, veche, premodernă, pașoptistă, a marilor clasici, interbelică și contemporană.

Remarc că acordă literaturii din urmă un spațiu mai larg chiar decît G. Călinescu, partea pînă la 1830 numărînd 167 de pagini,

pe cînd restul, adică doar secolul XX, 386. Din acestea peste jumătate revin autorilor contemporani. Dacă, printre ei, destui vor fi nemulțumiți, sînt sigur (unii citeodată și pe drept), nimeni nu poate spune că Al. Piru nu recunoaște importanța literaturii actuale și nu o prețuiește. Indiferent de idiosincrasile criticului cîtă vreme privesc scriitorii în viață, imaginea globală e de mare bogăție. Gruparea autorilor, problema iarăși foarte spinoasă, capătă o rezolvare fericită. Pînă în pragul secolului XX împărțirile sînt cele tradiționale: *Perioada veche* (sec. XV-XVIII), *Epoca de tranziție premodernă* (1780-1829), *Perioada modernă*, cu subdiviziunile: *Intre clasicism și romantism* (1830-1862) și *Epoca marilor clasici* (1863-1892). De aici intervine însă ceva nou: Al. Piru caută să evite o distribuție a scriitorilor pe reviste (prea stimată și adesea inexactă, pentru că mulți autori au colaborat la diverse publicații), înlocuind-o cu niște tipuri de orientare literară, prinse în câteva formule inspirate. Ele acoperă oarecum activitatea fostelor grupări, *Naturalismul umanitar* (*Contemporanul*), *Revirimentul romanticismului* (*Semănătorul*), *Realismul democratic* (*Viața românească*), dar sînt mai cuprinzătoare și mai supte, vizînd îndeosebi factura operelor în raport artistic. Astfel, la capitolul *Intre clasicism și naturalism* se află adunați ultimii colaboratori notorii ai *Convorbirilor literare*, Duliu Zamfirescu, G. Brătescu-Voinești, I.A. Bassarabescu, G. Murnu, D. Nanu, G. Tutoveanu, P. Năit Cerna, N. Pătrașcu, M. Dragomirescu, S. Mehedinți. Alături de ei stau însă și numeroși scriitori afirmați altundeva ca: Delavrancea, Al. Vlahuță, G. Coșbuc, V. Eftimiu, Cincinat Pavelescu, Mihail Sorbul ș.a. Intrudirea lor o dă (observație pătrunzătoare și judicioasă) pendularea între vechiul ideal estetic junimist (clasicismul) și atracția exercitată de naturalism la sfîrșitul veacului.

Formula *Modernizarea tradiției* îi permite lui Al. Piru să scoată în evidență o tendință artistică proprie cercului *Vieții românești*, după război, dar și unor scriitori care nu i-au aparținut efectiv: T. Argezei și L. Rebreanu. În loc de *Sburătorul* avem acum capitolul *Sincronism și diferențiere*, iar pentru *Gîndirea*, *Resuscitarea spiritului etnic*, „Purismul” devine *De la parnasianism la narcisism*. Formulele, așa cum se vede, reflectă ceva din mobilitatea fenomenului literar și-l urmăresc mai îndeaproape. În plus pun capăt practicii detestabile prin care autori însemnați erau separați de publicațiile unde au scris pentru motivul orientării compromițătoare a acestora; în consecință, *Semănătorul* rămîne fără Goga, Sadoveanu și Iorga, iar *Gîndirea* fără Blaga și Pillat. Prin formulele adoptate, Al. Piru vrea să întărească ideea că nu scriitorii mari au urmat în operele lor ideologia unei publicații, ci acestea o exprimă peste articolele doctrinare. Nu înțeleg însă pentru ce îmi reproșează mie că i-am șocotit pe autori

prea dependenți de programele revistelor, ca Lovinescu, cînd eu i-am grupat cu totul altfel. La mine, Hortensia Papadat-Bengescu, Camil Petrescu și Gheorghe Brăescu nici nu figurează împreună cum ni-i prezintă Al. Piru. De asemenea, Nichifor Crainic, Lucian Blaga și Ion Pillat pe care el îi pune laolaltă cu Gib Mihăescu, deși ultimul nu a avut nici o contribuție la *Resuscitarea spiritului etnic*, fiind doar colaborator al *Gîndirii*.

Fructuoasă este și separația operată după 1930, spre a marca orientările noi; în roman, Mircea Eliade, Mihail Sebastian ș.a., în poezie Emil Botta, Mihai Beniuc, Dimitrie Stelaru și „generația pierdută”: Geo Dumitrescu, Constant Tonegaru, Mihail Crama. O subliniere a ideii ar fi făcut-o să câștige, fiindcă alți numeroși autori tratați în acest capitol continuă direcțiile anterioare (V. Ciocilteu, N. Crevedia, Virgil Carianopol, Dan Botta, Emil Gulian, Simion Stoilnicu ș.a.).

Organizarea pricepută a materiei își spune cuvîntul, în sfîrșit, la redactarea prezentării diferiților scriitori. Informația primează și, realizată cu acribie, ne e servită copios. Aflăm din acest *compendiu*, în ciuda concentrării, o multime de date și fapte literare pe care nu le cuprind alte lucrări mult mai întinse. Debitul informativ intens a trecut însă mereu printr-o sită deasă a aprecierilor nete, formulate adesea sec sau sugerate alteori cu ironie, amabilă în sentințe percutante. Arta de a vorbi substanțial fără cea mai mică risipă verbală stăpînește lucrarea și își atinge expresia exemplară mai ales la autorii de prim ordin. Spre deosebire de cazurile unde, vădit, se plictisește, aici Al. Piru e stimulat. Cine vrea să se convingă să citească paginile consacrate lui Eminescu sau Caragiale, admirabile!

OID S. CROHMĂLNICEANU

O „mare istorie”?

Spre deosebire de compozitorul care a sărit, în opusurile sale, de la simfonia a 8-a la a 10-a, motivînd că „Simfonia a IX-a” a scris-o unul singur, profesorul Al. Piru își intitulează o carte recent apărută *Istoria literaturii române de la început pînă azi*, invitîndu-ne astfel la o anumită comorație și obligîndu-ne, de la început, să observăm că „măica istorie” anunțată de G. Călinescu după încheierea *Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent* nu avea decît modestul titlu „Istoria literaturii române. Compendiu”. Cum profesorul Piru a rămas la 1830 cu tentativa de a scrie o extinsă (dacă nu mare) *Istorie a literaturii române*, avem aici „compendiul” unei „mari istorii” ce s-a oprit la stadiul de intenție ori proiect. Dar tocmai acestui *compendiu* s-a decis să-i dea un titlu ce aminteste, fatal, de celălalt.

Ca și G. Călinescu, Al. Piru rezervă literaturii vechi un spațiu de „preambul”, dovădindu-se însă și mai zgîrcit, deoarece la Călinescu îi erau rezervate, în *compendiu*, 30 de pagini din 450, adică a 13-a parte din spațiul tipografic, pe cînd la profesorul Piru găsim 23 de pagini din 577, deci mai puțin chiar decît a 20-a parte. În aceste condiții nu e de mirare că despre cronica lui Stefan cel Mare, modelul și izvorul fundamental al lui Ureche, și prin el al literaturii moderne, se scrie mai puțin decît despre Barbu Nemțeanu, iar despre Neagoe Basarab și Stoilnicul Constantin Cantacuzino, la un loc, același număr de rînduri cîte sînt rezervate lui Eugen Ștefănescu-Est, Emil Isac și Mihail Săulescu. Nicolae Milescu este expedit în 7 (șapte) rînduri, în timp ce Al. T. Stamatiad are 8 rînduri. Toți cronicarii munteni, inclusiv Moxa, autorul primei „istorii universale” în românește, ocupă împreună mai puțin de două pagini și un sfert, spațiul rezervat la capitolul despre contemporani lui... Al. Piru. Pentru economie probabil, unul este lăsat pe dinafară: Radu Greceanu. Lipsese total (și de la indice) Udriste Năsturel, probabil sore a consola pe autorii contemporani supuși aceluiași tratament. În aceste condiții, fi-

...Și alte cîteva „amănunte”

Indiscutabil, preocupările prof. univ. Al. Piru îl recomandă drept unul dintre cei mai avizați cunosători ai istoriei literaturii române de la început și pînă azi. Ambiția de a-i urma lui G. Călinescu a fost, de altfel, onorată în parte, prin surta de sinteze privind epocile distincte ale literaturii originale. Recenta carte a domniei-sale probează, din nou, în bună măsură, acele calități de marcă ale profesorului, precum documentația la amănunt, spiritul critic ascuțit, tonul personal în pronunțarea diagnosticului, mai ales cînd în discuție se află autori și opere importante.

Din păcate, *Istoria literaturii române de la început și pînă azi* de Al.

Piru trădează și o serie de limite, care pot fi puse mai puțin pe seama complexității cercetării, cît pe aceea — credem — a temperamentului cercetătorului. Despre ce este vorba? Sinteza fiind, probabil, destinată și cititorului de aiurea (altfel, nu s-ar justifica, între altele, apariția ei la Editura Univers), trezește cel puțin nedumerire neîndeplinirea, într-o lucrare de asemenea anvergură și finalitate, a unei condiții elementare: obiectivitatea în informare și în interpretare.

Mai întii: deși conține date din 1980, cartea omite nume de scriitori și de comentatori ai literaturii, care, indiferent de părerea profesorului, au intrat în conștiința publicului și a criticii. Paul An-

ghel, Marian Popa, Vasile Rebreanu, Dinu Sărauru, I.D. Sirbu, Dan Zamfirescu, spre exemplu, meritau măcar a fi amintiți, o dată ce nu sînt uitați un Matei Milu (prezentat printr-un citat frizînd trivialul), G. Bărgoanu, D.N. Teodorescu, Virginia Musat ș.a. Asemenea iconoclastii, idiosincrasia nu ajută la revelarea și la imounearea unei culturi, dimpotrivă. Apoi, era necesar să se ofere informații bibliografice corecte și la zi la toți scriitorii, și nu restrictiv (fiindcă M. Beniuc, de pildă, a tipărit și după 1976, I. Biberi a dat culegeri însemnate de interviuri etc.), pentru a nu mai insista asupra unor „scăoări” aparent mărunte, de titlul: *La soara 1/1* de N. Cassian a văzut (după Al. Piru) lumina tiparului în 1974 (deci poeta ar fi debutat la 50 de ani!); T. Argezei „a

fost oprit să publice între 1947 și 1955” (deși în 1954 colabora la *Contemporanul*); M. Banu și-ar fi antologat volumul *Magnet* de cinci ori între 1953 și 1991 (deși volumul respectiv s-a editat în 1962); revista *Vreamea* nu a apărut (cum scrie Al. P.) între 1928-1930 și 1940-1944, ci între 1928 și 1944 etc. Tot la capitolul „scăpărilor” e de notat că se face tabula rasa din activitatea unor scriitori sau interpretări ai literaturii manifestate și în alte genuri. Se omite, de pildă, că Romulus Guza este și dramaturg, că G. Ivașcu este și istoric literar ș.a.m.d.

O serie de propoziții surprind prin lipsa de acordare la realitatea vieții noastre culturale, în general, a literaturii, în special. Se afirmă, astfel, că teatrul Luciei Demetrius „e fără valoare”, că lucrările lui Al. Dima sînt

„fără ecou în țară și peste hotare”, că Edgar Papu este „cel mai contestat critic și teoretician literar”. Mai citim că, după *Cîntecul țigănesc*, alte poezii de M.R. Paraschivescu „n-au mai avut ecou”; că opera lui Al. Kiritescu este „lipsită de valoare”; că lui N. Labiș „postum i s-au publicat alte versuri fragmentare, nu stim exact cît de autentice (*Lupta cu ineria*, 1953) ș.a.m.d. O serie de autori (N. Cartoian, Magda Isanos, Const. Ciopraga, Ov. Papadima, St. Roll ș.a.) sînt expediați în cîteva rînduri, deși valoarea lor îndreptătea un alt tratament. Lui E. Lovinescu i se precizează, în general, limitele. E. Barbu și A. Păunescu sînt persiflați, D. Micu este negat fără rezerve etc.

În *compendiu*, dramaturgia originală contemporană este tratată cu o

superficialitate dezarmantă: nici o piesă de D.R. Popescu nu beneficiază de vreo analiză; pieselor, de largă notorietate, ca *Răceala* și *A treia teapă* de M.R. Paraschivescu „n-au mai avut ecou”; că opera lui Al. Kiritescu este „lipsită de valoare”; că lui N. Labiș „postum i s-au publicat alte versuri fragmentare, nu stim exact cît de autentice (*Lupta cu ineria*, 1953) ș.a.m.d. O serie de autori (N. Cartoian, Magda Isanos, Const. Ciopraga, Ov. Papadima, St. Roll ș.a.) sînt expediați în cîteva rînduri, deși valoarea lor îndreptătea un alt tratament. Lui E. Lovinescu i se precizează, în general, limitele. E. Barbu și A. Păunescu sînt persiflați, D. Micu este negat fără rezerve etc.

Ne-am îngăduit să semnalăm cele de mai sus dintr-un vechi sentiment de stimă nutrită față de Al. Piru, „profesorul nostru, al tuturor”, ale cărui merite în învățămîntul și în cultura română de azi sînt unanim recunoscute. Dar care — să fim iertați — nu pot legitima neapropierea cu luare-aminte de adevăr.

VICTOR BIBICIOIU

De la trimisul nostru special la Göteborg

I. F. K. Göteborg și-a expus lecția. Urmează Dinamo...

Caut pe hartă așezarea orașului Göteborg în Peninsula scandinavă și mi se face frig printre fiorduri. Jos, în stradă (sintem cazați la etajul trei al hotelului Opalen), s-au aprins de pe acum luminile, cu toate că nu este decât ora 14. Ploaia plesnește în geamurile întunecate, vântul zgâlțâie ramele metalice. Peste câteva ore, vizavi de hotel, pe stadionul Ullevi, echipa Dinamo va avea primul antrenament. Dimineață, în oraș au fost inundatii. Televizorul transmite imaginea dintr-unul din vapoare în convulsia mării, copaci smulși din rădăcini, prăvăliți peste automobile, oameni înotând până la briu în birouri, femei purtate în brațe... Stormen. Furtună. Președintele băncii Skandinavia, în trecere pe la hotel, întreabă dacă „Guld-Dojan” utsliten? Va fi utilizată „gheata de aur”? La București, pe o vreme ca asta, n-ai avea inima să dai afară un ciine. Va juca Dudu, nu va juca Dudu? Iată întrebarea! Deși accidentat, Dudu a făcut deplasarea la Göteborg. Ca să-și cunoască adversarul din meciul retur? Ca să fie folosit drept armă psihologică? Vasile Anghel nu neagă nici una dintre variante. După ce a cutreierat lumea ca funcționar internațional, Vasile Anghel s-a reîntors la Dinamo. Este primul avans pe care echipa Dinamo îl ia viitorului.

Plouă ciudat, în rafale. Acum stă, acum pornește bezmetic. Colegul Ion Ghițulescu de la radio probează terenul. Ghetele pătrund în iarbă mustind de apă. Ne adăpostim sub tribună. Terenul a fost acoperit cu prelată. Peste noapte, furtuna a smuls-o. Se lucrează la drenarea terenului cu bureți. Și cu nisip. Acest nisip, vom vedea mai târziu, avea să decidă asupra desfășurării jocului mai bine de 70 de minute. Deocamdată, nu terenul îngrijorează. Echipa nu are al treilea mijloc. Custov, cu două cartonașe galbene, nu va putea juca, el cel mai în formă dintre mijlocași. Mulțescu va juca virf în locul lui Dudu. Alt mijloc de meserie Dinamo nu mai are. Să fie retras Orac? Să fie folosit Stredie. Orac are randamentul maxim pe extremă. Vrabia din mină pe ciocărea de gard?... Ipoteză riscantă. Va fi acceptată, împrejurare de forță majoră, varianta Stredie. După nisip, Stredie se adaugă factorilor care vor hotărî soarta primei reprize.

Acum, aici, la antrenament, nu știm încă nimic. Nutrim, fiecare în secret, speranța că nimic deosebit nu va putea dezechilibra egalitatea șanselor. Mai îngrijorați decât noi, jucătorii, antrenorii și tehnicienii de la I.F.K. sunt prezenți în număr mare în această seară de antrenament. Va juca Dudu? Ni se cere mereu să-l identificăm prin perdeaua de ploaie. A doua zi, fotografia lui va ocupa o jumătate de pagină de ziar. Oamenii aștia ne fac să ne simțim foarte importanți. Moraru este „portarul naționalei”. Dinamo este „învingătoarea lui Inter”. Dudu este „gheata de aur a Europei”. Dinu, libero-ul — „decănușul echipei...”. Meciul n-are plutește în această noapte zdrăcunită de lapoviță și vânt și perspectiva lui nu e tulburată decât de dorința intimă a unei victorii. I.F.K. este echipa cea mai populară din Suedia, atât citit poate fi populară o echipă într-un sport care aduce pe stadion numai câteva sute de spectatori. Campionatul suedez de fotbal se joacă mai mult în familie. Sporturile rege aici sunt hocheiul și handbalul. Jucătorii sunt semiprofioniști și, ca toate celelalte noțiuni din lumea suedeză, și aceasta are acoperire concretă integrală. Adică ei chiar lucrează, profesiile sunt profesii. Campionatul s-a încheiat cu 45 de zile în urmă. Nu e ușor să menții în formă niște semiprofioniști atita amar de vreme. Ceea ce se joacă în Suedia este o copie simplificată a fotbalului britanic.

O copie redusă la câteva elemente de bază: angajament fizic, pasa lungă pe extremă, jocul la cap. În fiecare simbută, televiziunea transmite un meci din liga engleză. Dacă ploaia va continua, pe stadion dacă vor veni câteva zeci de pasionați. Jocul în forță nu înseamnă brutalitate și temperamentul suedez face imposibilă această confuzie ca și orice indemn care l-ar nesocoti. Mai rămâne Nilsson. Un jucător complet care poate da gol din orice poziție. O floare, totuși... Vremea și terenul. Jucătorii suedezi sunt obișnuiți și cu vremea și cu terenul. Dar sunt mai greoi decât cavaleria ușoară Tălnar, Orac, Dorel Zamfir. Cu Dudu și Custov apți de joc, antrenorii n-ar fi avut dureri de cap. Antrenorii: Valentin Stănescu și Dumitru Nicolae-Nicușor. Primul — cetate asedia-tă de ziariști pentru nereușita previzibilă

a naționalei, prăvăliți sub ocări, țepos și hitru, viclean și trist. Al doilea — rezervat, sobru, distins, cu judecăți răspicite. (Pe lângă ei, Eriksson, antrenorul suedez, pare un junior fanțos, dar mediocru). Până la urmă și unul și celălalt se împacă cu ideea lipsei lui Dudu. Mulțescu are virtuți care suplinesc rutina pe post. Rămâne Custov care pare de neînlocuit. Alături de nisip și Stredie, cartonașele galbene ale lui Custov vin să cîntărească și ele soarta meciului. Custov nu numai că nu are un înlocuitor, deocamdată, dar echipa s-a sprijinit și s-a format în jurul aplombului lui din ultimul timp. Fără Custov, echipa n-are coloana de rezistență. Este vorba deci nu numai de un mijloc, ci de ceva mai mult. Cine îl va înlocui? A doua zi spre prinz nu mai e nici o îndoială, înlocuitorul lui Custov va fi Stredie. Incertitudinile cum îi spun prietenii. Talentat, dar ieneș, îl caracterizează lapidar un coleg. Ironiile la lipsa lui de vitalitate se înmulțesc parcă pentru a-l ambiționa. Dar, fi-reste, se mizează pe talentul lui.

Ziua meciului se anunță neașteptat și îmbucurător însoțită. Vremea din ajun pare un coșmar îndepărtat. Se telefonează de la radio: „Se joacă meciul?” Colegul Ghițulescu pare contrariat: „De aceea ai sunat? Cum să nu se joace?” Agerpresul a transmis știrea despre inundatii. Un metru și jumătate. După prinz nu mai există dubii: terenul este drenat în întregime,

soare, nici umbră de nori și ger. Gerul este un element, e drept natural, dar nou. Nou și în favoarea gazdelor. Da, tot în favoarea gazdelor ca și ploaia, și vom vedea de ce.

Masa presei. Cu noi a venit și portarul hotelului. Este nelipsit de la meciurile internaționale. Are capul mic, ochi rotunzi care joacă în culorile bucuriei întreaga gamă a recunoștinței și buneivăuvințe. Masa presei este la tribuna întâi, de o parte și de alta a tribunei oficiale, unde locurile sunt date pe viață, poate ultimele privilegii ale Suediei monarhice. Vizavi, tribuna a doua n-are locuri decât în picioare. O altă ciudățenie. Gazonul strălucește în lumina reflectoarelor. Nici o urmă de apă. Se oficiază sobru și complet lipsit de orice extravaganță două festivități. Se acordă cupele de „cel mai bun jucător de fotbal al anului” — Torbjorn Nilsson și de „campion mondial la orientare turistică”. Se aplaudă cu mânuși. La tribuna a doua se aude încurajarea: Hai România! La Göteborg locuiesc circa 600 de români și cel puțin două sute dintre ei sunt la meci. Schimbările de mingi, de încălzire, creează impresia că terenul este în cea mai bună stare. O încălzire-demonstrație, desigur. Jucătorii par destinsi, dezinhibați, se pasează elegant, se preia tehnic, cu artificii, alergările sunt artistice. Stadionul se umple. Tribuna a doua este aproape în întregime ocupată. Nu mă obișnuiesc cu ideea că acolo oamenii stau în picioare. Arbitrul cheamă jucătorii. Hai România! Față de tribuna unde ne aflăm, Dinamo atacă de la stînga spre dreapta. Portarul hotelului nostru suride continuu alături de noi. Am impresia că nici nu-l interesează meciul. Este pur și simplu fericit că există, că se află acolo, că oamenii fluieră,

vociferează, că nu e singur. Se joacă la mijlocul terenului și dintre mijlocași nu se vede decât Stredie. Joacă pe tot terenul, înainte, înapoi, în faza de construcție ca și în cea de apărare. Grestește mult, fiindcă doar el vrea totul. Jocul pare și este confuz, cu greșeli de ambele părți, se pierde ușor balonul. În minutul 4, fundașul stînga suedez aruncă lung o minge până la marginea careului nostru, Nilsson apare din linia a doua și trage puternic. Moraru plonjează în direcția mingii, dar n-o poate reține. Din fericire balonul trece pe lângă bară. În minutul 6 notez o observație care n-are legătură cu jocul: mi-au înghețat picioarele, cu toate că în dreptul nostru funcționează câteva radiatoare electrice. Faza din minutul 4 se repetă aproape identic și Nilsson este oprit prin fault. Trage tot el, fulgerător, și Moraru reușește să trimită mingea în corner. La mijlocul terenului, Stredie vrea tot și pierde aproape tot. Dragnea și Augustin joacă izolat, individual și cu timpul dispar complet din joc. Se întâmplă ceva paradoxal pe teren: Dinamo joacă mai curat, mai tehnic și totuși nu ajunge la poarta adversar. De aceeași părere au fost în pauza meciului și ziariștii suedezi. Lor le-a plăcut mai mult Dinamo. Tălnar pătrunde în dribling. Mulțescu fentează. Orac sprintează și totuși cei ce ajung și trag la poartă sunt jucătorii suedezi. Nilsson trage în pămînt de la 35 de metri, mingea sare imprevizibil și Moraru o atinge în ultima clipă. Ca de obicei, Stredie aleargă singur după o minge la mijlocul terenului, o prinde și o pierde imediat, pasează direct la adversar, aceeași pasă lungă în diagonală, apărarea pare din nou surprinsă de rapiditatea fazei, Bumbescu și Stănescu se încurcă reciproc și mingea se află, spre uluirea lui Moraru, în plasa porții. Nedumerirea noastră se transformă în perplexitate câteva minute mai târziu cînd la un corner executat simplu, pe partea dreaptă, nici unul dintre apărătorii noștri nu sare la cap și 2-0. Nilsson își face numărul și nimeni nu pare a se dumiri de acest amănunt care întoarce jocul pe dos. În tribună se află trimiși ai echipelor din Karlsruhe și Liège și jucătorii de la I.F.K. acordă acestor prezențe importanța cuvenită ofertelor cu multe zerouri în coadă. Joacă simplu, după un abecedar cuprinzînd patru mari și late rețuți: joc în forță la deposedare, pasa lungă de 40 metri în diagonală, preluare cu capul, pieptul sau umărul și șut pe poartă. Această schemă este favorizată și de starea terenului în partea sa de mijloc unde nisipul turnat în vederea operației de drenaj a înghețat acum și practic balonul nu poate fi controlat și cu atît mai puțin condus, așa cum încearcă Stredie, bietul, care în excesul lui de zel și în disperare de cauză încearcă să învingă fatalitatea, imposibilită, cu mingi jucate pe metrul pătrat sau cu pasa pe jos, spre deosebire de Dragnea și Augustin. Aceștia, cu simțurile avertizate de instinct s-au retras din joc, s-au răzlețit, încearcă pătrunderi individuale, de asemenea sortite eșecului. În aceste condiții, greul cade pe apărarea bombardată cu mingi pe sus, pase lungi sau pătrunderi în forță. Între nisipul înghețat și careuri, se află o zonă mlăștinoasă, zonă ce vămăiește orice încercare de a juca mingea pe jos și astfel iesirile noastre din careu sau pătrunderile în careul advers cu mingea la

picioar sfîrșesc într-un joc încleșcat, derutat, confuz. În pauză, la o cafea, aflăm că echipa suedeză n-a jucat atît de bine niciodată în campionat, că jocul ei de astăzi poate fi considerat cu totul și cu totul de excepție, ceea ce nu ne consolează și nici nu ne asigură că la București nu se poate repeta. Sau pur și simplu nu simțem noi obișnuiți cu genul de amabilitate suedeză care refuză să-și întemeieze bucuria pe nefericirea altuia? Amabile sau nu, gazdele n-au decît cîvinte de laudă pentru jucătorii dinamoviști. În ciuda celor două gofuri, Moraru este apreciat ca un mare portar. Mai sint remarcate Tălnar, Orac, Dinu, Bumbescu. Ciudat, nu e amintit aproape deloc numele lui Nilsson, cel mai bun jucător de pe teren. O facem noi și fetele se deschid într-un zîmbet de recunoștință. Protocolare bune sau nu, vorbele bune sint luate în primire direct de către inimă. Dar nu se pot opune realității și imediat după reluarea meciului Nilsson ridică scorul la 3-0 la o ezitare a apărătorii dinamoviste. Ion Marin și Stănescu sint hărțuiți cu mingi lungi, pătrunderi în forță, atacuri supranumerice, dar treptat, jocul se echilibrează, în sensul că dinamovistii reușesc să ajungă la poarta adversar cu centrări lungi (Orac), cu fente subtile (Mulțescu), sau prin dribling prelungit (Tălnar). O pasă de la Tălnar ajunge la Mulțescu, marcat de doi apărători. O cursă scurtă și un șut plasat reduc scorul la 3-1. Două bombe gen Augustin spre șirșitul meciului îl obligă pe Eriksson să-l remarce pe jucătorul dinamost în cadrul conferinței de presă. Ultimul sfert de oră se transformă într-un recital Bumbescu în stilul Apolzan. Fără să fi fost foarte mult implicat în joc, Orac are două curse terminate cu centrări precise, la semnalul țime, care probează o clasă pe care n-am mai văzut-o de mult la extremele noastre. Scorul de 3-1 este remonșabil mai ales în perspectiva reîntrării lui Custov. Și într-o altă perspectivă formulată de antrenorul suedez în cadrul conferinței de presă: „Am invins în fața a 6000 de spectatori. Să nu uităm că la București 20000 de oameni ne vor lua în primire de la aeroport. Noi am făcut aici un joc de excepție. Dinamo a făcut tot un joc de excepție, dar în sens invers”.

Mulți aruncă vina pe Stredie. Stredie a greșit mult, e drept, fiindcă a vrut mult, cu un exces de zel a căru trecut lipsă i s-a reproșat tot timpul, cu dorința de a fi acolo unde nici nu trebuia să fie, obișnind înainte de a-și fi împlinit intenția până la capăt, implicîndu-se într-o luptă care se purta pe deasupra lui, încercîndu-se s-o aducă mereu jos, acolo unde el n-avea nici forța, nici terenul apt s-o accepte.

Vasile Anghel este abătut: După o infringere, spune, poți fi trist sau nemulțumit. Tristețea este firească. Apartine competiției unde unul este totdeauna mai bun decît celălalt. Acceptînd infringerea nu-ți poți infrina tristețea. Eu nu sint trist. Eu sint nemulțumit. Nu cineva anume este vinovat. Infringerea de azi a scos la lumină neajunsuri mai vechi, tinînd de mentalitatea jucătorului, neajunsuri care se ivesc numai în condițiile în care dorim să atingi marea performanță și Dinamo trebuie să urmărească marea performanță.

NICOLAE CRISTACHE

Primum

Și pentru că lumea este avidă de răspunsuri, cel atît de așteptat al săptămînii trecute mi se pare mai puțin important în presă și mult mai adevărat în ceea ce foarte bine a specificat redacția revistei Flacăra că trebuie să preocupe pe... alții.

De aceea specific încă o dată că n-am fost decît pe recepție și mă voi explica deocamdată în presă. Dacă va fi nevoie ca atare, pentru că, altfel mai am la îndemînă încă destule adevăruri, mai mult decît șocante pe aceeași temă...

Iată însă pe ce m-am bazat cînd am afirmat ce-am afirmat în urmă cu două săptămîni. Pe următoarele declarații, acum scrise.

„Subsemnatul Sandu Mircea, jucător al echipei de fotbal Sportul studentesc, declar următoarele:

La reîntorcerea din Elveția, în aeroport și în avionul cu care am călătorit de la Zürich la Budapesta, l-am văzut pe Bôlôni discutînd cu antrenorul echipei Ungariei, Meszoly. Înainte de a ateriza la Budapesta, deci după 35-40 de minute de zbor, Loți Bôlôni a venit în spatele avionului, unde mă aflam și eu. L-am întrebat pe culoarul dintre rînduri ce părere a avut Meszoly despre evoluția noastră la Berna. Printre altele, constatări referitoare la joc, Bôlôni s-a arătat surprins de declarația acestuia în care specifică: «nu-mi închipui cum Ștefan Covaci a putut să facă o asemenea selecție și să așeze în asemenea fel echipa în teren, la jocul eu noi de pe „23 August”». Parcă glumind a mai spus că «poate nu vroia să ciștige».

Vreau să specific că la discuția avută cu Bôlôni a fost prezent și portarul Moraru. Declar și susțin cele arătate”.

Subsemnatul Moraru Dumitru, jucător al echipei Dinamo și component al reprezentativei naționale în meciul de la Berna, declar:

Am asistat la discuția dintre Bôlôni și Sandu Mircea în avionul care ne ducea de la Zürich la Budapesta. Susțin cele declarate de Sandu Mircea, lucruri auzite din discuția pe care au avut-o Bôlôni și antrenorul Meszoly pe parcursul călătoriei.

Subsemnatul Augustin Ionel jucător al echipei Dinamo declar:

În timpul zborului de la Zürich la Budapesta l-am văzut pe Bôlôni discutînd cu Sandu Mircea pe culoarul dintre rînduri în spatele avionului.

După aceea Sandu Mircea și Moraru care au asistat la discuția mi-au spus că Meszoly i-a spus lui Bôlôni că a fost surprins de felul în care Ștefan Covaci a pregătit echipa și a făcut selecția la jocul contra echipei sale la București.

Declar și susțin cele spuse.

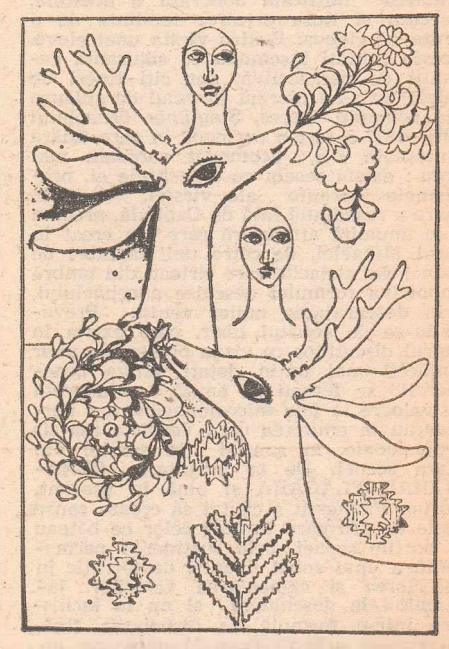
Mulțumindu-le celor de mai sus pentru loialitatea de a scrie pe hirtie ce îmi declaraseră anterior, îmi permit să consider discuția închisă.

CORNEL DINU

Cei mai buni 10 fotbaliști ai anului

Vă reamintim că așteptăm propunerile dv. pentru cei mai buni 10 fotbaliști ai anului pînă la data de 15 decembrie, data poștei, pe adresa Revista „Flacăra”, București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341, cu rugămintea de a menționa, pe plic, „pentru anchetă”. Acel cititor (acei cititori) care va indica ordinea exactă a celor 10, ordine care va rezulta din sondajul general (public, antrenori, arbitri, ziariști ș.a.), va primi un abonament gratuit la revista noastră pe anul 1982.

Așteptăm în continuare opțiunile dv. Vă mulțumim și vă dorim cit mai multă inspirație! Nu uitați să vă iscăliți (3 din scrisorile sosite pînă acum au fost anonime și, firește, au fost clasate) și să adăugați adresa cit mai citeț.

Minciuna, dintr-un unghi anume...

În vecinătatea lui Vasile Cărămidaru fiecare zi se așeza sub o altă zodie. Preț de o vară, indeobște în serile cînd își curăța meticolos arma, am vorbit despre cîte-n lună și-n stele, despre trufie, răpăclugă, alint și dezastru, despre plîns, aventură și rodul pămîntului, despre hecatombă și pantalonii bufanți, despre diferența dintre mitralierele Spandau și Bren sau despre metehnele gramofonelor de pe vremuri, care fără nici o urmă de îndoială ar fi fost mult mai bune de ar fi avut ele acele întocmito din lemn de pâr. Nu învățase carte prea multă, era un pădurar amărît, cădeau în grija sa vreo opt-nouă sute hectare de pădure amestecată, parte tinăra, parte mai puțin tinăra, plină toată de victați ajutate să ajungă la un liman doar de harul lui în a le ocroti. Apoi nici măcar pădurar n-a mai fost. Cînd trecea prin pădure, de la Trei Fîntîni spre dreapta, pe undeva între Răchitiș și Dămuc, trăia neliniștea dezrădăcinatului eșuat pe chirie într-o cameră mobilată. Ieșise în pensie. Și, peste toate prin cîte trecuse, legase un pariu ferm cu sine însuși : că va atinge suta de ani. N-a atins-o.

Alături de indeletnicirile sale de fiecare zi, Vasile Cărămidaru vădea o putere de-a dreptul neobișnuită de a pătrunde înțelesul adinc al cuvintelor și de a broda în jurul lor fel de fel de istorii. Și să fie limpede, nu de cuvinte de toată ziua era vorba. Trufie, dezastru, aventură și hecatombă au fost dintre cele mai simple întoarse de noi pe o parte și pe alta o vară întreaga. Lucrurile petrecîndu-se cam așa: cînd se făcea de seară, eu rosteam un cuvînt, ca și cum i-aș fi întins o capcană. De pildă, îi spuneam : orant !... Și el sta și gîndea, ca o jivină cu urechea întoarsă spre un foșnet îndepărtat, o clipă sau două, uneori chiar mai multe clipe și într-un sfîrșit izbucnea : așa e unul care se roagă, unul care s-ar ruga fără tihnă !... Sau spuneam : șinșilă... Și el se dezlega la un suris larg : ce moale și ce plăcută trebuie să fie la mică !... Nu este cumva o blană de animal mic, rozător să zicem ? Și eu mai spuneam : impact !... Și el răspundea : mă dai cu capul în ziduri ? Altfel zis, era de neînfrînt, ca și cum toate limbile lumii, și ale neamurilor statornice, și ale neamurilor răcătoarele, acolo s-ar fi descilcit fiecare din celelalte, între Răchitiș și Dămuc, în Munții Tarcăului. Și într-o seară am obosit, pur și simplu, nu mai știam dinspre care coastă să-l incolțesc și, de vreme ce tot mă îndoiam că vara aceea ar fi adevărată, i-am așezat înainte o vorbă banală ca bună-zia : minciună. Ceva din mine stăruie în gîndul tulbure că totul nu era decît o minciună, o mare și rotundă minciună.

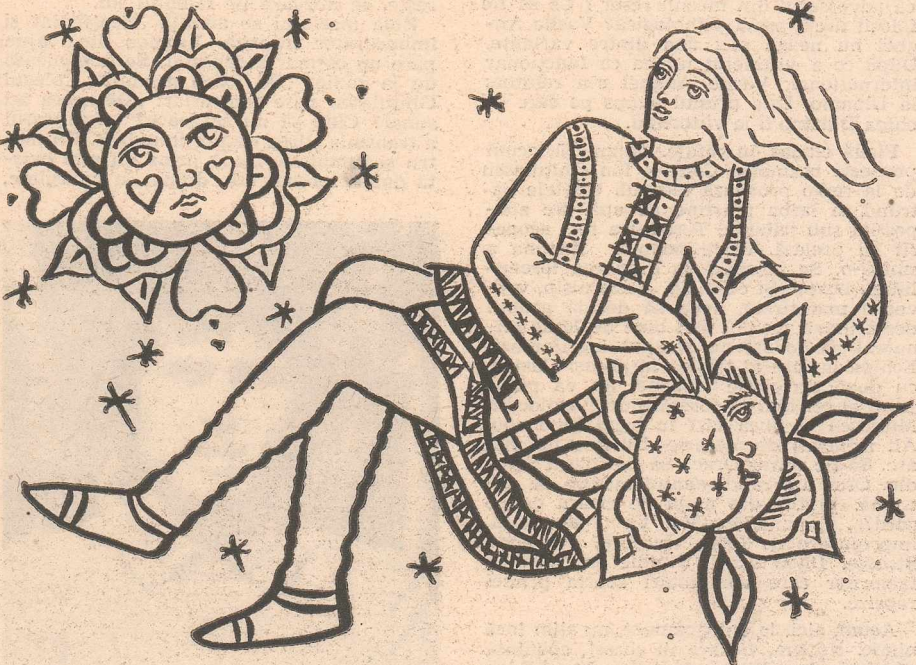
Minciună ? — s-a răsucit Vasile Cără-

midaru în sine. Ei bine, a oftat el, pe acest cuvînt ne-am putea sfădi o noapte întreagă și, chiar dacă nu mă vei crede, eu mă voi îndrîcî în a spune că nu am mințit decît o singură dată în viață. Și atunci am mințit în folosul altuia și trag și astăzi ponosul, ponos care nu este nimic altceva decît o cruntă nedumecire. Înțelegi sau nu înțelegi ? Uite, așezasem șaua pe cal, într-un zori de zi, și între Bolovăniș și Ghimeș-Făget, nici nu mai știu ce căutam eu în Ghimeș-Făget, mi-a scos întîmplarea în cale un ins înduioșat ca o salcie. Plîngea în neștire la picioarele unei femei și muierca, cînd mi-a ținut calea, cînd s-a infipt cu minile mici în haturile calului meu și cînd mi-a mărturisit păsul ei, pe nerăsuflăte, aveva și ea ochii plini de lacrimi, dar erau altfel de lacrimi, parcă mai scilpitoare, țîșnite parcă dintr-un gînd ascătit al cugetului și nicidecum dintr-un prăpăd al inimii. Erau lacrimi de îndrîjire. Și povestea ei nu era prea lungă : n-o lega nimic de insul acela plîngăreț, timpitel. Se măritase cu el de haturul părinților și de-a dreptul din nuntă se trezise suspinînd după unul ilie, acar în Lunca de Sus, care-i pășuse ei cîndva simbetete. Însă, vezi, eu tot nu știam ce-ar fi fost de făcut, numai ea dădea semne că știa ce era de făcut, și ceea ce-i stătea ei atunci în cap, infipt în capul ei ca un cui, s-a și petrecut : cînd am dat-o jos de pe calul purtat de dirlogi, la hanul lui Imbrea, nici nu am apucat să răsufliu și să mă așez mai ca lumea la o carafă cu vin că m-am și trezit cu ea pe genunchi. Socoteliile ei fiind simple : o vede unul agățată de gîtul meu, își spunea ea, o mai vede și altul, își mai spunea, și vorba se duce, ajungînd la urma urmelor și unde ar fi vrut ea să ajungă, în auzul plîngărețului ei timpitel. Așa o lăsa și rămînea încăierat pe viață cu mine și ea scăpa ca din pușcă spre ilie al ei. Și chiar a avut neobrăzarea să-mi susure socoteala asta a ei în ureche : să stau așa, liniștit, cu ea pe genunchi, în văzul drumeților, și totul va curge la vale cum trebuie. Și am stat, ce era să fac, mințindu-i pe toți cei din jur. Numai că viața a invîrtit lucrurile intrucitva altfel. Cum anume am aflat mai tîrziu...

...În sfîrșit, sosise și ultima zi a vacanței mele din Munții Tarcăului. Urma să mă apuc iar, cu amîndouă miinile, de meserie, Vasile Cărămidaru îmi era dator cu încheierea istoriei sale, dar nu se prea îndura s-o mai ducă la capăt. Pentru el parcă era mai bine așa, să rămînă și să stăruie în vreme cu muierca aceea zănată pe genunchi, chiar dacă bucuria aceasta a lui se trăia de acum în gînd, nu aieva. Va fi avut și ea subuorile parfumate, va fi fost fragedă, îi va fi mirosit și

gura a flori, vor fi fost pricini multe să stăruie cu ea pe genunchi în neștire... Și abia în ziua aceea din urmă s-au limpezit cît de cît lucrurile.

Minciuna cu tîntul ei pe genunchi, cum era și firesc, a făcut picioare în toate părțile, nu doar într-o singură parte, oprindu-se într-un tîrziu și-n auzul celui ilie, ajungînd și acesta să creadă că din cauza lui Vasile Cărămidaru nu scăpase femeia spre el. Femeia însăși a revenit la plîngărețul ei timpitel, fiind la mijloc și ceva avere, nu prea mare, micuță, de muntean așezat, încapăinîndu-se și aceasta să creadă că din cauza lui Vasile Cărămidaru n-a pătruns ea spre ilie al ei, rămînînd în puterea unui ins care nu mai plînge, cofonogînd-o destoic în schimb, din răsîmp în răsîmp. Și omul ei cu acte a reprimi-o acasă și cu asta s-a lecut pentru totdeauna de plîns, învățîndu-se să și dușmănească, el însuși mirîndu-se că poate să și lovească peste gură nevasta, ori de cîte ori i se pare că zicea o vorbă în dungă. Încît s-au hotărît toți să se uite urit la Vasile al meu, pentru ceea ce nici nu a fost. Și ceea ce fusese adevărat a devenit cîrind în gîndurile tuturor o minciună, iar minciuna s-a întors pe neașteptate în adevăr. Dar un lucru rămîne pentru mine de necuprins, a mai oftat, înainte de despărțirea noas-

MIHAI PELIN

Muzica tinăra — bucuria unor reîntîlniri (II)

„Debutează excepțional eleva MIHAELA POPESCU din Suceava, care a dovedit certe calități vocale în registrul grav și acut, expresivitate în interpretare, e pe cale, în urma studiului, să posede un stil personal distinct”.

Așa se încheia în revista FLACĂRA — ANUL XXV Nr. 13 (1980) din 3 aprilie 1976, CRONICA (122, 123) privind cele două manifestări ale CENACLULUI FLACĂRA din zilele de sîmbătă 27 și duminică 28 martie 1976, la Palatul Sporturilor și Culturii din Capitală. Că ziaristul TRAIAN STOICĂ, care semna cea cronică și care relua de fapt cele spuse de Adrian Păunescu pe scenă cu privire la Mihaela Popescu, nu exagera cu nimic în finalul ei, au dovedit-o momentele ulterioare de evoluție scenică ale Mihaelei pe parcursul a numeroase ședințe de cenaclu pînă pe la jumătatea anului 1977, dar în special recenta întîlnire cu CENACLUL FLACĂRA la Suceava în timpul turneului din luna octombrie a.c.

Mihaela Popescu debuta deci în cenaclu în anul 1976, cu o compoziție muzicală proprie, pe versurile poeziei „Tudor Vladimirescu” a poetului Mircea Micu. Impresionau de la început posibilitățile ei vocale, forța dramatică interioară, lejeritatea apropierei de versul popular și tratarea muzicală adecvată a acestuia, precum și lipsa oricăror tendințe de a imita pe cineva. Pentru virsta unei eleve, aceste calități însemnau cu siguranță garanții de perspectivă, dar cîți tineri de talenț nu s-au pierdut în valul de aplauze ale primului succes. Stagiunea cenaclului 1976—1977 a fost o perioadă în care tinăra cîntăreață s-a acomodat oarecum mai greu : exista școala cu exigențele ei, problemele inerente ale virstei, distanța mare a reședinței față de Capitală, precum și o anumită atmosferă care s-a creat în jurul Mihaelei, de către unii membri de atunci din cenaclu, care cîrteau din umbră împotriva formulei deschise a cenaclului, prin descurajarea noilor veniți. Prevalîndu-se de spiritul liber, care exista în cadrul discuțiilor ce vizau prezențele unor cîntăreți mai puțin dotați, cîțiva „conșcrați” se fereau să emită o judecată de valoare în fata microfonelor, dar perseverau în emiterea unor verdicte așa-zis profesionale, în special în spațiul din afara scenei. De la înființarea CENACLULUI FLACĂRA și pînă în prezent, Adrian Păunescu a căutat să creeze șanse egale de afirmare tuturor celor ce băteau la porțile scenei, prin susținerea permanentă a unui spirit liber și democratic în aprecierea și comentarea valorilor, îndemnînd la deschidere și nu la închistare într-o formulă de distribuție fixă, chiar dacă această formulă doborîdea într-un moment din evoluția cenaclului,

un succes notabil. Dar cum repetarea unui anumit succes, dintr-un anumit moment, nu poate garanta reușita sau reeditarea ei, Adrian Păunescu cerea celor care îmbrățisau cu căldură chitarele în fata microfonelor să fie capabili de același gest și dincolo de scenă și mai ales față de cei nou veniți care deveneau capital uman potential pentru construirea unor noi momente irepetabile. Din păcate toate aceste insistente nu au dat roade în cazul unora care o dată deveniți „mari” întrebuntau libertatea de a aprecia pe ceilalți ca pe o necesitate de a face cît mai mult loc gol în jurul lor.

Mihaela Popescu a avut succes într-un moment de vîrf și foarte important al cenaclului, moment în care săliile normale deveneau neîncăpătoare și în care manifestările cenaclului începeau să-și merite aplauzele de la un public care depășea, de multe ori, cifra de opt mii. Era conștientă de succesul ei, dar în același timp nu găsea altă cale de a face față părerilor răutăcioase decît prin abordarea unei fronde rigide, care se extîndea din greșeala unei generalizări pripite și asupra aceluia care se bucurau de succesul său. A renunțat astfel la prezența ei în cenaclu, iar ulterior motive personale precum și pregătirea pentru admiterea la facultate au determinat o absență mai îndelungată din fata publicului. Totuși, în acea primă perioadă de debut și de încercări pe drumul îmbogățirii repertoriului a dat naștere unor compoziții valoroase cum ar fi „Caloianul” (versuri populare), „Miorița” (versuri de Nicolae Labiș) și în special compoziția care-i definea apartenența la folk „Nu cred că lumea” (versuri de Ion Niclescu).

Am reîntîlnit-o deci la Suceava în toamna acestui an în situația studentei la Facultatea de drept din Iași, invitată de la cursuri pentru a participa la manifestarea cenaclului precum și în situația de detinătoare a unei extraordinare forme artistice, evoluată cu mult față de începuturi, atît pe plan compozițional cît și pe linia perfecțiunii posibilităților vocale.

Compozițiile ei actuale impresionează prin profunzimea stărilor, prin tratarea amplă și elevată a ideii, prin ruperca inspirată de tema inițială, prin diversitatea sugestivă a armonioilor muzicale care dezvoltă și completează sonor imaginea textului poetic. Textul îi sugerează de cele mai multe ori nu o teamă și un refren ci tablouri muzicale diferențiate ca amplitudine melodică și atmosferă, noutatea degajîndu-se uneori din tratarea unui singur cuvînt. Evoluția vocală se desfășoară pe alternanțe între imlicarea gravă și distanțarea aparentă urmată de emisia vocală a unei liniști ce va pregăti izbucnirea ei succesivă în registrul de forță sau acută, moment care va cîștiga

auditoriul. Poate că mulți regizori de teatru, amatori de spectacole Brecht, și-ar dori să aibă pe scenă o asemenea cîntăreață de sorguri : îi invit să o asculte !

Diferită de la cîntec la cîntec, Mihaela Popescu are aceeași personalitate distinctă, fie că abordează inspirația de factură populară în „N-ai văzut, n-ai auzit” (versuri George Damian), „Cîntec de jale” (vers popular) sau încearcă și reușește din toate punctele de vedere compunînd și cîntînd în stil blues, într-o manieră cu totul personală în „Ce ne rămîne” (versuri Constanta Buzea) sau „Luare” (versuri Nichita Stănescu). Momentele de forță vocală se topec în sonorități catifelte care-mi amintesc de subtilitățile vocale ale unei mari cîntărețe din anii '60, Astrud Gilberto, care realiza alături de Stan Getz acele memorabile melodii care au făcut epocă, „Desafinado” și „The girl from Ipanema”.

E necesar totuși ca în perspectivă Mihaela Popescu să nu-și înlocuiască prin perfecțiunea vocală, existența stărilor afective calde (conform sugestiilor compoziționale), notele muzicale oricît ar fi de perfecte neputînd înlocui participarea implicată care asigură legătura de sentimente dintre cîntăreț și ascultător.

Fiînd alaudată la Suceava, atît de sală cît și de membrii cenaclului care se găseau pe scenă și care în spectacolul de la Bacău,

vin în fata microfonelor mărturisînd deschis admirația lor față de originalitatea și prezența ei. Mihaela Popescu revine în Cenaclu Flacăra ca o artistă în plină putere de creație avînd date ce o pot situa la nivel competițional internațional în locul unor cîntărețe cu chitara ce tot debutează de cîțiva ani și care-și plimbă debuturile stingace pe la diferite festivaluri ale cîntecului tinăra.

Compoziția sa „Nu cred că lumea”, cîntată în cel mai autentic stil folk și care lansează un mesaj de o fierbinte actualitate contemporană, ne poate reprezenta cu succes pe oricare din scenele din afara țării unde răsuna cîntecul politic și angajat al timpului pe care-l trăim.

Reușind la Suceava să scăpăm de primele semne ale iernii și recitînd pentru cenaclu prezența unei artiste autentice, alergăm cu acel autobuz pe parbrizul căruia scria CENACLUL FLACĂRA, spre aflarea ultimelor zile de toamnă, la malurile Dunării, nu înainte de a ne opri pentru un spectacol la Bacău unde aveam să-l reîntîlnim pe Gil Ioniță, un „veteran” al folk-ului care în anul 1973 se număra printre întemeietorii grupului „FLACĂRA-FOLK-73”, grup prezent la manifestările cenaclului în anii săi de început.

MIHAIL STAN

Primim

Am fost plăcut surprins cînd în revista „Flacăra” nr. 47 din 19 nov. 1981 am găsit cîntecul patriotic „NU UITA CĂ EȘTI ROMÂN” și mai ales bucuros de investigațiile ce se fac pentru localizarea acestui cîntec în timp și stabilirea autorilor versurilor și melodiei.

Ca unul care am îndrăgit acest cîntec și care l-am cîntat împreună cu colegi de-a mei — încă din timpul războiului, și de atunci și pînă în prezent în diverse ocazii intime — doresc să vă aduc la cunoștință că ceea ce a apărut în revista pe care o conduceți este incomplet sau mai exact, îi lipsește începutul, adică versurile și melodia care te duc cu multă vreme în urmă, poște cu mai mulți ani decît apreciază tov. Olga Corb, care încearcă să-l localizeze în Banat cu circa 40 de ani în urmă și care consideră că l-a cîntat pentru-primă oară corul bărbătesc din com. Bocsig.

Dar versurile cu care începe acest cîntec — și regret că nu le pot pune pe note, dar probabil că dacă va interesa pe cineva de specialitate i-aș sta oricînd cu plăcere la dispoziție — sînt următoarele : „Frate, frățioare / Inima mă doare / Cînd aud pe deal / Doinind a jale / Iar în vale, sunet de caval / Vorba mea e vorbă / Viața mea e viața ta / Pînă și măicuța-n leagăn / Îmi cînta așa : / Nu uita că ești român”.

De asemenea lipsește încă o strofă în

partea a II-a a cîntecului : „Țară, țărișoară / Soră, surioară / Cîț voi mai vedea / Pe cer un soare, că rărare / Tu vei fi a mea. / Vorba mea /

Luînd cunoștință de versurile de mai sus, cred că poate fi mai ușor localizat în timp, și fără îndoială — după părerea mea — cîntecul nu poate fi pus pe seama aceluia cor din com. Bocsig sau Buteni, pentru că respectivii cunosc numai o parte din el, așa cum rezultă din completarea pe care am făcut-o mai sus.

Precizez că subsemnatul sînt din com. Scornicești, jud. Olt, că prima dată l-am cîntat în București și apoi l-am cîntat foarte mult în părțile Brăilei, unde mă găsesse în prezent, și sînt convins că acest frumos cîntec a fost cîntat și de mulți alții în mod izolat, ocazional, așa cum spuneam la început.

Nu știu dacă partea pusă pe note în revista Flacăra este aceeași melodie pe care o cunosc, dar important este versurile pe care personal le atribui unui om de talent și mai ales mare patriot de la care s-a răspîndit în masa de oameni ai muzicii, ai talentului cum este poporul român.

Cred că acest cîntec complet, prelucrat de strălucitele noastre coruri, va fi fredonat în scurt timp de marea majoritate a poporului nostru și va putea sta alături de acele cîntecuri patriotice care au inflăcărat poporul nostru, care a dorit și dorește să trăiască liber și stăpîn la el acasă.

Cu stimă, M. Stroe, str. Calea Călărășilor nr. 315, Brăila

Clasament: Categoria specială, 12-15 la sută remiză: „Capșa” (10); „Lido” (9,64); „Athénée Palace” (8,83); „Dorobanti” (8,33).
 Categoria I sau specială, 10 la sută remiză: „Hanul Manuc” (10); „Ambasador”, „Budapesta” (8,66); „Rapsodia” (8,55); „Carul cu bere” (8,50); „Havana”, „Union” (8,00); „Troaderu” (7,91); „Orizont” (7,85); „Doina” (7,71); „Cismigiu” (7,33); „Dunărea” (7,16); „Miorița”, „Monte Carlo” (7,00); „Alunis” (6,33); „Pescarul” (5,00).
 Categoria I, fără remiză: „Bumbești” (7,46); „Berceni”, „Gambrius”, „La Peștera” (7,00); „Căprioara” (6,71); „Triumf” (6,66); „Mercur” (6,16); „Crama Miorița” (6,00); „Izvorul Rece” (5,42); „Brotăcei” (5,28); „Bolta Rece” (4,71).

Pe răspunderea noastră, mergeți la „Hanul Manuc”

„Hanul Manuc”, șef de unitate Mircea Anghelută și Mihai Stanciu. Bucătar-șef Maria Pascu. Categoria specială, 10 la sută remiză. Telefon 13 14 15. Face parte din I.A.P.L. Segarcea.

Constatări: Hanul Manuc, unul din cele mai reprezentative monumente ale Bucureștiului de altădată, are un restaurant pe măsura renumelui. La intrare, plăcut surprinși de modul în care am fost întâmpinați, am fost conduși la masa de șef de sală, după care în foarte scurt timp de noi s-a ocupat cu eleganță și profesionalism ospătarul Tudorel Popescu. De același tratament civilizat se bucurau toți clienții care intrau în restaurant. Posibilitatea de a fi fost recunoscuți nu exista. Mai tirziu, după deconspirare, ni s-a explicat că felul acesta de a primi clienții nu este numai o datorie elementară de serviciu care ține de ospitalitate, de meserie. Acest mod de a sugera clienților masa la care să se așeze are și avantajul că evită aglomerarea unor raioane în dauna altora. Meniul este bogat și divers. Curățenia în local și anexa este foarte bună. Aprovizionarea de asemenea. Specialitățile unității, preparate după rețete de pe vremea vechiului han, de acum mai bine de un secol, au căutare și dau restaurantului o personalitate distinctă. Și orchestra care cântă melodii vechi de cafe concert creează o ambianță plăcută și face parte din preocuparea de a face din Hanul Manuc un local aparte, unde găsești lucruri deosebite. Vizitat deseori de turiști străini, servirea clienților se face aici în spiritul cunoscutei ospitalități românești, la nivelul cerut de marile restaurante. Controlul prin sondaj privind respectarea gramajului de către secțiile bufet, bar și bucătărie a scos în evidență corectitudinea personalului. Notele de plată și bonurile de marcaj întocmite corect. Metoda folosită aici ca în fiecare seară

borderoul fiecărui ospătar să fie semnat de șefii de secții — bucătărie, bar, bufet — credem că trebuie generalizată, ea constituind încă un mijloc pentru evitarea unor eventuale incorectitudini. Cuvinte bune pentru echipa de femei de la bucătăria condusă de tinăra, dar experimentata Maria Pascu. Prezența discretă dar atentă a șefului de unitate, de serviciu în ziua controlului Mircea Anghelută, și a șefului de sală contribuie la impresia de gazdă bună pe care o face localul. Cit îl privește pe ospătarul care în ziua primei noastre anchete a avut nefericită inspiratie să încerce o notă de plată este încă lucrător pe mașină, meserie dealtfel foarte onorabilă. După cele constatate de noi, pare a fi fost o excepție de la regulă. Deci, pe răspunderea noastră, duceți-vă la Hanul Manuc. Este unul din restaurantele noastre foarte bune.

Note: calitatea meniului 10; comportarea și corectitudinea personalului 10; eficiența economică și socială 10; ambianța 10; controlul oamenilor muncii 10; nota consumatorilor 10; Incognito 10. Media 10.

La ancheta din acest număr au participat: inspector Mihai Păduraru și Ion Graur, bucătar-șef la restaurantul „Continental”.

OPREA GEORGESCU

Rubrică realizată cu ajutorul Inspectoratului comercial de stat și al Asociației bucătarilor și cofetarilor.

O expoziție, un concurs și o reușită

Zilele trecute, C.H.R. „Flora” (director Ion Apostol) a organizat în salonul restaurantului „Lido” un concurs și, totodată, o expoziție culinară cu vinzare. Au fost invitate să ia parte unitățile reprezenta-

tive ale întreprinderii, „București”, „Flora”, „Union”, „Modern”, „Cina” și firește, „Lido”, un juriu exigent, prezidat de directorul comercial Mihai Inat, punind în balanță, pe de-o parte, calitatea preparatelor expuse (compoziție, preparare, decor, originalitate etc.) și, pe de alta, promptitudinea serviciului. Spre a nu mai lungi vorba, să precizăm că întrecerea bucătăriilor a stabilit ordinea: 1. „București” (responsabili Ștefan Lazărescu, Dima Agop; bucătari Ion Samoilă, Zenovie Zamfir); 2. „Lido” (Ștefan Șerban, Marin Iorga; Mircea Petcu, Ion Tutilă); 3. „Flora” (Ion Mureșan, Ștefan Vlăduț; Ion Zidaru, Paul Șerban), aceleași unități ocupând podiumul de premiere și la ospătari, cu mențiunea că „Lido” și „Flora” au făcut schimb de locuri.

E limpede, credem, că „București” (fost „Capșa”), mai ales „Lido” și „Flora” și-au întrecut net partenerii de concurs, ca o dovadă că în respectivele restaurante se muncește temeinic, în ordine și disciplină, cererile clienților fiind onorate prompt și civilizată. Să notăm totodată că ierarhia stabilită de juriu coincide cu cea a Topului revistei noastre, ca o dovadă că Incognito e, cu adevărat, priceput! Revenind la expoziție, ale cărei preparate s-au vândut, după deliberările juriului, cu plina căldură, se cade să menționăm că ea s-a axat pe produse mai puțin sofisticate ca altădată, ponderea definind-o legumele și zarzavaturile. De pildă, pe linia pulpă de berbec umplută „la București”, au fost foarte apreciate sărmăluțele de dovleac („Lido”) și, fără a epuiza lista, cocteilul de crudități („Flora”), preparate care au intrunit în egală măsură sufragiile membrilor juriului și ale consumatorilor. În rezumat, exozitia culinară cu vinzare organizată, zilele trecute, la „Lido” a fost o deplină reușită

Găzduitori și chilipirgii

În aparență — oameni onorabili, uneori și cu pretenții de... victime, în realitate complici morali ai infractorilor. Iată-o, de pildă, pe Alexandrina Ionescu, din Constanța, str. Aprodul Purice nr. 2-B. La vîrsta respectabilă pe care o are, s-ar cuveni să dovedească, înainte de toate, multă înțelepciune în orice împrejurare, o conduită civică ireproșabilă. Pentru cei care o cunosc mai puțin, Alexandrina Ionescu chiar lasă o asemenea impresie: știe să dea sfaturi, să facă observații, să-i judece aspru pe alții care, cu sau fără voie, în mod real sau numai imaginat, i-ar leza interesele. Într-o ipostază, mai mult decît ciudată, s-a aflat Alexandrina Ionescu recent, cînd ofiterul Florea Tianu, de la Militia municipiului Constanța, împreună cu alți colegi și doi martori, s-au prezentat la domiciliul său, solicitînd permisiunea pentru efectuarea unei perchezitii domiciliare.

— George Bucur, pe care îl găzduiește clandestin de cîteva zile — i-a explicat ofiterul — este un spărgător notoriu. Fiind identificat și reținut de noi, el a declarat că o parte din obiectele furate le-a ascuns în locuința dumneavoastră. Am venit să le ridicăm...

— Da' cum vă permiteți să vorbiți astfel despre dumnealui? ! S-a infuriat gaz-

da. Este un om politicoș, elegant, cum să fie hoț? Ce-i drept, e drept. George Bucur, în vîrstă de 44 de ani, cu domiciliul în Tulcea, str. Călușăreni nr. 16, absolvent de liceu, fost contabil, de 5 ani nemulțumit nicăieri, timp în care a executat și o pedeapsă penală de cîțiva ani, pentru mai multe spargeri de locuință, nu lasă, într-adevăr, impresia că are asemenea preocupări. Nu spune nimănui: „aveți grijă, că eu sînt hoț!” Nu umblă nici neglijent în privința vestimentației, cum își închipuie unii. Dimpotrivă, G. B. excelează prin maniere, eleganță, pedanterie... „Într-o zi — mărturisea el la miliție — m-a surprins o doamnă în timp ce încercam să deschid ușa unui apartament, folosind chei potrivite. Am simulat perfect că aș fi apăsat doar pe butonul soneriei, am salutat-o pe doamnă cu multă tandrețe, dînsa m-a privit o clipă, mirată, apoi m-a întrebat pe cine caut. Am spus la repezeală „nu este nimic, trec mai tirziu” și dumneai s-a pierdut cu firea, mi-a răspuns mașinal la salutul meu de rămas-bun și am plecat fredonînd ușor pe scări...” Da, stîmțai cititori! Există și astfel de hoți: deosebit de rafinați, despre care, la prima vedere, „poți băga mina în foc” pentru a „garanta” inocența lor. Alexandrina Ionescu nu pentru o asemenea eroare se face însă vinovată, ci pentru găzduirea ilegală a unei persoane, căreia, dincolo de „impresia bună” pe care o lăsa pe unde trecea, îi rămîneau faptele

antisociale, deosebit de periculoase: nu mai în ultimele trei luni de cînd se liberase din penitenciar și locuia clandestin în Constanța, săvîrșise nu mai puțin de 13 spargeri de locuință. Adevărat este că nu atât impresia bună a determinat-o pe A. I. să încalce legea, ci lăcomia: pentru că chiriașul clandestin oferea fără vreo ezitare, 100 de lei pentru o singură zi. Mai mult decît pentru un apartament confortabil într-un hotel. Ceea ce scoate în evidență, fără echivoc, profilul moral abject al găzduitorului de infractori. Și nu mai puțin condamnată este atitudinea indivizilor din cealaltă categorie a sprijinitorilor elementelor infractoare: a chilipirgilor. Lucian Istode, sore exemplu, din cadrul Combinatului chimic Mișia, a cumpărat de la infractorul Marin Slăvițescu din Constanța, autor a peste 40 de furturi din locuință, un televizor „Sport” cu 1000 lei și un radiocasetofon cu 2000 lei, deși prețul celor două obiecte era de peste 7000 lei.

Mai incupe discuție că cel care le-a cumpărat și-a dat seama că ele au o proveniență dubioasă? „Cum? ! Chiar se confiscă? ! Și eu cînd o să-mi primesc banii înapoi? Ooo! Tocmai după ce execută el pedeapsa...” — se plînge chilipirgiul, după ce se vede în postură de păgubaș.

MIHAI GROZAVU

O cauză ce-și așteaptă rezolvarea prin elucidarea unor confuzii

Acuzațiile împotriva lui Gheorghe Rădoi au fost pe cit de multe, ne atît de ne-reale, dovedite ca atare, atît de prima instanță, cit și de organele de cercetare penală. Pe scurt, cazul se rezumă la următoarele: în noiembrie 1980 i s-a desființat disciplinar contractul de muncă de către Stațiunea de cercetare și producție pomicolă Rîmnicu Vilcea, pe motivul că a încercat să sustragă un set motor pentru un autoturism Dacia, două amortizoare pentru multicar, două oglinzi retrovizoare și 50 de litri de benzină. În timpul soluționării cauzei de către instanță, unitatea a sesizat și organele de urmărire penală în legătură cu aceste aspecte. Prin rezoluția din 27 ianuarie 1981, Procuratura județeană Vilcea a dispus scoaterea de sub urmărire penală a petiționarului, reținînd că acesta nu a săvîrșit faptele sesizate de unitate. Cum principalul motiv pentru care i s-a desființat contractul de muncă s-a dovedit neîntemeiat, unitatea a depus la dosar mai multe acte și probe cu martori pentru a demonstra că Rădoi se face vinovat de grave abateri disciplinare, cit și de neîndeplinirea atribuțiilor de serviciu. Rînd pe rînd instanța dărimă postamentul apărării unității, care nu se dă în lături, de a aduce drept dovezi împotriva lui Rădoi, documente vizibil falsificate sau întocmite (la fel de vizibil) în timpul procesului. Împătimirea în acest caz se vede de la o parte, simbla răsfoire a documentelor originale nelăsînd nici un dubiu în acest sens, instanța, la fața locului, dovedind aceste măsluiri. În concluzie admite plîngerile lui Rădoi și dispune anularea deciziei de desființare disciplinară a contractului de muncă, obligînd unitatea să-i plătească retribuția de care

ar fi beneficiat în toată această perioadă. Iată însă că Procuratura județeană Vilcea revine asupra rezoluției din 27 ianuarie și prin Ordonanța din 29 aprilie dispune aplicarea unei amenzi administrative de 1000 lei lui Rădoi „pentru fapta privind sustragerea a două bucăți amortizoare Dacia 1300, în valoare de 510 lei, faptă săvîrșită de Rădoi”. Pentru celelalte învinuiri, lucrurile rămîn în continuare conform rezoluției din ianuarie...deoarece faptele nu există”. Pe baza acestei noi probe a vinovăției lui Rădoi, Tribunalul județean admite recursul întreprinderii.

Cum acesta a rămas singurul capăt de acuzare din cele două procese — civil și penal — declansate împotriva lui Rădoi, ne vom opri și noi, în cele ce urmează, asupra lui. Cele două amortizoare Dacia au fost aduse și predate în magazie de Rădoi, pe 8 octombrie 1980, conform bonului de intrare 2205, semnat de primire de Pirvulescu Bujor, gestionarul de drept și de fapt al magaziei. Pînă la 8 octombrie, alte amortizoare Dacia nu existau în magazie. În schimb, existau amortizoare pentru multicar. Toate depozitiile martorilor vizează însă bonul de ieșire din magazie nr. 294 din 4 octombrie 1981, care poartă pe el și semnătura gestionarului că le-ar fi predat și la soferului multicarului, că le-ar fi primit. Totuși, se ține seama de declarațiile celor doi — Pirvulescu și Boșoslav — că Rădoi nu ar fi dat cele două amortizoare pentru multicar. Asadar, o confuzie ce-tă între amortizoarele de multicar și cele de Dacia. Rădoi nu ar fi putut fura amortizoarele pe 4 octombrie, întrucît nici nu le adusese pe 4 octombrie, ci abia peste alte 4 zile. Deci, nu ar fi putut fura ceva ce nu exista în magazie. În afară de acest lucru evident, nu el ar

fi trebuit să dea soferului multicarului cele două amortizoare, ci Pirvulescu. Este ciudat cum de se ia de bună o declarație a unui ins care ar fi trebuit să fie primul implicat în această poveste! La Procuratura județeană, tovarășii procuror-sef adjunct, Dumitru Bundache, care cunoaște bine cazul, susține un punct de vedere cu totul nou, și anume, că amortizoarele Dacia au fost aduse nu pe 8 octombrie — cînd lucrurile ar fi fost clare că nu le-ar fi putut fura Rădoi — ci pe 8 septembrie, conform adresei întreprinderii aflată la dosarul procuraturii. Într-adevăr, pe adresa aflată la dosar se vede clar 8 septembrie, firava tăietură de deasupra lui septembrie pîrînd o subliniere a datei. Iată deci o nouă confuzie! Pentru că și factura de ridicare a amortizoarelor este tot din octombrie, dubii asupra datei neexistînd nici din partea întreprinderii. Nu ne rămîne decît să-l întrebăm pe martorul de bază, Pirvulescu Bujor, cum se face de a înregistrat primirea mărfii pe 8 septembrie, cînd bonurile dinaintea acestei înregistrări sînt făcute pe octombrie? Cum se face că pe bonul de ieșire din 4 octombrie, cu toate că elibera amortizoare multicar, le pune pret de amortizoare Dacia? Sînt multe întrebări rămase fără răspuns. Cum ar fi de pildă, de ce, în privința amortizoarelor, nu a fost audiat tocmai insolitorul lui Rădoi. Văcaru, împreună cu care a ridicat marfa pe 6 octombrie, și de față cu care a predat lui Pirvulescu cele două amortizoare Dacia, el, Văcaru, făcînd parte și din comisia de recepție a mărfii? Declarația lui se află și în posesia noastră. O poate da, oricînd, celor interesați de adevăr.

Iată de ce, o reconsiderare a cazului Rădoi, se impune. O revizuire a dosarului penal — și implicit a celui civil — ar repune omul în drepturile sale!

GEORGETA ȘTEFĂNESCU

„O păpușă plutește pe apă”

Pitorescul drumului de la Moisei la Salva este mult gustat de turiști. Toamna, mai ales, cînd pădurile din jur încep să se coloreze, vezi frecvent paserile autoturismelor oprite pe marginea șoselei, contemplînd paleta de arii, galben, roșu de toate nuanțele, culori pe care atît de frumos știe să le imbine generoasa noastră mamă: natura. În ziua aceea, soseaua nu oferea nimic din farmecul obișnuit al zilelor frumoase de toamnă. O ceață densă ascundea privirilor pădurile de pe o parte și de alta a șoselei, iar ploaia mărunță, rece, te pătrundea parcă și în oase. În plus, mizga, o pastă lipicioasă, făcea ca drumul să nu fie numai urit dar și periculos. Dacă o îmbămbăvire gravă a unei rude apropiate, survenită brusc, nu impunea deplasarea soferului amator I.G., în județul Bistrița, acesta s-ar fi odihnit împreună cu soția și copiii acasă, la Borsa, citînd ori vizionînd un film bun care tocmai rula la cinematograful din localitate. Soferul nu prea avea chef de vorbă. La întrebările soției scotea cu greu cite un „da” sau „nu”. Discuția lincezea și în curînd în mașină nu se mai auzeau decît vocile celor doi copii. Băiețușul, de 9 ani, încerca să-i explice surioarei sale de numai 5 anișori, mecanismul literelor, dar aceasta nu prea îl asculta, preferînd să-i pregătească un pătuț confortabil păpușii cumpărate de mămica în aiun.

Pe nesimțite, soferul imprima mașinii o viteză neotrivită pentru carosabilul luncos și vizibilitatea, destul de redusă. „Ceata m-a înșelat. Nu mi-am dat seama că virajul e atît de strîns. Cînd am încercat să reduc viteza a fost prea tîrziu”, declara ulterior soferul. Mașina a rupt paravetel de beton al șoselei, ca și cum a-i frîna o surcea. După penetrarea paravetului, a aterizat în albia râului, rămînd cu roțile în sus. „Sălăuța” e un rînor extrem de pasnic în timpul verii cînd are formeașă o panellă îngustă care abia e văzută de pe șosea. Primăvara și toamna, după ploabundente, e înăfrigorătoare. Învolburată, întunecată formînd vîrtejuri, apa repede a râului era în ziua aceea de-a dreptul primejdie. Întrîmblarea, numai întîmblarea, a făcut ca soferul și ceilalți ocupanți ai mașinii să nu sufere, după isprava furtivă de autoturism, nici cea mai mică vătămare. Cum mașina avea tendința să alunece spre mijlocul râului și să fie prinsă de curentul rapid al apei, soferul a realizat imediat pericolul. El încercă să deschidă ușa din spate, în dreptul căreia se găsea cel mai neajutorat membru al echipajului, fetița. Portiera deformată refuză, însă să se deschidă. Tatăl soare atunci geamul portierei în intenția de a împinge copilul afară. Reușește să prindă în mînă piciorușul Danielei. Apoi, încet, corpul fetiței se strecoară prin scîrțur, spre exterior. Cine să-și dea seama că imediat lîngă mașina răsturnată apa e destul de adîncă și curentul suficient de puternic pentru a smulge trupul firav al fetiței din mînă tatălui? „M-am pomnit la un moment dat cu ghetuța copilului în mînă. Nu știam ce s-a întîmplat. Vulețul apei a acoperit probabil tipetele Danielei. Am ieșit afară din mașină și am zărit cîteva clipe printre valuri roșita fetiței. M-am aruncat în apă, încercînd, prin înot, să-mi salvez copilul. Virtejurile apei și tot felul de crengi și rădăcini care pluteau deasupra ei mă împiedicau însă cumplit. M-am pomnit apoi prins într-un fel de cascadă, izbit cu capul de pietre. Cînd am ajuns într-un loc unde apa era mai liniștită și mai puțin adîncă, m-am uitat în lungul apei, însă nu am mai zărit fetița. O înghitiseră valurile. În fugă m-am îndreptat spre locul unde era răsturnată mașina. Încevuse să mă scutur ușor pe apă. Am reușit apoi să scot cu greu din autoturism soția și pe băiețuș. Dacă mai întîmblam cîteva minute îl pierdeam și pe el. Nu-am să uit nicăieri prin ce cosmar am trecut. Sîntam cu totii zdrobiti de durere. S-a căutat peste tot dar nu s-a găsit cadavrul copilului. N-avem nici ce îngroșă. În momentele acelea groaznice, cînd Danieleța a fost prinsă de curent, își strîngea în brate păpușica. Apoi, cînd miinile probabil neputincioase ale copilului s-au desființat, păpușica a început să plutească singură. A fost găsită la 2 km de locul nenorocirii.

VICTOR BEDA

În acest număr deține de SABIN ȘTEFĂNESCU

Lumea în care trăim Planeta îngrijorată

Există savanți care nu ies aproape niciodată din laboratoare, savanți absorbiți de munca lor, oameni pentru care lumea se compune din eprubete și aparate. Există însă savanți — și trebuie spus că ei sînt pe zi ce trece tot mai mulți — îngrijorați de ceea ce se petrece în lumea în care trăiesc, savanți temători pentru destinul omenesc. Acești „savanți îngrijorați” au creat la Boston o organizație ce-și propune să lupte împotriva înarmărilor nucleare.

Faptul merită a fi menționat. Mai întii, pentru că savanții de prestigiu refuză indiferența, nepăsarea față de ceea ce se petrece pe glob. Apoi, pentru că acești savanți nu-și ascund îngrijorarea în legătură cu evoluția internațională, și, conștienți de marele pericol pe care îl prezintă cursa înarmărilor nucleare, acționează pentru încetarea acesteia, pentru un curs pozitiv în relațiile dintre state. Ei nu sînt obișnuiți ai politici. Henry W. Kendall, președintele „Uniunii savanților îngrijorați”, este profesor de fizică la celebrul institut de tehnologie de la Massachusetts. Un fizician care nu se mulțumește să dezvăluie studentilor teoriile unei științe complexe, ci avertizează opinia publică asupra pericolului războiului nuclear. Organizația sa a ales ca zi a acțiunilor Ziua Veteranilor, adică a oamenilor care au trecut prin tranșee, care au experiența războiului și care nu doresc să se repete experiențele tragice ale trecutului. În același timp, Kendall și organizația pe care o prezidează, și din care fac parte mulți savanți laureați ai Premiului Nobel, au lansat un avertisment. „După un al treilea război mondial, nu ar mai rămîne veterani...” Căci omenirea, planeta însăși ar risca să dispară în scrumul nuclear.

Un expert semnală că o bombă nucleară de numai o megatonă, lansată asupra unei metropole, ar putea avea ca efect imediat un milion de morți și o jumătate de milion de răniți. În arsenale sînt însă bombe de 20, 50 și chiar de 100 megatone. Cifre de coșmar. Cifre pe care calculele specialiștilor le relevă conform cu adevărul. Numai cîteva secunde sînt suficiente pentru ca aglomerări urbane sau țări întregi să dispară de pe hartă, de pe planetă. Este o situație, avertizează savanții, de care trebuie să fim pe deplin conștienți, căci pericolul nuclear nu-i un produs al imaginației. Cei 400.000 de bărbați și femei care, în urmă cu cîteva zile au demonstrat la Amsterdam, dovedesc înțelegerea exactă a acestui pericol. Și nu numai ei. La Bonn, Londra, Paris, Copenhaga, Madrid, Roma, sute de mii, milioane de oameni au dat expresie clară îngrijorării lor. O îngrijorare dublată de dorința de a face totul pentru biruința destinului, a păcii.

Puternicele manifestări pentru pace ale poporului român exprimă convingerea tuturor cetățenilor patriei noastre că pacea roată și trebuie asigurată prin acțiune fermă. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, „În numele vieții, al dreptului fundamental al omenirii la viață, la pace și libertate, trebuie să ne unim eforturile spunînd un NU hotărît cursei înarmărilor, războiului, armamentelor ato-

mice de orice fel, făcînd totul pentru a impune dezarmarea și, în primul rînd, dezarmarea nucleară, pentru a instaura o pace trainică pe pămînt”.

Problema esențială a momentului este cea a găsirii modalităților pentru depășirea situației care s-a creat prin fantasmatică acumulare de armament, mai ales, nuclear. Cerința larg exprimată de a nu se mai introduce noile rachete pe continent și de a se dezafecta cele existente, provine din înțelegerea de către opinia publică a unei realități extrem de periculoase. Ieșirea din spirala înarmărilor trebuie să se producă înainte de a fi prea tîrziu. În acest sens putem considera pozitive diferitele luări de poziție care preconizau o negociere asupra celor mai periculoase armamente. Însoțim apariția acestor negocieri cu speranța că se va acționa pentru a se ajunge la un acord privind eliminarea altă armamentelor nucleare cu rază medie de acțiune, cit și a oricăru fel de armament nuclear din Europa. Categorie, chiar din pornire, pot fi depistate deosebirile esențiale în pozițiile U.R.S.S. și S.U.A. Esențial este ca să nu se precupească eforturile pentru a se ajunge la eliberarea Europei și a lumii de primejdia nucleară.

Firește cele două state trebuie să acționeze pe măsura responsabilităților ce le revin. În același timp însă, după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, este necesar ca toate statele de pe continent să-și asume o răspundere mai mare, să participe, într-o formă sau alta, la tratative, să-și exprime pozițiile și să contribuie la realizarea unor înțelegeri care să fie acceptabile pentru toate părțile. Timpul presează și nu îngăduie amînări sau tergiversări. Acum, mai mult decît oricînd, se impune o acțiune fermă, categorică, care să blocheze definitiv drumul războiului nuclear. „Acum — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — pînă n-au început încă să fie lansate rachete, pînă nu au început să cadă bombe nucleare, pînă nu este prea tîrziu deci, cînd sîntem în viață, să oprim înarmarea atomică, să determinăm trecerea la dezarmarea generală și, în primul rînd, la dezarmarea nucleară. După ce vor cădea bombe atomice va fi prea tîrziu. Atunci nu va mai avea cine să-și judece pe vinovați. Nu vor mai exista nici vinovații, nici judecătorii! Acum să acționăm uniți pentru salvarea omenirii de războiul atomic, pentru a apăra viața pe planeta noastră!”

Este un adevăr fundamental de care oamenii, sutele de milioane de oameni, devin tot mai conștienți. Daunele unui cataclism nuclear ar fi ireparabile. Atunci n-ar mai exista posibilitatea să mai discutăm despre cauze și efecte, sau despre perspective. Dacă bombe nucleare ar intra în acțiune, nu ar mai rămîne nici victime, nici vinovați, ci doar un înfiorător deșert radioactiv. „Savanții îngrijorați” atrag atenția asupra acestei situații. Dar nu numai savanții sînt îngrijorați, ci o planetă întreagă. Planeta îngrijorată trebuie să acționeze înainte de a fi prea tîrziu...

AL. PINTEA

Forța motrice a regresului...

Se calculează în valută forte. Se raportează la materii prime tradiționale și la materii prime de ultimă oră. Se echivalează în hrană, locuințe, spitale, școli. Din orice unghi s-ar aborda și s-ar prețui cursa înarmărilor conduce, direct și tăios, la aceeași concluzie: reprezintă cel mai costisitor, mai irațional, mai inutil efort. Un efort al lumii întregi suportat de majoritatea săracă în numele ideii fixe și singurase a unei minorități calată pe o ideologie structural și deplin antiumanistă!

Escalada înarmărilor a reprezentat și reprezintă prima și cea mai gravă cauză a insurubării omenirii într-o criză relativ nouă: criza energetică. Ea absoarbe în ritmuri din ce în ce mai fantastice materii prime din ce în ce mai rare. Astfel în Statele Unite acest sector a absorbit numai în ultimul deceniu peste 40 la sută din consumul de titan și thalliu, peste 30 la sută din acela de germaniu și de toriu și circa 20 la sută din acela de granat, cobalt și cupru. Cota de germaniu, mică și molidben — relevă Stanford Research Institute — a fost în continuă creștere, iar în perioada următoare se apreciază că perfecționarea mijloacelor de distrugere în masă va avea drept consecință o sporire a cererii de metale „usoare” preferate de către producătorii de arme și sisteme de armament datorită solidității lor și rezistenței la tempera-

turi înalte și acțiuni corozive. Pe ansamblu pentru suprașaturarea arsenalelor statele se risipește la ora actuală între 11 și 14 la sută din producția totală de aluminiu, cupru, plumb și zinc. În ce privește energia utilizată pentru a face operaționale „instrumentele morții”, importanța petrolului este mult mai mare decît în economie, hidrocarburile asigurînd peste trei sferturi din consumul sectorului militar. Toate forțele armate reunite înroșesc anual între 700 și 750 milioane de barili de țitei, ceea ce echivalează cu dublul consumului întregii Africi. Consumind cantități tot mai mari de energie, de minerale, de metale rare și prețioase întreprinderile militare au contribuit în mod hotărîtor la criza mondială de materii prime și energie. Și ele continuă să contribuie...

Pe de altă parte produsul final al acestui jaf fără precedent în seifurile de materii prime ale Terrei reprezintă un teren de dispută comercială care grevează uluitor disponibilitățile și așa foarte modeste ale unor țări în curs de dezvoltare. Armele se vind și se cumpără în perimetrul unei burse care macină într-un vertig constant sansa de progres a lumii. Cu 15 ani în urmă doar 13 țări în curs de dezvoltare dispuneau de avioane supersonice militare. În prezent, numărul acestora se ridică la circa 45. Deci, o triplare într-un deceniu și jumătate! Pe regiuni, ordinea în care se înregistrează „recordurile” cumpărătorilor este aceea a intensității tensiunii și conflictelor locale. Pe primul loc se află țările din Orientul Mijlociu care au importat în perioada 1975-1980 armamente în valoare de 20,1 miliarde dolari, sumă ce reprezintă 43 la

sută din totalul importurilor efectuate de „lumea a treia”. Urmează, pe locul doi, țările din Extremul Orient, cu 6,67 miliarde dolari cheltuiți pe achiziționări de arme din străinătate, volum reprezentînd 16 procente din total. Pe locul trei, Africa de Nord, cu 4,48 miliarde dolari — 11 la sută. Pe locul patru, țările africane aflate la sud de Sahara, cu 4 miliarde de dolari — 9,5 la sută. (Între acestea se numără și cele din așa numita centură de secetă și infometare din Sahel.) Pe locul cinci, America de Sud, cu 4 miliarde dolari — 9 la sută. Pe locul șase, Asia meridională, cu 2 miliarde dolari — 5 la sută.

Semnificativ este faptul că ritmul comerțului cu arme a atras după sine un... ritm susținut al conflictelor militare.

În perioada de după 1975 conflagrațiile „locale” s-au înmulțit într-o serie de țări din „lumea a treia”. Un document al S.I.P.R.I. relevă că în ultimul timp media anuală a confruntărilor militare a crescut de la 11,5 la 18,3. Acest salt corespunde intensificării comerțului cu arme în care sînt implicate țări în curs de dezvoltare. Volumul importurilor acestora s-a mărit de la 3 la 8 miliarde dolari pe an, ceea ce reprezintă o creștere anuală de 170 la sută.

Un asemenea „ritm de creștere” într-o direcție care nu are nimic comun cu dezideratele reale și legitime ale lumii apăsătoare „presiunii dezvoltării”. Actuala creștere zero sau, în multe cazuri, creșterea minus unu, minus doi și așa mai departe este expresia cea mai lapidară și mai tragică a rolului armelor în societatea contemporană: acela de forță motrice a regresului...

RADU BUDEANU

Mondo umano 3

Muzeul Păcii

Dacă, așa cum scrie dicționarul francez „Petit Robert”, considerăm muzeul ca a) o clădire în care sînt adunate și clasate colecții de obiecte prezentînd interes istoric, tehnic, științific, artistic în vederea conservării lor și prezentării publicului, și ca b) un loc plin de obiecte rare, prețioase și frumoase — am putea scrie că, din ambele perspective, Pacea are drept la muzeu. De ce? Să încercăm să răspundem, cit mai pe scurt și în limita spațiului. Cred că, din moment ce în lumea noastră a apărut mai întii știința războiului — polemologia — ar fi cazul ca știința păcii cu chiar acest nume să ființeze neîntirziat și să dea roadele îndelung așteptate de omenire. Așadar, ce obiecte cu interes istoric, tehnic, științific sau de altă natură am propune pentru muzeul Păcii?

În primul rînd, o fotografie a Terrei așa cum au surprins-o astronautii, cu luminile și umbrele sale atmosferice și nu cu acelea provocate de armele care zân-

găne sau așteaptă s-o facă ici-colo. Apoi, acel fascinant document al moralismului autentic, respectat, aplicat, eficient și omagiat în raporturile cu armele, neutilizarea și desființarea lor în cîmpul relațiilor de pe Terra. Și, de asemenea, neapărat nu trebuie să lipsească acea unanim elogiată galerie a eroilor păcii pentru că, dacă pînă acum, lumea a fost obișnuită cu eroul cutărei lupte armate, duse la șes ori la munte, pe mare sau în aer, în fruntea soldaților ori în cea a tancurilor, în tranșee sau pe cai, cu săgeți sau tunuri, mitraliere sau rachete ea, lumea, trebuie să se obișnuiască neîntirziat și cu eroii păcii, adică cei care au dus la ea și care-i asigură stabilitatea și durabilitatea. În același timp, din sălile muzeului Păcii nu trebuie să lipsească elocvente liste cu cei care au refuzat să producă și, cu atît mai mult, să stocheze arme tradiționale, nucleare (strategice și tactice), chimice și cine mai știe de ce fel — din imbold propriu și cu o încredințare remarcabilă într-o asemenea situație.

Dar, desigur, în muzeul Păcii interes istoric, tehnic și științific ar prezenta suita de exponate ale tuturor tipurilor de arme produse de cînd se știe oamenii și pînă cînd Pacea a devenit stare de spirit și de fapt, viață de zi cu zi. Nu cred că cineva s-ar speria văzîndu-le, citîndu-le istoria, ci că, mai curînd, ar realiza imen-

sitatea saltului făcut de la viața armelor la armele fără viață.

Evident, în muzeul propus ar putea fi prezente: fotografe cu ceea ce a fost — nu drept avertisment ci ca memento; diagrame din care, de pildă, vizitatorii să afle ce efecte distrugătoare a avut bomba x sau y.

Căci altfel va trebui să aducem tot mai des corecturi la: cheltuielile anuale ale lumii pentru înarmare; echivalentul materiilor prime sau semifabricate utilizate în scopuri militare în produsul unor țări în curs de dezvoltare; puterea sateliților militari și a armelor antisatelit; valoarea comerțului mondial cu arme și recordurile mereu doborîte; activitățile militare și numărul celor pe care ele îi cuprînd; precizia focoselor strategice nucleare. Și ar mai trebui să avem în vedere că toate acestea înseamnă un cer ce se întinecă mereu din cauza unui spectru tot mai amenințător.

Dar pentru a demonstra că nu uităm învătămintele istoriei — mai îndepărtate sau mai noi — Pacea și, desigur, muzeul Păcii reprezintă argumentele vieții și liniștii noastre. Arborele Păcii, odată sădit prin mirabile semințe, poate domni măiestuos.

DUMITRU CONSTANTIN

Ochii și urechile lumii

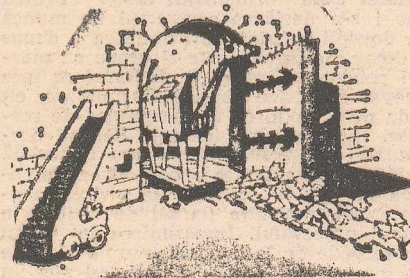
Parabolă despre suflet și upercut

Foarte frumoasă — ce altceva să spui? — foarte frumoasă, miezoză și umană, această controversă care zice-se că ar avea azi loc în lumea luptătorilor cu pumnii, așa-numiții boxeri, și a celor care le guvernează destinul, căci altfel cum să-i spui? O experiență încercată în Mexic, prin octombrie, ar urma, de la 1 ianuarie 1982, să se verifice și în Argentina, Italia și Statele Unite, și anume: pauza dintre două reprize ale unui meci de box să se extindă la 90 de secunde. Pînă acum, după trei minute de pumnii, cînd mai grei, cînd mai ușori, dati cu gria să nu mori, urma o pauză de 1 minut = 60 de secunde. Hai să o facem de 90, ca omul să-și poată trage sufletul mai bine. Grija față de om există și la World Boxing Council — Consiliul Mondial al Boxului. Dar cum se întimplă în orice lume evoluată, oriunde apare o idee, țîșnește o știință din care se aprinde flacăra controverselor. Și iată problema: bine, 60 de secunde nu-s suficiente pentru recuperare — termen mai scurt pentru ceea ce se numește, pe lung, a-ți trage sufletul. Le dăm 90. Dar dindu-le 90, ce bine le facem? Nu le facem un rău? Căci prelungindu-le timpul de odihnă, ei, e drept, prind din nou putere, dar tocmai această nouă putere îi va face să suporte mai bine loviturile și mai grele din repriza următoare. E bine asta — să le creștem, în pauză, rezistența la ce va urma? Această rezistență, nu le va afecta chiar sănătatea? Oare sănătate se poate numi capacitatea crescîndă de a încasa și de a da pumni tot mai sănătoși? Nu-i mai bine să rămînem la 60 de secunde, insuficiente pentru a recupera, dar suficiente ca omul să rămînă cit de cit valid — adică să nu reziste la infinit atunci cînd nu mai poate, să spună „pas” și din colț să i se arunce prosopul? O rezistență prea îndelungă îl aduce mai repede la vătămări rele și grele. Îi dai una în cap și el — convins că a recuperat în pauza mai lungă — zice că nu-l doare. Îi dai două la ficat și în ochi și, rezistent, nu simte. Tot mai rezistent și mai puternic, îl faci knock-out, îl lași lat și la radiografie se constată că mai bine nu recupera în pauza prelungită. Tot recuperînd, mai pe scurt, mai pe lung și mai pe lat, s-a prăpădit. Vedeti, deci, cum e dialectica asta a pauzei și a upercutului, a griji și a omului.

Ce idee am eu: să nu se desființeze boxul, dar să se prelungească pauza la cit e acum repriza, iar repriza de 3 minute să se reducă la cit e pauza. Să se experimenteze meciul de box cu 15 reprize a un minut, interrupte de pauze a cite trei minute. Lupta să fie mai scurtă decît răgazul. Odihna mai lungă decît schimbul de pumni. Ce-ar fi? Poate că ar fi mai frumos. Mai sănătos. Ce vă uitati așa la mine? Poate că ar fi mai amuzant... Nu mai vrea nimeni să se amuze nici la box?

RADU COSAȘU

Lumea se amuză

După „Epoca” — Italia

George Enescu la New York

În anticiparea unui studiu asupra prezenței directe a marelui compozitor român George Enescu în viața muzicală a metropolei newyorkeze, atât în perioada interbelică, cât și în anii care au precedat prematura sa dispariție, centenarul care-i poartă numele ne oferă prilejul de a semnala cititorilor din țara noastră două concerte omagiale recente prin care New York-ul și-a adus aminte, cu admirație și grațitudine, de genialul artist.

Cel dintîi eveniment muzical a fost găzduit de Lincoln Center, un așezămint cultural-artistic newyorkez prea cunoscut în întreaga lume pentru a-l mai prezenta în aceste rânduri. Concertul a avut ca principali interpreți pe soprana Alexandra Hunt (S.U.A.), pe baritonul Emil Iurascu de la Opera din București și pe pianistul Lloyd Walsler (S.U.A.). Programul, bogat și variat, a cuprins cîntece și melodii din creația lui George Enescu, precum și cîntece aparținînd unor compozitori români din „Școala” lui George Enescu și anume: Doru Popovici, Vasile Donose și Mihail Jora. D-șoara Alexandra Hunt a interpretat șapte cîntece din seria opus 15 de George Enescu, pe versuri de Clément Marot, trei melodii (opus 4) pe versuri de Jules Lemaitre și Sully Prudhomme, precum și două cîntece de Doru Popovici, pe versuri de George Topirceanu și Lucian Blaga. Emil Iurascu a interpretat, între altele, patru melodii de George Enescu (opus 19), pe versuri de Fernand Gregh.

În aceste însemnări nu ne propunem să facem o cronică de specialitate a concertului. Vom nota însă buna sa calitate artistică și mai ales finalitatea sa omagială. În amintirile despre George Enescu împărtășite participanților la concert de Ignace Strassfogel, fost dirijor adjunct la New York Philharmonic, care l-a întîlnit în anii '40 pe marele nostru compozitor în calitate de dirijor invitat al aceiași orchestre se arată: „Cunoștințele lui George Enescu în materie de literatură muzicală nu aveau egal, la fel ca și memoria sa prodigioasă; în timpul vieții sale, dar și după trecerea sa dintre cel vii rolul său în artă a devenit o legendă”. Iar expresia prin care artistul american îl caracterizează pe George Enescu — expresie pe care o vom găsi repetată și în alte împrejurări — are o remarcabilă forță de sinteză — „un om al Renașterii”.

Temutul critic muzical John Rockwell de la „New York Times” a consacrat o cronică pozitivă concertului la care ne-am referit, recomandînd, totodată, compatrioților săi ortografia corectă a numelui marelui compozitor (Enescu și nu Enesco, cum apare în literatura franceză) și semnaland faptul că dintre compozitorii români actuali, crescuți sub influența Maes-

trului, Doru Popovici „face cea mai bună impresie individuală”. O notă critică pe care John Rockwell nu omite să o formuleze: în timp ce Alexandra Hunt a cîntat din memorie (inclusiv versurile în limba română de Topirceanu și Blaga) Emil Iurascu „used a music stand”. (A folosit, cu alte cuvinte texte și note muzicale pe care le avea în față.)

Un alt eveniment artistic de mare rezonanță internațională, care se înscrie tot ca un omagiu de înaltă ținută adus per-

sonalității și geniului creator al compozitorului George Enescu îl constituie concertul dedicat centenarului Enescu de Jupiter Symphony Chamber Players din New York.

Acest concert a fost organizat la Metropolitan Museum — unul dintre cele mai prestigioase centre culturale din New York, care și-a făcut o tradiție din găzduirea unor concerte omagiale în impunătoarea, spațioasă și modernă sală destinată special unor evenimente muzicale

Concertul omagial George Enescu pe care ni l-a oferit talentatul colectiv al formației simfonice Jupiter s-a desfășurat sub un impresionant patronaj colectiv din care aș aminti Fundația Rockefeller, Biblioteca Congresului Statelor Unite ale Americii și Biblioteca Română din New York.

Într-o scurtă alocuțiune, rostită la începutul concertului, dirijorul formației simfonice Jupiter, cunoscutul pianist american Jens Nygaard, a ținut să pună în lumină faptul că prin această manifestare muzicală se aduce un profund și respectuos omagiu „unuia dintre cele mai mari spirite ale secolului al XX-lea”. Iar d-na Mary Alderidge în prezentarea oficială a concertului sublinia și ea că acest omagiu este adus unui autentic om al Renașterii, cu talente multilaterale, unui adevărat umanist care și-a iubit poporul și a dovedit un interes permanent pentru tineret.

Concertul propriu-zis a fost conceput ca o sinteză convingătoare a geniului muzical al lui George Enescu. El a cuprins selecțiuni caracteristice pentru ilustrarea creației sale printre care aș semnala în mod deosebit „Pavana” și „Impresiile” sau mai precis „Amintirile din copilărie”, avînd un conținut de o picturalitate muzicală remarcabilă.

Patru cîntece pentru mezzosoprană, interpretate cu măiestrie de Shirley Close, au fost foarte bine primite și apreciate de public. Dar succesul cel mai mare l-au avut, fără îndoială, „Legenda” și „Doina”, care, prin colocitul lor de pură și înaltă spiritualitate românească, au atras necontenit exclamații admirative de „bravo” din partea unui public meloman pretențios pe care numai valorile autentice îl pot entuziasma. Precizez că „Doina” a fost interpretată în limba română, cu lectura prealabilă a textului în limba engleză. Este, cred, pentru prima dată cînd pe scena sălii de concerte a lui Metropolitan Museum au răsunat deopotrivă și concomitent muzica românească și graiul nostru strămoșesc, păstrător al comorilor unui folclor căruia îi descoperim în permanență virtuțile artistice inegalabile.

Ultimele două numere ale concertului omagial — Aubade și Dixtuor — au încheiat o seară muzicală enesciană într-o atmosferă de mare entuziasm și delectare estetică pentru întreaga audiență. Dar izbînda serii a fost, cred, mai presus de toate dovada atât de convingătoare a universalității creației enesciene, a frumuseții și valorii sale nepieritoare, a eternității geniului artistic în fața vremurilor și depărtărilor.

IOAN VOICU

New York, noiembrie 1981

American/European Artist Alliance Presents

Alexandra Hunt Soprano

Emil Iurascu Baritone

Lloyd Walsler, pianist

Commemorating the One Hundredth Anniversary of GEORGE ENESCU 1881-1981

Confluente

V. Voiculescu în franțuzește

Avem, de atîtea ori, talentul de a face zgîrcot în jurul unor debutanți modești, de a crea spectacole de recepție a unor presupuse talente pe care, după ani de zile, aproape ne este sfială să le mai pomenim. Și, ca un fatal revers, ignorăm valori certe, deja stabilite, care ar merita să fie cunoscute.

Aceste gînduri mi-au fost provocate de parcurgerea antologiei bilingve (Ed. „Minerva”) Poezii de V. Voiculescu (în română-franceză), traducerea în franceză aparținînd lui Paul Miclău. Filolog eminent (vezi *Le signe linguistique*, carte apărută la Paris în 1970, inițial teză de doctorat, ori studiile exhaustive despre Todorov sau André Martinet), traducătorul lui Voiculescu este, în același timp, un exeget și un literat fin (cu studii despre Jules Renard, l'abbé Prévost, Dumas-fils, Charles de Coster). Cred că de la regretatul N. Condescu n-avem un specialist mai calificat și mai dotat în limba și literatura franceză.

Vizitatorilor din afară, celor ce se interesează de noi, marilor biblioteci, lectoratelor de română trebuie să avem ce le oferi, iar soluția edițiilor bilingve — cum este cea de față — mi se pare eficientă. Unele vechi traduceri, întocmite de oameni care stiau limbi străine din cărțile

vecurilor trecute, pe care învățaseră în anii formației, mai degrabă ne compromit. Introduc, în acest moment, o mărturisire personală: am folosit, cînd am început predarea lui Eminescu la Universitatea din Köln (era în 1970), traduceri făcute în germană de Alfred Margul Spierber, pînă am constatat o reacție neastentată: studenții, în loc să fie sensibili la sensurile adînci din *Luceafărul*, de pildă, așa cum speram că se va întîmpla, reacționau prin zîmbete suspecte. Ce se întîmpla? Poetul fusese transpus într-un limbaj total depășit, desuet, aproape ridicol. Ceva în genul unei transpuneri, să zicem, a lui Rilke în limbajul Văcăreștilor. Vreau să spun că ne trebuie traducători care să fie instruiți asupra etapelor de evoluție a limbii artistice în care replăsmuiesc un univers poetic. Or, profesorul Miclău, specialist tocmai în disciplina „grupurilor ritmice” în poezie, la Institutul de fonetică din Paris, predînd apoi la Montpellier, 4 ani, în franceză disciplina lui Ferdinand de Saussure și a lui Charles Bally, ales, anul trecut, președinte al Asociației profesorilor de franceză din Europa (care predau franceza, se înțelege, în afara granițelor Franței), ne oferă, credem, suficiente garanții de competență. La care adăugăm talentul ce ne-a făcut

plăcere să-l constatăm și de care cititorul se convinge singur.

Volumul *Poezii* din V. Voiculescu, bogată antologie, de 120 de poeme selectate cu gust sigur din toate culegerile poetului: *Poezii, Din Țara Zimbrului, Pîrgă, Poeme cu ingeri, Destin, Urcus, Intrețăriri, Veghe, Clepsidra* (publicate între 1916 și 1940), spre a da cititorului de limbă franceză o imagine cât mai completă asupra evoluției rezistrului poetic, la care adăugăm traducerea, integrală a *Ultimelor sonete inchipuite ale lui Shakespeare în traducere imaginată* (99 în total), cu o prefață utilă și penetrantă a lui St. Augustin Doinas, în remarcabile condiții grafice, este o excelentă realizare în direcția cunoașterii valorilor românești în afară.

Reușește Miclău să-l transpună pe Voiculescu în limba lui Claudel? Cum sună poezul român? Cit s-a pierdut din el prin transpunere? E recognoscibil? Și-a păstrat cota poetică? Originalitatea? Avem senzația, mai mult, revelația unui poet autentic, puternic, de o energie vulcanică a inspirației, de extaz metafizic? Se păstrează melodia atîtor poeme? Iată întrebările pe care ni le-am pus citindu-l pe Voiculescu în varianta franceză a lui Paul Miclău. După opinia noastră (am putea să probăm prin texte paralele, dar cititorul și le va selecta singur), răspunsurile sînt, hotărît, pozitive, favorabile. Tălmăcitorul, filolog erudit și fin degustător de poezie, a izbutit în temerara-i întreprindere. Cei ce răspund de destinul literaturii noastre în afară ar fi cazul să aibă „urechi de auzit”.

POMPILIU MARCEA

Din fluier, cu drag

Fluieraș din grindă, vezi tu cum se găta lumea s-o aprindă pușca încărcată,

și să îl omoare fiul pe părinte și pe bălăioare, omul fără minte?

Fluieraș de dud stai un bob zăbavă că-n lume s-aud glasuri de gilceavă.

Fluieraș de fag fă să tacă tunul, să se stringă-n drag unul-cite-unul.

Poți tu, fluierașe, omului să-i spuși palosul să-l lase adormit în cui?

Fluieraș de nuc, pădure foind, nu mai vreau s-apuc lume războind.

Fluieraș de os zi-mi lingă căpiță de un Om frumos și izvod pe-altiță.

Fluieraș de soc eu nimic te-asameni, dă mai mult noroc oamenilor-oameni.

Fluieraș, mi-ar place, lumii, din dumbrave, să-i horești de pace ca-n aceste dave.

Fluieraș, mai spune înșilor că-s frați viersuind în lume graiul din Carpați.

RACHED ELIAS DAUD

Totdeauna credincios!

Editura Albatros ne-a dăruit în acest sfîrșit de an o carte deosebit de interesantă: SEMPER FIDELIS de Aristide N. Popescu. Directorul editurii, Mircea Săntimbreanu, o recomandă cititorilor: „Cartea de față ecarisează prețioasă. Ea nu este doar o poetică și un tezaur enciclopedic mai mult sau mai puțin (filio) chinologică. Literat și cercetător dăruit, doctorul Aristide Popescu ne vorbește de fapt despre răspîndirea ciinei pe harta sufletului uman. Mai exact, despre recucerirea omului de către cel mai tandru, onest și devotat necuvîntător din preajma noastră”. Este impresionantă bogăția de date dovezile ale unei prietenii și colaborări milenare între om și ciine. Căutînd prezenta ciinei alături de om, autorul ne oferă o emoționantă istorie a lumii „în greul urcus spre cultură și civilizație”. Ciinele în mitologia popoarelor, ciinele în cult și magie, ciinele de pază, ciinele ciobănesc și păstoritul milenar, ciinele de vinătoare de-a lunelul vremii, ciinele de agrement, ciini celebri sau cu stăpîni faimoși, auxiliar în misiuni spe-

cială, reazim al omului în imperiul alb, ciinele în spectacole publice, ciinele și progresul științei, ciinele în literatură și artă — sînt titlurile capitolelor care ne conving de concluzia la care autorul ne conduce: „Pentru om, pentru omenire, ciinele va fi, totdeauna, un tăcut și reconfortant indemn la umanitate!” Spicim câteva ipostaze ale ciinei prezentate în cartea sa de Aristide N. Popescu: „ciinele bărbătesc și frătesc” al ciobanului „Mioritei”, căteava Molda a voievozului descălecător Drăgos, care a murit la malul riului căruia i-a dat numele său, Argos, bătrînul ozar al lui Ulise, singurul care-l recunoaște pe stăpînul său sub zdrențele în care s-a întors acasă după 20 de ani, ciinele „soldat fără soldă”, ciinele eschimosilor — „nădeidea lor de viață”, trăgătorii de sanie „colaboratori la succesul echipei” lui Amundsen. Emoționantele pagini ale cărții sînt completate cu ilustrații grațioase: căteava Laika în nava Sputnik II, reproducerea gravurii lui Pierre Roche Vigneron, „Inmormîntarea lui Mozart” în care vedem cum singur un ciine urmează, cu capul plecat, sicriul compozitorului, fotografii ale lui Mihail Sadoveanu, Liviu

Rebreanu, George Călinescu, Constantin Brăncuși, George Enescu, Nicolae Titulescu, Tudor Arghezi, Ion Barbu cu ciinii preferați. Cartea se deschide cu un cuvînt înainte plin de căldură semnat de Zoe Dumitrescu-Busulenga care mărturisește: „Sînt profund incredîntată (...) că începutul, că exercițiul „umanității” pornește, pentru orice copil de pe lume (...) de la grîia și afecțiunea pentru vietățile din jur și mai cu seamă pentru ciine. Începutul ocrotirii acestor ființe necuvîntătoare, neajutorate, dialogul tăcut cu ochii lor blăjini și nevinovați marchează un debut benefic în conținutul vieții sufletesti a copilului care trebuie pregătit pentru existența și solidaritatea socială, marchează acel punct de la care prînd a scădea pornirea agresivă egoismul, cruzimea și atîtea alte buruieni de același soi crescute în pămîntul nedestelenit al inimilor necultivate și caracteristice în special pentru lumea modernă, înăspriță, citadinizată, tehnicizată”.

REGHINA VARVICI

SCURTĂ SCRISOARE CĂTRE LIDERII LUMII

*Oameni mari, oameni mari,
Lăsați-ne nouă copilăriile,
Oameni mari, oameni mari,
Nu ne stricați jucăriile!*

*Dacă de noi vă mai pasă,
Dacă vreți să vă țineți cuvântul,
Nu stricați jucăria cea mai frumoasă
Care este Pământul!*

Fotografie de **SORIN POSTOLACHE**

Flacăra. Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3 312, cod 71341. Telefone : 17 60 10, 17 60 20. Interloare : Secția social-politică și științifico-economică (**Nicolae Grigore-Mărășanu**, Dumitru Eliade, Lionel Nițescu, Liviu Timbus, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Adrian Dohotaru) - 26 00, 25 66 ; Secția cultură-învățământ (**Ilie Purcaru**, Victor Niță, George Arion, Cornelia Barbu, Dorin Gherghinescu, Mihai Pelin) - 18 48 75, 25 60 ; Secția scrisori, probleme cetățenești (**Răzvan Bărbulescu**, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Margă Nedelea, Mircea Bunec, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu) - 25 58, 21 30 ; Secția reportaj, urgențe, cenaclu, sport, secretariat, foto (**Ovidiu Ioanițoiaia**, Dan Birlădeanu, Tudor Octavian, Constantin Balacciu, Dumitru Graur, Oprea Georgeșcu, Gheorghe Amuza, George Cușnarencu, Elena Ghe. a, Aurel Mihailopol, Vasile Măneacă, Olimpia Olaru, Mihai Pinzaru, Sorin Postolache, Victor Socaciu) - 17 63 16, 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42 ; **Secretar responsabil de redacție - Nicolae CRISTACHE** - 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; **Redactor șef adjunct - Nicolae ARSENIE** - 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; **Redactor șef** - 17 60 10 interior 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresându-se la ILEXIM - Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136-137, telex 11126, București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU